

**ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ
ГАБРОВО**

О Т Ч Е Т

НА РЕКТОРА

НА ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ГАБРОВО

ЗА ПЕРИОДА

НА МАНДАТА

ДЕКЕМВРИ 2015 – ДЕКЕМВРИ 2019 ГОДИНА

2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2 УЧЕБНА ДЕЙНОСТ	5
2.1. Обща характеристика	5
2.2. Обучение на студенти	5
2.3. Обучение на докторанти	16
2.4. Обучение на чуждестранни студенти	18
2.5. Квалификационна дейност и професионално обучение	19
2.6. Електронно и дистанционно обучение	21
2.7. Работа с изявени студенти и ученици	22
2.8. Университетска библиотека	24
2.9. Изводи и препоръки	26
3. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА, НАУЧНО-ПРИЛОЖНА И ПРИЛОЖНА ДЕЙНОСТ	28
3.1. Научноизследователска дейност	28
3.2. Публикационна и издателска дейност	31
3.3. Научно-приложна и приложна дейност	33
3.4. Участие на ТУ-Габрово в сдружения с фирми и организации	35
3.5. Изводи и препоръки	36
4. АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ	37
4.1. Състояние и развитие на академичния състав	37
4.2. Изводи и препоръки	40
5. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА	40
5.1. Международни програми	41
5.2. Национални програми, съфинансирани от Европейския социален фонд	50
5.3. Двустранно сътрудничество	51
5.4. Командировки в чужбина и участие в международни научни форуми	53
5.5. Участие в международни асоциации	55
5.6. Кариерен център	55
5.7. Вестник „Известник“	59
5.8. Изводи и препоръки	59
6. АКРЕДИТАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО	61
6.1. Акредитация	61
6.2. Система за управление на качеството (СУК)	65
6.3. Изводи и препоръки	66
7. АДМИНИСТРАТИВНО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	67
7.1. Административна дейност	67
7.2. Стопанска дейност	70
8. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ	75
9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	81

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С решение на Академичния съвет от 26.04.2016 година (Протокол №7) е приета Мандатната програма на Технически университет – Габрово (ТУ-Габрово) за периода 2015 – 2019 година. Стратегическата цел в Мандатната програма е: ***Развитие и утвърждаване на Технически университет-Габрово като водеща институция за подготовка на висококвалифицирани кадри и провеждане на научни изследвания, отговарящи на европейските стандарти и потребностите на бизнеса.***

Основните приоритети в развитието на Университета са:

- *Утвърждаване на Технически университет - Габрово като конкурентоспособен университет, предлагащ модерно обучение с гарантирано качество, съобразено с динамичните промени на пазара на труда.*
- *Устойчиво развитие на Технически университет - Габрово в трите ключови области - образование, научни изследвания и бизнес.*
- *Съвместяване на традиции и иновации в образователния процес и научноизследователската дейност. Достигане на европейски стандарти в областта на обучението на студенти и докторанти.*
- *Укрепване на основните звена на Технически университет - Габрово и прилагане на последователна политика за повишаване квалификацията, мотивацията, компетентността и научното развитие на академичния състав.*
- *Интегриране на обучението и научните изследвания с бизнеса. Изграждане на консорциуми за научна инфраструктура с цел създаване на интелигентни и иновативни продукти.*
- *Прозрачно планиране, организиране и отчитане на всички дейности при спазване на принципите за академичност и етичност.*
- *Стимулиране на творческата активност и участието на студентите в академичния живот на Университета.*
- *Активно участие в международни програми и проекти и развитие на международно сътрудничество с образователни и научни институции.*
- *Осигуряване на ефективно управление и финансова стабилност на Университета. Подобряване на финансово-счетоводното и административното обслужване.*
- *Модернизиране на информационната инфраструктура и материално-техническата база на Университета. Изграждане на атрактивна социална среда, осигуряваща съвременни условия за обучение и труд.*
- *Институционална и програмна акредитация на професионалните направления и докторските програми.*

Представените резултати в Отчета за изпълнение на мандатната програма за периода декември 2015 – декември 2019 година са постигнати с активното участие на цялата академична общност - преподаватели, служители, студенти и докторанти. Това позволи да се запазят темповете на развитие и да се утвърдят и разширят позициите, признанието и уважението към Технически университет - Габрово.

При управлението на ТУ-Габрово са спазвани изискванията на действащото законодателство и решенията на колективните органи за управление, които работеха законосъобразно, ритмично и ефективно.

2. УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

2.1. Обща характеристика

Учебната дейност е организирана в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование (ЗВО), Правилника за дейността на Технически университет – Габрово, Правилника за организация на учебната дейност (ПОУД), Правилника за натрупване и трансфер на кредити и Правилника за приемане и обучение на докторанти в Технически университет – Габрово. Обучението се провежда в трите факултета на ТУ–Габрово – факултет „Електротехника и електроника” (ФЕЕ), факултет „Машиностроене и уредостроене” (ФМУ) и факултет „Стопански” (ФС), и в Технически колеж–Ловеч (ТК-Ловеч).

Въпросите, свързани с учебната дейност и кандидатстудентския прием, са обсъждани периодично на заседания на съветите на основните звена, както и на заседания на Академичния съвет (АС) на ТУ-Габрово. През мандатния период пред Академичния съвет са докладвани и отчетите за дейността на Центъра за следдипломна квалификация, Центъра за професионално обучение, Центъра за електронно и дистанционно обучение и на Университетския център за работа с изявиени студенти и ученици в ТУ-Габрово. В годишните доклади за състоянието на ТУ-Габрово са включени отчетите за работата на Департамента за езиково и специализирано обучение (ДЕСО) и на Университетската библиотека.

2.2. Обучение на студенти

През мандатния период декември 2015 – декември 2019 година в ТУ–Габрово е проведено обучение на студенти в осем акредитирани професионални направления (3.4 Социални дейности, 3.7 Администрация и управление, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство, 5.2 Електротехника, електроника и автоматика, 5.3 Комуникационна и компютърна техника, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство) по 5 специалности в образователно-квалификационна степен (ОКС) „професионален бакалавър”, редовна форма на обучение (РО), 23 специалности в ОКС „бакалавър”, РО и задочна форма на обучение (ЗО) и 25 специалности в ОКС „магистър”, РО, ЗО и дистанционна форма на обучение (ДФО).

Учебните занятия са провеждани в съответствие с приетите от Академичния съвет графици, съгласно учебните планове, учебните програми и разписи на учебния процес.

Средногодишният брой на записаните и обучавани студенти във всички специалности и форми на обучение е 3431, от които 3189 в ТУ–Габрово и 242 в ТК- Ловеч (Таблица 2.1).

Таблица 2.1. Брой записани и обучавани студенти

Осн. звено/ Уч. година	ФЕЕ	ФМУ	ФС	ТУ- Габрово	ТК-Ловеч	ОБЩО
2015/2016	1369	1083	1065	3517	263	3780
2016/2017	1235	1026	980	3241	234	3475
2017/2018	1248	1025	855	3128	230	3358
2018/2019	1189	986	696	2871	240	3111

Основните задачи, свързани с осигуряване на качеството на учебния процес, са:

- Планиране и организация на учебния процес за всички специалности и форми на обучение. Актуализация на вътрешно-нормативните документи, свързани с неговата организация и провеждане.

- Адаптиране на съществуващите и разкриване на нови специалности, съобразени с изискванията на бизнеса и пазара на труда, в съответствие с интересите на студентите и с квалификацията на академичния състав в основните звена и катедрите в ТУ-Габрово.
- Приемане на нова и актуализиране на съществуващата учебна документация за обучение на студентите в ОКС „професионален бакалавър”, „бакалавър” и „магистър”, като се отчитат мненията на студентите и препоръките на потребителите на кадри.
- Развитие и усъвършенстване на системата за кандидатстудентски прием според тенденциите на образователния пазар. Разширяване на образователния маркетинг и създаване на възможности за привличане на български и чуждестранни кандидат-студенти.
- Създаване на условия за повишаване на мотивацията на студентите чрез прилагане на интерактивни методи на преподаване, модернизиране на материалната и информационната база, въвеждане на бизнес-ориентирано обучение, провеждане на практическо обучение в реална работна среда на база на сключени договори с външни организации.
- Непрекъснато следене на изпитното състояние на студентите и създаване на условия за своевременно полагане на изпитите по всички дисциплини.
- Адаптиране на студентите от първи курс. Създаване на възможности за допълнителна подготовка по математика и утвърждаване на ролята на груповите ръководители.
- Усъвършенстване на системата за оценяване на знанията и уменията на студентите, като се постави акцент върху самостоятелната работа и текущия контрол по време на семестъра.
- Акредитиране на магистърски специалности в дистанционна форма на обучение.
- Поддържане на високо ниво на компетентност, ангажираност и мотивираност на академичния състав и на административното обслужване на учебния процес.
- Използване на възможностите на Университетската информационна система (УИС) за оценяване на качеството на преподаване и обективността на оценяване на знанията.
- Интегриране с чуждестранни университети за съвместно обучение в образователно-квалификационните степени „бакалавър” и „магистър”.

Във връзка с изпълнение на тези задачи са реализирани следните дейности:

- ✓ Ежегодно са разработвани и приемани График на учебния процес за студентите от ОКС „професионален бакалавър”, „бакалавър” и „магистър”, редовна и задочна форма на обучение и Нормативи за учебна натовареност на академичния състав.
- ✓ Разработван е и е публикуван учебен разпис за всеки семестър за всички специалности и форми на обучение, който предоставя условия за съчетаване на аудиторната заетост на студентите с възможностите за самостоятелна работа.
- ✓ Актуализирани са основните вътрешно-нормативни документи, свързани с организацията и провеждането на учебната дейност – Правилник за организация на учебната дейност, Правилник за натрупване и трансфер на кредити и Правила за оценяване на знанията и уменията на студентите в Технически университет – Габрово. Приети са Правилник за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища в Технически университет – Габрово и Концепция за развитие на бизнес-ориентирано обучение в ТУ–Габрово.
- ✓ Успешно е реализирана идеята за организиране и провеждане на бизнес-ориентирано обучение, което съчетава теоретична и практическа подготовка, съобразени с изискванията на бизнеса и пазара на труда, и гарантира професионалната реализация на завършилите студенти. Такова обучение е организирано съвместно с фирми „Аркус” АД – град Лясковец, „Хилцингер-полирни технологии” ООД – град Горна Оряховица,

„Хамбургер-България” (град Севлиево), АЕЦ „Козлодуй”, „Кремък” ЕООД (град Стара Загора), „Прогрес” АД (град Стара Загора), „Оскар Рюег България” (град Стара Загора), „Зюдволе Груп Италия” АД – Клон Булсафил (град Пловдив), „Оптикоелектрон” (град Панагюрище), „Алуком” ЕООД и „Илинден” АД (град Плевен) по специалностите „Компютърни технологии в машиностроенето”, „Мехатроника”, „Автоматика, информационна и управляваща техника”, „Електроенергетика и електрообзавеждане”, „Промислена и автомобилна електроника”, „Технология на материалите и материалознание”, „Дизайн, техника и технологии в текстила” и „Индустриален мениджмънт”. При тази форма на организация на обучението през учебната 2019/2020 година се обучават 144 студенти от първи курс, 103 студенти от втори курс и 58 студенти от трети курс, ОКС „бакалавър”.

- ✓ Приети са Методически указания за учебна документация в ТУ–Габрово и Основни параметри на учебните планове за образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър” и „бакалавър”, в съответствие с които е разработена и приета нова учебна документация (квалификационни характеристики в съответствие с ниво 6 (подниво 6А и 6Б) от Националната квалификационна рамка на Република България, учебни планове и учебни програми) на 5 специалности от ОКС „професионален бакалавър” и 19 специалности от ОКС „бакалавър”, редовна и задочна форма на обучение, както следва:
  - специалности „Автомобилно машиностроене”, „Електротехника”, „Компютърни системи и технологии”, „Машиностроене”, „Текстилна техника и технологии”, ОКС „професионален бакалавър” от ТК–Ловеч;
  - специалности „Автоматика, информационна и управляваща техника”, „Електроника”, „Електроенергетика и електрообзавеждане”, „Компютърни системи и технологии”, „Комуникационна техника и технологии”, ОКС „бакалавър” от факултет „Електротехника и електроника”;
  - специалности „Дизайн, техника и технологии в текстила”, „Компютърен дизайн в индустрията”, „Компютърни технологии в машиностроенето”, „Машиностроене и уредостроене”, „Мехатроника”, „Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника”, „Техника и технологии за опазване на околната среда”, „Технология на материалите и материалознание”, „Хидравлична, пневматична и топлинна техника”, ОКС „бакалавър” от факултет „Машиностроене и уредостроене”;
  - специалности „Икономика на търговията”, „Индустриален мениджмънт”, „Публична администрация”, „Социални дейности”, „Стопанско управление”, ОКС „бакалавър” от факултет „Стопански”.
- ✓ Периодично е актуализирана учебната документация на специалности от ОКС „магистър” като са взети предвид изискванията на потребителите на кадри и студентите.
  - Актуализирани са квалификационните характеристики на 21 специалности от ОКС „магистър” (26 магистърски програми) в съответствие с ниво 7 от Националната квалификационна рамка на Република България.
  - Приета е нова учебна документация за специалности „Компютърен дизайн в индустрията”, „Стопанско управление”, магистърски програми „Управление на проекти”, „Управление на бизнеса” и „Управление на човешките ресурси”, „Безопасност на труда” (подготвително обучение за завършилите ОКС „бакалавър” и/или „магистър” от професионални направления извън област 5. Технически науки), „Индустриален мениджмънт”, магистърска програма „Иновационен и инвестиционен мениджмънт в индустрията”, „Комуникационна техника и технологии”, „Хидравлична и пневматична техника”, „Компютърни системи и технологии”, „Социални дейности” и „Публична администрация”, ОКС „магистър”, редовна и задочна форма на обучение.

- ✓ В съответствие с пазарните изисквания и потребностите на бизнеса от специалисти с определена квалификация са актуализирани предлаганите специалности за ОКС „бакалавър” и „магистър”, редовна и задочна форма на обучение:
  - За учебната 2019/2020 година са разкрити пет нови специалности за обучение в ОКС „бакалавър”, от които две в професионално направление 5.2 Електротехника, електроника и автоматика („Автоматика, роботика и компютърни управляващи системи” и „Промислена и автомобилна електроника), една в професионално направление 5.3 Комуникационна и компютърна техника („Софтуерно и компютърно инженерство”) и две в професионално направление 5.13 Общо инженерство („Компютърен дизайн” и „Техническа безопасност”). Преименувана е специалност „Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника” от професионално направление 5.1 Машинно инженерство в специалност „Индустриални топлинни и газови системи”. За тези специалности е разработена и приета нова учебна документация (квалификационни характеристики, учебни планове и учебни програми).
  - Разкрити са четири нови специалности в ОКС „магистър” - „Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника” от професионално направление 5.1 Машинно инженерство, „Социална работа и европейски политики” от професионално направление 3.4 Социални дейности, „Мениджмънт на индустриалното предприятие” и „Иновационен и инвестиционен мениджмънт в индустрията от професионално направление 5.13 Общо инженерство. Променени са наименованията на две специалности в ОКС „магистър” от професионално направление 5.1 Машинно инженерство - „Прецизна техника и уредостроене” е преименувана в специалност „Мехатроника”, а специалност „Машиностроителна техника и технологии” в специалност „Компютърни технологии в машиностроенето”. За новите и преименуваните специалности е приета нова учебна документация.
- ✓ Акредитирани са специалност „Стопанско управление”, магистърска програма „Управление на проекти” и специалност „Социална работа и европейски политики” за обучение в дистанционна форма.
- ✓ Създадени са условия за допълнително явяване и успешно полагане на изпитите от студентите по всички учебни дисциплини:
  - по предложение на студентите, съгласувано с преподавателите, за всяка редовна изпитна сесия от сектор „Учебна дейност” се изработва календарен график за изпитите по групи, който се утвърждава от Ректора (чл.22, ал 2 от ПОУД);
  - ликвидационната сесия е през месец юли, непосредствено след поправителната сесия;
  - въведена е есенна изпитна сесия за студентите, участващи в международни бригади;
  - удължена е с два месеца лятната изпитна сесия на студентите от задочна форма на обучение като е предоставена възможност за по-голям брой явявания на изпити;
  - определени са допълнителни дати за явяване на изпити по всички учебни дисциплини по време на семестъра.
- ✓ Увеличена е ролята на груповите ръководители, особено на тези на първи и втори курс. В учебния разпис са заложили ежеседмични срещи със студентите с продължителност 30 минути за решаване на възникнали проблеми и поставяне на въпроси.
- ✓ Организирано е двуседмично подготвително обучение по математика за студентите от първи курс, обучаващи се в инженерните специалности. Предоставен е на всеки първокурсник „Пътеводител на първокурсника”, съдържащ информация за организацията на учебния процес, административното обслужване, правата и задълженията на студентите.

- ✓ Предоставени са възможности за факултативно обучение по различни дисциплини.
- ✓ Разширен е образователният маркетинг и са създадени условия за привличане на български и чуждестранни студенти:
  - изготвени са рекламни материали на български и чужд език;
  - прилагат се гъвкави форми за прием на студенти - провеждане на състезания в средните училища, резултатите от които са със статут на кандидатстудентски изпит; сключване на предварителни договори за класиране в избрана специалност; провеждане на предварителни изпити в ТУ-Габрово и в други региони на страната; организиране на дни на отворените врати; прилагане на системата за on-line подаване на документи и полагане на кандидатстудентски изпит;
  - подобрена е организацията при провеждане на кандидатстудентската кампания (КСК) по отношение на работата със средните училища и фирмите, провеждането на конкурсните изпити, проверката на изпитните работи, обявяването на резултатите, приемането на кандидатстудентски документи и записването на приетите студенти;
  - Университетът е представен по време на Информационните дни на българското висше образование, проведени в Украйна и Молдова. Посетени са 10 училища (предимно професионални техникуми) в град Чорлу (Република Турция) и са осъществени срещи с приблизително 2000 ученици.
- ✓ Разработено е и е подписано споразумение за съвместно обучение и издаване на двойни дипломи за ОКС „бакалавър” между Технически университет – Габрово и Университета по приложни науки - Шмалкалден, Германия по специалности от факултет „Електротехника и електроника” на ТУ–Габрово и специалност „Electrical Engineering and Information Technology” на Университета по приложни науки - Шмалкалден.
- ✓ Приети са квалификационна характеристика и учебен план на специалност „Индустриален мениджмънт - иновации и бизнес развитие”, ОКС „магистър” за обучение на английски език, съвместно с Университета по приложни науки в Митвайда, Германия.
- ✓ В Съвета за висше образование на Турция (ЙОК) са представени учебните планове на специалностите, по които се провежда обучение в Университета. В резултат ЙОК излезе с решение за признаване на дипломите за висше образование, издадени от ТУ-Габрово.

2.2.1. Прием и обучение в образователно-квалификационна степен „бакалавър”

Кандидатстудентските кампании за прием на студенти в специалностите от ОКС „бакалавър” през мандатния период са организирани и провеждани в съответствие със ЗВО и Правилника за приемане на студенти в Технически университет – Габрово. Планирането и реализацията на КСК са извършвани на базата на анализ на резултатите от предходни години. Те в максимална степен са съобразени с демографските реалности в страната и изискванията на пазара на труда.

Характерни за мандатния период са изключително неблагоприятната демографска ситуация в страната и острата конкуренция с останалите университети по време на КСК.

Съотношението между планирания и действителния брой на кандидат-студентите за ТУ-Габрово общо в двете форми на обучение по години е показано в *Таблица 2.2*. От данните се вижда, че независимо от положените усилия в КСК, ролята на демографския проблем е определяща – броят на кандидатстващите за едно място от обявения прием през мандатния период се променя от 1,93 до 1,11. Това прави невъзможно реализирането на качествен подбор на студенти по специалности.

Таблица 2.2. Кандидатстудентски прием в ОКС „бакалавър”

За учебна година	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Държавен план, брой студенти	701+19 пл.	650+80 пл.	674+45 пл.	619+50 пл.
Кандидат-студенти, брой	1393	1299	1278	745
Кандидати за 1 място, брой	1,93	1,78	1,78	1,11

Държавният план-прием на студенти и изпълнението му в двете форми на обучение по години, по факултети и за Университета са дадени в Таблица 2.3. За мандатния период изпълнението е, както следва: за учебната 2016/2017 година – 103,5% за РО и 105,1% за ЗО; за учебната 2017/2018 година – 102,02% за РО и 93,2% за ЗО; за учебната 2018/2019 година – 84% за РО и 90,7% за ЗО; за учебната 2019/2020 година – 102,4% за РО и 89,8% за ЗО. Най-голям е броят на приетите студенти от областите Габрово, Стара Загора, Велико Търново, Плевен и Враца. Нараства интересът към бизнес-ориентираното обучение. Относителният дял на приетите студенти, които се обучават при тази форма на организация на учебния процес, е: 18,2% през учебната 2017/2018 година; 13,1% през учебната 2018/2019 година; 18,98% през учебната 2019/2020 година.

Таблица 2.3. Изпълнение на държавния план за прием на студенти в ОКС „бакалавър”

За учебна година	ФЕЕ		ФМУ		ФС		Общо ТУ-Габрово	
	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО
2016/2017	160/164	125+9 пл./142+2 пл.	140/153	100/102+1 пл.	106/105+1 пл.	70+10 пл./78+5 пл.	406/422+1 пл.	295+19 пл./322+8 пл.
2017/2018	160/174	125/126+2 пл.	125/131	115/109+2 пл.	100+5 пл./96+1 пл.	25+75 пл./25+53 пл.	385+5 пл./401+1 пл.	265+75 пл./260+57 пл.
2018/2019	173/153	125/114+3 пл.	172/132	110/91+1 пл.	74/67	20+45 пл./20+43 пл.	419/352	255+45 пл./225+47 пл.
2019/2020	180/184	122/120+6 пл.	139/137	97/75+5 пл.	57/63+1 пл.	24+50 пл./18+39 пл.	376/384+1 пл.	243+50 пл./213+50 пл.

*Под черта е посочен броят на приетите и записани студенти в ТУ-Габрово

През мандатния период учебният процес на студентите от ОКС „бакалавър” е планиран и организиран на база на действащите учебни планове и приетия от Академичния съвет График на учебния процес.

Справка за броя и студентското състояние на обучаваните студенти в ОКС „бакалавър” по години, основни звена и форми на обучение е представена в Таблица 2.4.

Броят на обучаваните студенти в ОКС „бакалавър” през мандатния период е намалял с 21,3% (с 20,5% за РО и с 22,1% - за ЗО). За ФЕЕ броят на обучаваните студенти е намалял с 16,2%, за ФМУ – с 12,9%, а за ФС – с 37,2%.

Намаляването на броя на обучаваните студенти се дължи на:

- Прилагането на *Постановление №64 за условията и реда за утвърждаване на броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища и за*

приемане на Списък на приоритетните професионални направления, във връзка с което е намален приемът в специалностите от област 3. Социални и стопански науки и не е реализиран прием в специалности „Икономика на търговията“ и „Публична администрация“, редовна и задочна форма на обучение.

- Прекъсване поради слаб успех и незаверен семестър, както и на отказване на голям брой студенти още в първи курс, въпреки провеждането на подготвително обучение и дейността на груповите ръководители. Причина за значителния брой прекъснали и отстранени студенти са липсата на мотивация и формирани навици за работа на студентите, както и недостатъчната подготовка от средния курс. Проблем са малката посещаемост на лекции и недостатъчната подготовка на студентите за провеждане на лабораторни и семинарни упражнения. Новоприетите студенти трудно се адаптират към учебната работа в Университета, липсват им опит и навици за учене и организиране на самостоятелната им работа.

Таблица 2.4. Студентско състояние в ОКС „бакалавър” по основни звена

Учебна година	Обучавани		Прекъснали		Отстранени		Дипломирани	
	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО
ФЕЕ								
2015/2016	529	505	124	137	18	14	94/48*	83/42*
2016/2017	479	451	73	66	12	8	94/58*	91/51*
2017/2018	499	431	51	52	39	36	73/41*	75/44*
2018/2019	475	392	63	43	9	5	80/45*	76/49*
ФМУ								
2015/2016	437	499	102	63	39	8	51/42*	83/38*
2016/2017	416	447	18	25	6	4	50/45*	82/77*
2017/2018	403	459	60	27	9	1	58/46*	99/87*
2018/2019	389	426	33	26	5	-	55/47*	104/85*
ФС								
2015/2016	466	446	38	3	4	-	88/78*	65/58*
2016/2017	365	399	51	25	7	6	110/72*	92/71*
2017/2018	338	359	33	20	15	5	83/69*	93/80*
2018/2019	274	311	26	17	6	3	69/56*	101/91*
*Студенти, дипломирани в срока на обучение								

През мандатния период е налице намаляване на броя на прекъсналите студенти с 55,4% (53,8% за РО и 57,6% за ЗО), съответно с 59,4% за ФЕЕ и с 64,2% - за ФМУ (за ФС броят на прекъсналите студенти е нараснал с 2). Условия за това създават: приетите в съответствие с мнението на студентите и работодателите нови учебни планове и учебни програми с намалена аудиторна заетост и увеличен относителен дял на извънаудиторната заетост и практическото

обучение; провеждането на бизнес-ориентирано обучение, което създава условия за повишаване на мотивацията на студентите; прилагането на еднакви критерии за оценяване на знанията и уменията на студентите в съответствие с Правилата за оценяване на знанията и уменията на студентите в Технически университет – Габрово; работата на груповите ръководители и засилената индивидуална работа със студентите; преразглеждането на съдържанието на учебния материал и използваните методи, прилагането на интерактивни методи на обучение, публикуването на електронни материали и ресурси във виртуалната библиотека.

Показатели за оценяване на качеството на обучение в ТУ-Габрово са броят на дипломираните в срока на обучение студенти, изпитното състояние на студентите и техният среден успех.

През мандатния период са се дипломирали 1949 студенти, от които 905 студенти в редовна форма на обучение и 1044 – в задочна форма. Във ФЕЕ са се дипломирали 666 студенти (341 студенти в РО и 325 – в ЗО), във ФМУ – 582 студенти (214 студенти в РО и 368 – в ЗО) и във ФС – 701 студенти (350 студенти в РО и 351 – в ЗО). Броят на дипломираните се студенти в срока на обучение е 647 (71,5%) в РО и 773 (74,04%) в ЗО. Съотношението между броя на дипломираните в срока на обучение студенти и записаните през последната година на следване е важен показател в Рейтинговата система на висшите училища в България и се приема като критерий за оценка на качеството на подготовка на студентите. Броят на дипломираните студенти в ОКС „бакалавър” определя броя на потенциалните кандидати за обучение в ОКС „магистър”, а от там и изпълнението на държавния план за прием на студенти в тази образователно-квалификационна степен.

Справка за средния успех на студентите от ОКС „бакалавър” по години, основни звена, курсове и форми на обучение е представена в Таблица 2.5

Таблица 2.5. Среден успех на студентите от ОКС „бакалавър”

Учебна година	Курс	I		II		III		IV		V	
		Основно звено	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	ЗО
2015/16	ФЕЕ		4,03	4,05	4,24	4,10	4,07	4,13	4,03	4,05	4,03
	ФМУ		4,13	3,97	4,04	3,89	4,11	4,14	4,15	4,16	4,13
	ФС		4,32	4,38	4,21	4,41	4,53	4,55	4,53	4,47	4,32
2016/17	ФЕЕ		4,18	4,00	3,97	4,00	4,44	4,38	4,00	4,10	-
	ФМУ		4,13	3,97	4,04	3,89	4,11	4,14	4,15	4,16	-
	ФС		4,29	4,64	4,33	4,25	4,47	4,63	4,54	4,76	-
2017/18	ФЕЕ		4,13	4,12	4,27	4,09	4,24	4,27	4,66	4,47	-
	ФМУ		4,13	3,97	4,04	3,89	4,11	4,14	4,15	4,16	-
	ФС		4,47	4,34	4,39	4,49	4,67	4,74	4,63	4,74	-
2018/19	ФЕЕ		4,40	4,06	4,27	4,22	4,65	4,18	4,13	4,02	-
	ФМУ		4,35	4,14	4,57	4,1	4,86	4,58	4,70	4,99	-
	ФС		4,20	4,10	4,12	4,26	4,52	4,54	4,36	4,34	-
ТУ-Габрово			4,23	4,15	4,21	4,13	4,40	4,37	4,34	4,37	4,16

Средният успех на студентите в редовна форма на обучение по курсове и основни звена е приблизително еднакъв с този на студентите в задочна форма на обучение. Във ФЕЕ той е в границите от 3,97 до 4,66 , във ФМУ – от 3,97 до 4,99, а във ФС - от 4,10 до 4,76. Сравняването на средния успех на студентите по основни звена показва, че разликите са минимални, т.е. мотивацията на студентите за усвояване на преподавания материал е приблизително еднаква, независимо от заявените желания при кандидатстване, разликите във входящите балове и записаните специалности.

Учебният процес в ТУ-Габрово като цяло се реализира от преподаватели на основен трудов договор при спазване на изискванията на ЗВО. В Таблица 2.6 са представени данни за учебната натовареност на членовете на академичния състав по основни звена и общо за Университета. Вижда се, че преподавателският състав, реализиращ обучението, намалява. Това е естествено при намаляване на броя на приеманите и на обучаваните студенти по специалности.

Учебното натоварване на академичния състав е важен показател за учебната дейност, осъществявана в ТУ-Габрово, основните звена и катедрите. То се отчита по ежегодно приемани от Академичния съвет нормативи. Всички форми за отчитане на учебната натовареност се попълват и обработват автоматично в Университетската информационна система.

Таблица 2.6. Годишна учебна натовареност на академичния състав на ТУ-Габрово

Учебна година	Брой преподаватели	Общ брой часове	Брой наднормени часове	Хонорувани преподаватели	
				Преподаватели, брой	Часове, брой
ФЕЕ					
2015/2016	58	32016,41	10414,41	7	1081,8
2016/2017	58	31879,1	11146,7	4	473,3
2017/2018	51	27790,3	9547,3	17	1678
2018/2019	45	28869	7911	23	2286
ФМУ					
2015/2016	50	29307,30	10463,20	8	1477,2
2016/2017	50	27828,8	9810,7	8	1746,7
2017/2018	45	25309,1	8289,1	3	436,6
2018/2019	45	24320	6787	10	364
ФС					
2015/2016	45	27202,08	10303,08	14	2636,4
2016/2017	45	26237,9	9616,3	16	2448,6
2017/2018	40	23701,1	8828,1	19	3234
2018/2019	40	23701,67	8630,22	18	3207,77

Таблица 2.6.

ДЕСО					
2015/2016	15	8036,6	1102,1	0	0
2016/2017	15	7505,9	1007	0	0
2017/2018	15	7895,6	1096,6	0	0
2018/2019	14	6913,05	484,25	0	0
Общо ТУ-Габрово					
2015/2016	168	96562,39	32282,79	29	5195,4
2016/2017	168	93451,7	31580,7	28	4668,6
2017/2018	151	84696,1	27761,1	39	5348,7
2018/2019	144	83803,72	23812,47	51	5857,77
* За 2017/18 и 2018/19 учебна година са включени и часовете за обучение на студенти в ОКС „магистър” във ФС					

2.2.2. Прием и обучение в образователно-квалификационна степен „магистър”

Приемът на студенти в ОКС „магистър” през мандатния период се провежда по ежегодно приеман от АС на ТУ-Габрово Календарен график в две сесии – през месец юли и през месец септември. Той се организира изцяло от ръководствата на трите факултета, съвместно с профилиращите катедри, които реализират всички дейности, свързани с приема - подготовка на изпитните материали, провеждане на изпити, оценяване, класиране и други.

За мандатния период в ОКС „магистър” са приети 1722 студенти, от които 966 в платена форма на обучение. Изпълнението на държавния план-прием на студенти в ОКС „магистър” е, както следва: за учебната 2016/2017 година – 85,4%; за учебната 2017/2018 година – 97,9%; за учебната 2018/2019 година – 81,7%; за учебната 2019/2020 година – 102%.

Обучението в ОКС „магистър” е планирано и организирано на база на действащите учебни планове и приетия от Академичния съвет График на учебния процес. То се извършва от профилиращите катедри. Определяща е ролята на отговорниците за магистърското обучение и на ръководителите на катедри. Те подготвят учебните разписи за редовна и задочна форма на обучение, съобразени с разписа за обучение в ОКС „бакалавър” и учебната натовареност на преподавателите и лабораториите.

Информация за обучаваните студенти в ОКС „магистър” по факултети и форми на обучение е представена в Таблица 2.7, а за дипломираните студенти – в Таблица 2.8.

Сравнително нисък е процентът на дипломираните в срок студенти от ОКС „магистър”. Това създава проблеми, т.к. се отразява върху капацитета на професионалните направления. Закъсняването в дипломирането се дължи на несвоевременното полагане на изпитите и на факта, че по-голямата част от студентите работят и не могат да използват целия времеви фонд за подготовка.

Обучаваните студенти в ОКС „магистър” като цяло са по-мотивирани, което е условие за качествена подготовка. Средният им успех е представен в Таблица 2.9. Стойностите са приблизително с единица по-високи от тези в ОКС „бакалавър”.

Таблица 2.7. Обучавани студенти в ОКС „магистър”, брой

Учебна година	ФЕЕ		ФМУ		ФС		Общо ТУ-Габрово	
	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО
2015/2016	131/69*	204/111*	92	55	61	92	284/69*	351/111*
2016/2017	124/65*	181/73*	99	64	43	173	266/65*	418/73*
2017/2018	121/59*	197/59*	104	59	20	138	245/59*	394/59*
2018/2019	119/60*	203/89*	100	89	15	96	234/60*	388/89*

* Под черта е посочен броят на обучаваните студенти, ОКС „магистър”, последен семестър

Таблица 2.8. Дипломирани студенти в ОКС „магистър”, брой

Учебна година	ФЕЕ		ФМУ		ФС		Общо ТУ-Габрово	
	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО
2015/2016	56/ 40*	79/ 62*	130/ 34*	26/ 8*	53/ 39*	89/ 85*	239/ 133*	194/ 155
2016/2017	45/ 36*	63/ 41*	116/ 61*	33/ 14*	13/ 10*	74/ 64*	174/ 107*	170/ 119*
2017/2018	36/ 25*	61/ 38*	80/ 54*	18/ 7*	11/ 7*	61/ 50*	127/ 86*	140/ 95*
2018/2019	50/ 38*	68/ 58*	77/ 67*	23/ 16*	53/ 39*	89/ 85*	180/ 144*	180/ 159*

* Под черта е посочен броят на дипломиралите се в срок студенти.

Таблица 2.9. Среден успех на студентите от ОКС „магистър”

Учебна година	ФЕЕ		ФМУ		ФС		Общо ТУ-Габрово	
	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО	РО	ЗО
2015/2016	4,89	5,05	5,17	4,96	5,44	5,69	5,17	5,23
2016/2017	5,10	5,04	5,16	4,97	5,26	5,52	5,17	5,18
2017/2018	5,15	5,25	5,12	5,03	5,06	5,28	5,15	5,05
2018/2019	5,23	5,33	5,05	4,92	5,32	5,38	5,20	5,21

2.2.3. Прием и обучение в образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър”

За изпълнение на държавния план-прием ТК-Ловеч провежда самостоятелна кандидат-студентска кампания. Изпълнението на държавния план-прием на студенти в ОКС „професионален бакалавър” е, както следва: за учебната 2016/2017 година – 92,2%; за учебната 2017/2018 година – 91,8%; за учебната 2018/2019 година – 101,1%; за учебната 2019/2020 година – 67,3%.

Обучението на студенти в ОКС „професионален бакалавър” се провежда в ТК-Ловеч на база на действащите учебни планове и приетия от Академичния съвет График на учебния процес.

Информация за обучаваните студенти и за студентското състояние по години е представена в *Таблица 2.10*, а за учебната натовареност на академичния състав - в *Таблица 2.11*.

Голям е броят на прекъсналите и на отстранените студенти (съответно 17,5% и 15,2% от обучаваните студенти). Малък е броят на дипломираните в срок студенти (приблизително 50% от записаните).

Таблица 2.10. Студентско състояние в ОКС „професионален бакалавър”

Учебна година	Обучавани	Прекъснали	Отстранени	Дипломирани
	Редовна форма на обучение			
2015/2016	263	59	58	50/45*
2016/2017	234	34	14	48/42*
2017/2018	230	28	61	48/41*
2018/2019	240	50	15	43/38*

Със * е посочен броят на дипломираните се в срок студенти.

Таблица 2.11. Годишна учебна натовареност на академичния състав на ТК-Ловеч

Учебна година	Брой преподаватели	Общ брой часове	Брой наднормени часове	Хонорувани преподаватели	
				Преподаватели, брой	Часове, брой
2015/2016 г.	14	6746	1289	15	1490
2016/2017 г.	14	6746	1289	21	2349
2017/2018 г.	8	6825	600	25	2865
2018/2019 г.	9	7080	320	21	3300

2.3. Обучение на докторанти

Обучението на докторантите в ТУ-Габрово е една от най-важните дейности, явяваща се индикатор за нивото на научноизследователската работа и предпоставка за развитие на академичния състав. То се провежда в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, Правилника за приемане

и обучение на докторанти в ТУ-Габрово и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ТУ-Габрово.

В ТУ-Габрово се провежда обучение на докторанти по 26 акредитирани докторски програми – 14 във ФМУ и 12 във ФЕЕ. Броят на обучаваните през мандатния период докторанти по факултети и години е даден в *Таблица 2.12*, а броят на успешно защитилите и отчислените с право на защита докторанти – в *Таблица 2.13*.

Таблица 2.12. Обучавани докторанти, брой

Година	Основно звено	Форма на обучение			Общо
		Редовна	Задочна	Самостоятелна подготовка	
2016	ФМУ	39	2	4	45
	ФЕЕ	27	11	1	39
Общо за ТУ-Габрово		66	13	5	84
2017	ФМУ	34	1	2	37
	ФЕЕ	20	15	1	36
Общо за ТУ-Габрово		54	16	3	73
2018	ФМУ	29	1	-	30
	ФЕЕ	19	15	-	34
Общо за ТУ-Габрово		48	16	-	64
2019	ФМУ	21	1	-	22
	ФЕЕ	15	10	-	25
Общо за ТУ-Габрово		36	11	-	47

През мандатния период се наблюдава намаляване на броя на обучаваните и на успешно защитилите докторанти. Запазва се тенденцията за трудно изпълнение на държавния план за прием на докторанти. Обикновено се провеждат няколко конкурса в рамките на една учебна година, като при това отново не се реализира държавният план.

В ТУ-Габрово е осигурена добра организация за провеждане на обучението на докторантите. То се провежда по утвърдена учебна документация – квалификационни характеристики, групов учебен план, индивидуални учебни планове и учебни програми. Индивидуалните планове на докторантите са съгласувани с утвърдения от Академичния съвет Групов учебен план. През мандатния период са актуализирани квалификационните характеристики на 12 докторски програми от професионално направление 5.1 Машинно инженерство, на 8 – от професионално направление 5.2 Електротехника, електроника и автоматика, на 4 – от професионално направление 5.3 Комуникационна и компютърна техника, на 1 - от професионално направление 5.4 Енергетика и на 1 – от професионално направление 5.6 Материали и материалознание в съответствие с ниво 8 от Националната квалификационна рамка на Република България. Актуализиран е и Груповият учебен план.

При провеждане на научни изследвания докторантите използват материално-техническата и информационната база на ТУ-Габрово. Техните разработки се подпомагат финансово със средства от научноизследователски проекти по фонд „Научни изследвания” на ТУ-Габрово и от държавната субсидия.

От особено значение при обучението на докторантите в ТУ-Габрово е правилното планиране на дейностите в индивидуалните учебни планове, а предпоставки за успешна защита са: поэтапното представяне на разработваните дисертационни трудове пред обучаващите катедри и на научни форуми; периодичното докладване на резултати от дисертациите и тяхното обсъждане на научни семинари.

Таблица 2.13. Защитили докторанти и докторанти, отчислени с право на защита, брой

Форма на обучение	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
ФЕЕ				
Редовна	8	7	7	1
Задочна	2	2	2	3
Самостоятелна подготовка	-	1	-	-
Докторанти, отчислени с право на защита	10	10	9	4
Защитили докторанти	8	3	4	4
ФМУ				
Редовна	11	11	9	5
Задочна	1	-	1	-
Самостоятелна подготовка	3	1	-	-
Докторанти, отчислени с право на защита	15	12	10	5
Защитили докторанти	5	6	1	4

2.4. Обучение на чуждестранни студенти

Чуждестранните студенти, обучавани в ТУ-Габрово през мандатния период, са граждани на Алжир, Германия, Гърция, Иран, Камерун, Македония, Нигерия, Пакистан, Полша, Русия, Сирия, Турция и Украйна (Таблица 2.14). Голяма част от кандидат-студентите, подали документи в Университета, най-вече граждани на държави от Африка и Азия, не успяват да получат български визи поради отказ от Министерство на външните работи. През последните години се наблюдава увеличение на броя на записаните в Университета студенти по ПМС 103 и 228 от Украйна и Македония.

С цел привличане на повече чуждестранни студенти за обучение в ТУ-Габрово са извършени следните дейности:

- ✓ предприемане на активни мерки за въвеждане на програми за обучение на английски език;
- ✓ отпечатване и разпространение на нови рекламни брошури и дипляни на турски, руски и английски език;
- ✓ участие в рекламни кандидатстудентски кампании;
- ✓ актуализиране на сайта на ТУ-Габрово с цел по-лесен достъп до необходимата информация от страна на чуждестранните кандидат-студенти;
- ✓ публикуване на рекламни обяви за ТУ-Габрово в български и турски медии;
- ✓ сключване на нови договори с фирми-посредници, които да набират студенти за Университета.

Таблица 2.14. Обучавани чуждестранни студенти, брой

Учебна година	ДЕСО	ТУ-Габрово
2015/2016	6	15
2016/2017	1	10
2017/2018	1	8
2018/2019	1	11

През мандатния период е нараснал интересът на чуждестранни граждани към обучение за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по предлаганите докторски програми в Университета. Зачислени са 8 докторанти, граждани на Република Гърция. До момента пет от тях са защитили своите дисертации. Подписани са и договори с германски университети за съвместно обучение на докторанти.

2.5. Квалификационна дейност и професионално обучение

Квалификационната дейност и професионалното обучение в ТУ-Габрово се организират от Центъра за следдипломна квалификация (ЦСДК) и Центъра за професионално обучение (ЦПО). Те са съобразени с потребностите на пазара на труда и с необходимостта от квалификация и преквалификация. Отчетени са голямата конкуренция в сферата на образователните услуги и възможностите за завоюване на позиции чрез предлагане на по-високо качество на образователната услуга при допустима стойност за потребителя.

През мандатния период е разширен обхватът на дейностите на ЦСДК. Продължава утвърждаването на ЦПО като водещо звено в професионалното обучение чрез реализиране на квалификационни обучения във фирми извън град Габрово и региона. Това е постигнато чрез участие в европейски програми и проекти към Бюрата по труда за предлагане на обучение от доставчици на образователни услуги за различни региони на страната.

Дейността на ЦСДК и ЦПО е в няколко направления:

- Създаване на оптимални условия за повишаване на квалификацията на студентите в редовна и задочна форма на обучение в периода на тяхното следване.

Перманентно се актуализира учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и учебни програми) на квалификационните курсове в съответствие с настъпващите промени в дадена професионална област. Това мотивира студентите да участват в предлаганите обучения и да получават квалификация в съответствие с изискванията на пазара на труда. Центърът за следдипломна квалификация предлага обучения, които са актуални и търсени не само от студенти, но и от граждани.

- Рекламна дейност и популяризиране на дейностите на ЦСДК и ЦПО.

За разширяване на обхвата на предлаганите образователни услуги от двата центъра и привличане на курсисти за обучение са реализирани следните дейности:

- медийни изяви в средствата за масова информация в различни региони на страната;
- поставяне на информационни табла във всички учебни корпуси на ТУ-Габрово;
- изграждане на информационна електронна система;

- разработване на индивидуални информационни дигитални и изграждане на система за достигане до всеки студент.

- Отчитане на потребностите на обществото от хора с конкретна подготовка, позволяваща успешна реализация на пазара на труда.

В периода декември 2015 – декември 2019 година ЦСДК разширява сключеното двустранно споразумение с ISG INTERNATIONAL - Австрия за обучение на социални асистенти и

домашни помощници. Разработени са учебни програми и пособия и е осигурено работно облекло за обезпечаване на теоретичното и практическото обучение. Това позволява ЦСДК да се превърне в единствения в страната център за подготовка и реализация на кадри в Австрия, Германия и други немскоговорящи страни.

Продължени са следните лицензи:

- на Учебен център „Академик” за подготовка на водачи на МПС, категория „В”;
- за обучение на представители на комитети и групи по условия на труд и потвърждаване на квалификационни групи на електротехническият персонал;
- за обучение на машинисти на котли с ниско и високо налягане и енергийни котли към Главна дирекция „Инспекция за държавен и технически надзор”.

Курсовете за подготовка на водачи на МПС, категория „В” са много полезни за студентите, тъй като тяхното провеждане се съгласува с разписа на учебните занятия.

Разширена е дейността за подготовка на инструктори за обучение на водачи на МПС и е одобрена програма за опреснителни курсове за инструктори съгласно чл. 152 от Закона за движението по пътищата от Изпълнителната агенция „Автомобилна администрация“.

Необходимо е да се допълни лиценза на ЦПО с професии, които са актуални и търсени на пазара на труда, а не само с такива, които дублират специалностите в ТУ-Габрово. Възможно е практическото обучение на студентите да се обвърже с лицензираните професии в ЦПО, като по този начин ще се реализира не само практическо обучение в реална работна среда, но студентите ще получат и документ за овладяна професия.

За мандатния период са проведени 314 квалификационни курса с 2527 курсисти и 6 курса за професионално обучение с 40 курсисти (Таблица 2.15).

Постигнатите финансови резултати от ЦСДК и ЦПО за мандатния период (Таблица 2.16) са гаранция за устойчиво развитие на двата центъра и позволяват обновяване на материалната база и създаване на конкурентни условия за обучение. Във връзка с това е закупена мултимедийна техника, осигуряваща условия за повишаване на качеството на обучение и мотивацията на курсистите, обновени са компютърните конфигурации, осигурени са средства за участие на преподаватели във форуми в страната и чужбина, свързани с промени в образователното съдържание за обучение по съответната квалификация, оборудвани са специализирани кабинети за обучение на водачи на МПС, социални асистенти и домашни помощници.

Таблица 2.15. Квалификационни курсове и професионално обучение

Вид обучение	2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.	
	Брой курсисти	Брой курсове	Брой курсисти	Брой курсове	Брой курсисти	Брой курсове	Брой курсисти	Брой курсове
Квалификационни курсове	319	52	1001	110	1014	121	193	31
Технически науки	118	27	116	26	81	24	37	13
Икономически науки	81	11	117	17	82	13	21	6
Педагогическа подготовка	95	10	748	62	841	81	130	11
Езиково обучение	3	2	5	2	7	2	5	1
Професионално обучение по специалност	22	2	15	3	3	1	0	0

Таблица 2.16. Финансово състояние на ЦСДК и ЦПО

№	Звено	Приход			
		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
1	ЦСДК	83097,40 лв.	132531,90 лв.	154104,00 лв.	70254,00 лв.
2	ЦПО	7168,00 лв.	7030,00 лв.	1200,00 лв.	0,00 ,лв.
Общо		90265,40 лв.	139 561,90 лв.	155 304,00 лв.	70254,00 лв.

2.6. Електронно и дистанционно обучение

Центърът за електронно и дистанционно обучение (ЦЕДО) е с предмет на дейност, включващ организация на електронно обучение и на обучение в дистанционна форма на български и чуждестранни граждани за придобиване на образователно-квалификационна степен и за повишаване на квалификацията.

През мандатния период са постигнати следните резултати:

- Технически университет – Габрово получи положителна оценка на средата за провеждане на дистанционно обучение за срок от шест години с решение на Акредитационния съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) от 21.12.2017 г. (Протокол №28).
- Акредитирани са за обучение в дистанционна форма специалности „Стопанско управление”, магистърска програма „Управление на проекти” от професионално направление 3.7 Администрация и управление и „Социална работа и европейски политики” от професионално направление 3.4 Социални дейности.
- Актуализирана е учебната документация за ДФО на специалност „Социална работа и европейски политики”, ОКС „магистър“, професионално направление 3.4 Социални дейности в съответствие с чл. 9 от Правилника за организиране и провеждане на дистанционна форма на обучение в Технически университет – Габрово.
- Добавени са нови функционалности към средата за провеждане на ДФО във връзка с изпълнението на Програмата от мерки за изпълнение на препоръките на Постоянната комисия по технически науки и военно дело, дадени при оценяване на средата за дистанционно обучение в ТУ–Габрово.
- Разработени са Справочник за организация на достъпа до информационни ресурси в системата за дистанционно обучение в ТУ-Габрово, Справочник за информационните ресурси в системата за дистанционно обучение в ТУ-Габрово и Списък на техническите и комуникационните средства, използвани при провеждане на ДФО в ТУ-Габрово.
- Актуализирана е официалната уеб страница - портал на ЦЕДО, като са включени специфични рубрики, свързани с обучението в ДФО: публикуване на основна информация за кандидат-студенти в ДФО; информация във връзка с обучението и административното обслужване на студентите в ДФО; осъществяване на достъп с други системи на ТУ-Габрово, свързани с ДФО.
- Усъвършенствана е Университетската информационна система на ТУ-Габрово предвид административното и информационното обезпечаване на ДФО.
- Платформата за електронно и дистанционно обучение е допълнена с нови и актуализирани учебни курсове за обучение на студенти по специалност „Социална работа и европейски политики“, ОКС „магистър“, както и с нови курсове за следдипломна квалификация по специалности „Учител по професионална подготовка в професионалното образование“, „Учител по информатика и информационни технологии“, „Безопасност на труда“ и „Финанси, банки и борси“.

- В платформата за дистанционно обучение са създадени програмни решения за автоматизирано създаване на списъчна структура на курсове по ОКС, специалност, семестър и дисциплини по учебен план. Включени са възможности за синхронизиране на създадените курсове с УИС.
- В платформата за електронно и дистанционно обучение е осигурен достъп на всеки преподавател до заявените от него електронни курсове в предварително създадената списъчна структура с курсове за ОКС „бакалавър“, редовна и задочна форма на обучение. Започна съставянето на електронни курсове за редовна и задочна форма на обучение.
- Продължава развитието на научноизследователската дейност на академичния състав в областта на електронното и дистанционното обучение. През мандатния период са разработени няколко проекта в областта на дистанционното и електронното обучение на база на средства от бюджетната субсидия по фонд „Научни изследвания” – „Усъвършенстване на Университетската информационна система на ТУ-Габрово предвид административно и информационно обезпечаване на дистанционна форма на обучение“, „Създаване на иновативни информационно-базирани образователни модули за обучение по комуникационна техника и технологии“, „Разработка и внедряване на ИКТ базирани иновационни технологии в обучението“ и „Приложение на виртуализационни и облачни технологии в обучението“.
- Продължава членството на ТУ-Габрово в Националния център за дистанционно обучение (НЦДО). Ежегодно ТУ-Габрово участва в Националната конференция за е-образование, която се организира от НЦДО и се провежда под патронажа на Министерството на образованието и науката (МОН). През мандатния период представител на ТУ-Габрово е член на програмния комитет на конференцията.
- Осигурени са помощ и съдействие на преподавателите и служителите при организиране и провеждане на електронното дистанционно обучение.

2.7. Работа с изявени студенти и ученици

Работата с изявени студенти и ученици се организира и провежда от Университетския център за работа с изявени студенти и ученици (УЦРИСУ). Основните задачи на УЦРИСУ са:

- утвърждаване на престижа на ТУ-Габрово като университет, в който се полагат специални грижи за изявените студенти;
- подготовка на университетските отбори за участие в национални и международни олимпиади;
- осъществяване на вертикални връзки университет-гимназии в областта на извънаудиторната работа.

През мандатния период са постигнати следните резултати:

- *Студентски отбори от ТУ-Габрово са участвали в:*
  - Международни и национални олимпиади и състезания по математика: Международна олимпиада по математика, SEEMOUS-2017 (от 28 февруари до 5 март 2017 г.) в град Охрид, Македония; 12th South Eastern European Mathematical Olympiad for University Students (от 27 февруари до 4 март 2018 г.) в град Яш, Румъния; 13th South Eastern European Mathematical Olympiad for University Students (от 12 до 17 март 2019 г.) в гр. Девин; Между-университетско състезание по математика (от 16 до 18 декември 2016 г.) в Университета по архитектура, строителство и геодезия, София, като студентът Мирослав Начев е спечелил сребърен медал; Национална студентска олимпиада по математика (от 19 до 21 май 2017 г.), от която студентите Станимир Колев и Мирослав Начев са спечелили съответно сребърен и бронзов медал; Национална студентска олимпиада по математика (от 18 до 20 май 2018 г.) в Юндола, от която студентите Мирослав Начев и Станимир Колев са спечелили съответно сребърен и бронзов медал; Национална студентска олимпиада по математика (от 10 до 12 май 2019 г.) във ВВМУ „Никола Вапцаров“, Варна, от която Мирослав Начев е спечелил

сребърен медал, а Станимир Колев – бронзов. Ръководители на университетските отбори са доц. д-р Тодор Тодоров, проф. д-р Стоян Капралов, гл. ас. д-р Пламен Христов и ас. Пенка Иванова.

- Олимпиади и състезания по компютърна математика: Пета национална студентска олимпиада по компютърна математика (от 28 до 30 октомври 2016 г.) в град Велико Търново, от която студентите Илиян Михайлов и Елионора Павлова са спечелили съответно сребърен и бронзов медал; Шеста националната студентска олимпиада по компютърна математика (от 27 до 29 октомври 2017 г.) в Технически университет – Варна, от която студентът Йордан Пенев е спечелил бронзов медал. Ръководители на университетските отбори са проф. д-р Стоян Капралов, д-р Младен Манев и ас. Пенка Иванова.

- Олимпиади по физика: Републиканска студентска олимпиада по физика (от 12 до 13 май 2017 г.) във Физическия факултет на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“; Републиканска студентска олимпиада по физика (на 10 и 11 май 2019 г.) в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. Ръководител на отборите е гл. ас. д-р Николай Ангелов.

- Олимпиади по програмиране: Републиканска студентска олимпиада по програмиране (от 12 до 14 май 2017 г.) в Русенски университет „Ангел Кънчев“, на която отборът на ТУ–Габрово в състав Георги Бешев, Пламен Маринов и Йордан Пенев от специалност КСТ и ръководител проф. д-р Стоян Капралов се класира на второ място в групата на техническите университети; XXX Републиканска студентска олимпиада по програмиране (от 18 до 20 май 2018 г.) в Нов български университет, на която отборът на ТУ–Габрово в състав Йордан Пенев, Пламен Маринов, Ивайло Иванов от специалност КСТ и ръководител доц. д-р Росен Иванов се класира на второ място в групата на техническите университети; Републиканска студентска олимпиада по програмиране (на 17 и 18 май 2019 г.), проведена в Бургаския свободен университет, на която отборът с капитан Радостин Лефтеров и ръководители проф. д-р Стоян Капралов и ас. Пенка Иванова се е класирал на пето място в класирането по университети.

- Състезания по приложно програмиране: Състезание по приложно програмиране GAPCOM (Gabrovo Applied Programming COMpetition), 10 ноември 2017 г.; Второ издание на състезанието по приложно програмиране GAPCOM, 17 декември 2018 г. Състезанията са организирани от Университетския кариерен център, УЦРИСУ и катедри КСТ и АИУТ. В тях са взели участие 42 студенти от ТУ-Габрово и 42 ученици от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“.

- Олимпиади по теоретична електротехника: Републиканска студентска олимпиада по теоретична електротехника (от 11 до 13 май 2017 г.) в Технически университет – Варна, като ръководител на отбора е гл. ас. д-р Недю Недев; Републиканска студентска олимпиада по теоретична електротехника (21.04.2018 г.) в Технически университет – София, на която отборът на ТУ-Габрово с ръководител доц. д-р Георги Велев и зам.-ръководител доц. д-р Петър Петров се е класирал на шесто място.

- Хакатон „Коперник“ (от 19 до 22 април 2019 г.) в ТУ-София – отборът на ТУ-Габрово е с ръководители проф. д-р Стоян Капралов и ас. Пенка Иванова.

• *Преподаватели от ТУ-Габрово са участвали:*

- в Националната комисия за организиране на Националните зимни състезания по информатика (от 24 до 26 февруари 2017 г.) в гр. Велико Търново;

- като членове на журито в XVI Областен математически турнир „Перперикон“, проведен на 19 ноември 2016 г. в гр. Кърджали, по време на който са признати оценки по математика, валидни за прием в ТУ-Габрово, на 48 ученици от 12 клас.

- като членове на Националната комисия за провеждане на Националния есенен турнир по информатика

- като лектори в ежегодно организираната от МОН Национална лагер-школа по информатика за ученици;

- в ежегодно организирания годишен работен семинар „Научни, методически и организационни дейности при подготовката и провеждането на школите и състезанията по информатика“;

- в Първи работен семинар по компютърна математика, организиран от ТУ-Габрово в сътрудничество с Института по математика и информатика на БАН и Община Панагюрище (от 25 до 28 август 2016 г.) в гр. Стрелча, в рамките на който са проведени майсторски клас по компютърна математика с ученици и учители от гр. Панагюрище и майсторски клас за студенти с водещи проф. д-мн Стоян Капралов, д-р Младен Манев и доц. Йордан Тончев.

- в научна конференция „Заедно в науката“, организирана съвместно от БАН, Медицински университет – Плевен и Регионалните академични центрове в Плевен, Габрово и Враца с две презентации, едната представена от доц. д-р Драгомир Чантов и доц. д-р Стефан Иванов, а втората - от д-р Младен Манев; по време на конференцията са представени и разработки на ученици от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ – Габрово и от ПТГ „Д-р Никола Василиади“ – Габрово;

- *Със съдействието на УЦРИСУ са:*

- организирани и проведени Седмица на програмирането за деца (от 4 до 9 декември 2017 г.), в рамките на която са организирани курсове по Програмиране на Scratch за преподаватели от ТУ-Габрово и начални учители от област Габрово, и Втори национален семинар по компютърна математика (от 10 до 12 ноември 2017 г.) в град Хисар;

- провеждани регулярни сбирки на Клуба по роботика с ръководители доц. Станимир Йорданов и гл. ас. д-р Тодор Тодоров през зимния семестър на учебната 2016/2017 г., в които са участвали ученици и студенти от I и II курс на ТУ-Габрово.

Представените резултати показват, че студентите от Технически университет – Габрово се изявяват на различни форуми, като печелят медали и заемат престижни класирания. Отличен резултат от систематичната работа с изявени студенти е удостояването на студента Йордан Пенев с престижната стипендия на Фондация „Еврика“ за постижения в овладяването на компютърните науки на името на Джон Атанасов за 2017-2018 година.

2.8. Университетска библиотека

През мандатния период основните приоритети в дейността на Университетската библиотека (УБ) са:

- Подпомагане на учебния процес и научноизследователската дейност.
- Разширяване обхвата на предлаганите услуги и ускоряване на процесите за автоматизация на тяхното представяне на потребителите.
- Поддържане на партньорски връзки с други библиотеки в областта на книгообмена, междубиблиотечното заемане и поддържане на сводни каталози.
- Подобряване на качеството на справочно-информационните услуги.

- *Фондове и каталози*

Една от най-важните задачи на УБ е набавяне, обработка и въвеждане във фондовете и каталозите на нова и актуална литература в съответствие с основните категории читатели, ползващи библиотеката – студенти, докторанти, преподаватели, служители и външни читатели. Към месец октомври 2019 г. фондът на библиотеката е 172 448 библиотечни единици от специализирана научна и учебна литература в областта на общообразователните, природо-математическите, инженерните, обществените и икономическите науки.

Поради ограниченото финансиране се налага намаляване на екземплярността при закупуване и се ограничава комплектуването на книги и други информационни източници на чужд език. Почти няма новонабавени електронни източници. От формите за набавяне на нова литература по-голям е делът на даренията и книгообмена и по-малък на покупката и абонамента. Благодарение на усвояването на средствата от библиотечни услуги (копиране, принтиране, подвързване, ламиниране и сканиране), от началото на 2017 г. библиотечният фонд е обогатен с нови заглавия в областта на компютърните науки, електротехниката и електрониката, комуникациите и в по-малка степен в областта на икономическите и социалните науки. От значение за формиране на фонда е поддържането на книгообменни връзки с други библиотеки в страната и чужбина. Ежегодно се изпращат изданията на ТУ-

Габрово (списание „Известия на Технически университет - Габрово“ и сборниците с доклади от научната конференция УНИТЕХ) на 30 български и 4 чуждестранни университетски библиотеки. Някои от тях редовно изпращат техни издания.

Според изискванията на Наредбата за съхраняването, ползването и разпореждането с документи от библиотечния фонд, всяка година се извършва частична инвентаризация на части от фонда (около 5% от библиотечния фонд). Прави се и вторичен подбор за прочистването му от остарели по съдържание, многоекземплярни или повредени библиотечни документи.

С цел оптимално изразходване на предвидените средства, абонаментът на чужда периодика се прави в съответствие с научната и учебната дейност, а абонираните заглавия се предлагат и утвърждават от ръководствата на съответните факултети. Освен традиционните издания на хартиен носител, се осигуряват възможност за ползване на издания на електронни носители и on-line достъп. В периода декември 2015 – декември 2019 г. абонаментът на периодични издания намалява с всяка изминала година.

- *Работа с читатели*

Библиотеката обслужва предимно студенти, докторанти и преподаватели, но е отворена за ползване и за външни читатели. В Заемна служба се заема литература за дома, раздават се учебници и учебни пособия. Там се прави годишна регистрация, събират се глоби за просрочване на заетите библиотечни материали, извършва се заплащане на платените услуги.

В читалните на библиотеката се ползват справочна, енциклопедична и научна литература, както и български вестници, списания и бюлетини по профила на Университета.

Справочно-информационната служба изготвя писмени и устни библиографски справки по най-търсените и актуални теми, както и по зададена от читател тема. Всяка година се съставя годишен „Информационен бюлетин за новонабавената литература в библиотеката“. Всяко тримесечие този бюлетин се обновява и се публикува на сайта на библиотеката (<http://lib-tu.tugab.bg/abnb/>) в електронен вариант. Ежедневно се актуализира и поддържа база данни с аналитично разкриване на статии от наши и чужди издания. Библиотеката осигурява поръчка и доставка на документи по междубиблиотечно заемане, както и заявяване и доставка на документи по електронен път.

За читателите на УБ е осигурен достъп до автоматизирани библиотечни услуги в две компютърни зали с 40 места. Има възможност за търсене в електронни каталози, за достъп до собствени и външни on-line бази данни, справки в информационната система АПИС, електронна доставка на документи, работа със софтуерни продукти, достъп до многоотраслови пълнотекстови бази данни: EBSCO Publishing (до края на 2016 г.), SciVerse Science Direct и SciVerse Scopus, Web of Knowledge, InCites, DOAJ, АПИС.

Електронният каталог на УБ е достъпен в интернет от сайта на Университета, като е включен и в сводните каталози на университетските библиотеки в България (КУБ), на университетските библиотеки в Североизточна България и на Националната академична библиотечно-информационна система (НАБИС). Ежедневно се поддържат и обновяват три бази данни (представени в електронния каталог на библиотеката): Каталог на книги; Каталог на периодичните издания и Картотека „Аналитични описания на статии“.

Библиотеката разполага с много добра материално-техническа база. Компютърната и офис техниката са на съвременно техническо ниво. През 2019 г. са предоставени за ползване нова копирна машина и нов цветен принтер. Библиотечният фонд удовлетворява в голяма степен нуждите на читателите, но е необходимо по-добро финансиране за обновяването му с повече нови информационни източници, особено електронни. Желателно е да се увеличат и заглавията на българска и чуждестранна периодика.

В УБ работят висококвалифицирани служители с много добра компютърна и езикова подготовка. Стремелът на служителите е насочен към задоволяване на читателските потребности, адекватно информационно осигуряване и предоставяне на допълнителни библиотечни услуги като принтиране, сканиране, копиране, ламиниране, подвързване на курсови и дипломни работи със спирала.

Основните показатели на УБ за мандатния период са отразени в *Таблица 2.17*.

Таблица 2.17. Показатели на Университетската библиотека

Основни показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Библиотечен фонд	173 006	173 025	172 831	172 448
Набавени библиотечни материали	603	610	630	456
Отчислени библиотечни материали	643	591	824	839
Получавани периодични издания (брой заглавия)	53	39	38	32
Регистрирани читатели	1673	1215	1008	762
Посещения в УБ	20887	13279	11984	7394
Ползвана литература	25385	16272	14239	9178

2.9. Изводи и препоръки

- *Учебната дейност е организирана в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование, Правилника за дейността на Технически университет - Габрово, Правилника за организация на учебната дейност и правилниците за дейността на централите в ТУ-Габрово, свързани с учебната дейност.*
- *Актуализирани са основните вътрешно-нормативни документи, свързани с учебната дейност – Правилник за организация на учебната дейност, Правилник за натрупване и трансфер на кредити, Правилник за приемане и обучение на докторанти в Технически университет – Габрово и Правилник за дейността на Университетската библиотека. Приети са Методически указания за учебна документация в ТУ–Габрово, Основни параметри на учебните планове за образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър” и „бакалавър” и Правилник за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища в Технически университет – Габрово.*
- *Учебният процес е организиран и проведен в съответствие с ежегодно приемания от Академичния съвет график, съгласно действащите учебни планове, учебни програми и разписи, като не са регистрирани съществени нарушения. Лекционните курсове се водят от хабилиитирани преподаватели и преподаватели с образователна и научна степен „доктор” на основен трудов договор, като се спазват изискванията на Закона за висшето образование.*
- *Приета е нова учебна документация (квалификационни характеристики, учебни планове и учебни програми) за всички специалности от ОКС „бакалавър“ и ОКС „професионален бакалавър“ и нови учебни планове за 9 специалности от ОКС „магистър” (11 магистърски програми). Актуализирани са квалификационните характеристики на 21 специалности от ОКС „магистър” (26 магистърски програми) и на 26 докторски програми.*
- *В съответствие с пазарните изисквания и потребностите на бизнеса са актуализирани специалностите за редовна и задочна форма на обучение в образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“. Разкрити са пет нови специалности за обучение в ОКС „бакалавър” („Автоматика, роботика и компютърни управляващи системи”, „Промислена и автомобилна електроника“, „Софтуерно и компютърно инженерство „Компютърен дизайн” и „Техническа*

безопасност”) и четири нови специалности в ОКС „магистър” („Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника”, „Социална работа и европейски политики“, „Мениджмънт на индустриалното предприятие” и „Иновационен и инвестиционен мениджмънт в индустрията“). Преименувана е специалност „Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника”, ОКС „бакалавър“ в специалност „Индустриални топлинни и газови системи”. Променени са наименованията на две специалности в ОКС „магистър” – специалност „Прецизна техника и уредостроене” е преименувана в специалност „Мехатроника”, а специалност „Машиностроителна техника и технологии” - в специалност „Компютърни технологии в машиностроенето”. За новите и преименуваните специалности е приета нова учебна документация.

- Приета е Концепция за развитие на бизнес-ориентирано обучение в Технически университет – Габрово, основните положения на която са включени в Правилника за организация на учебната дейност. При тази форма на организация на учебния процес се обучават 305 студенти от ФМУ, ФЕЕ и ФС, работещи във фирми „Аркус“ АД – Лясковец, „Хамбургер България“ – Севлиево, „Хилцингер-полирни технологии” ООД – Горна Оряховица, АЕЦ „Козлодуй”, „Кремък” ЕООД - Стара Загора, „Прогрес” АД - Стара Загора, „Оскар Рюег България” - Стара Загора, Зюдволе Груп Италия АД - Клон Булсафил – Пловдив, „Оптикоелектрон” - Панагюрище, „Алуком” ЕООД - Плевен и „Илинден” АД - Плевен. Постигнатата успеваемост от студентите и повишената им мотивация за усвояване на знанията доказват ефективността на тази форма на организация на учебния процес. В тази връзка е необходимо да се разширява бизнес-ориентираното обучение, което съчетава теоретично обучение в Университета и практическо обучение във фирмите, гарантира успешна реализация на студентите и намира подкрепа сред работодателите в страната.
- Организирана е и е провеждана активна целогодишна кандидатстудентска кампания за прием на студенти във всички образователно-квалификационни степени и форми на обучение. Прилагат се гъвкави форми за прием на студенти - провеждане на състезания в средните училища и фирмите, резултатите от които са със статут на кандидатстудентски изпит; сключване на предварителни договори за класиране в избрана специалност; провеждане на предварителни изпити в ТУ-Габрово и в други региони на страната; организиране на дни на отворените врати; прилагане на системата за on-line подаване на документи и полагане на кандидатстудентски изпит.
- Създадени са условия за привличане и обучение на чуждестранни студенти. Разработено е и е подписано споразумение за съвместно обучение и издаване на двойни дипломи за ОКС „бакалавър” между Технически университет – Габрово и Университета по приложни науки - Шмалкалден, Германия по специалности от факултет „Електротехника и електроника” на ТУ-Габрово и специалност „Electrical Engineering and Information Technology” на Университета по приложни науки - Шмалкалден. Приети са квалификационна характеристика и учебен план на специалност „Индустриален мениджмънт - иновации и бизнес развитие”, ОКС „магистър” за обучение на английски език, съвместно с Университета по приложни науки в Митвайда, Германия. Съветът за висше образование на Турция (ЙОК) излезе с решение за признаване на дипломите за висше образование, издадени от ТУ-Габрово.
- Обучението на докторантите в ТУ-Габрово се провежда в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, Правилника за приемане и обучение на докторанти в ТУ-Габрово и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични

длъжности в ТУ–Габрово. Необходима е по-активна работа на обучаващите звена за увеличаване на броя на обучаваните и на успешно защитилите докторанти.

- Осигурени са условия за провеждане на дистанционна форма на обучение в ТУ-Габрово. Акредитирани са средата за провеждане на дистанционно обучение в Университета и специалности „Стопанско управление”, магистърска програма „Управление на проекти” и „Социална работа и европейски политики”, ОКС „магистър“ за обучение в дистанционна форма.
- Центърът за следдипломна квалификация и Центърът за професионално обучение са водещи звена за повишаване на квалификацията и за професионално обучение на студенти и граждани в условията на голяма конкуренция в сферата на образователните услуги.
- Дейността на Университетския център за работа с изявени студенти и ученици води до утвърждаване на престижа на ТУ–Габрово като университет, в който се полагат специални грижи за изявените студенти, и създава предпоставки за задълбочаване на връзките университет-средни училища.
- Университетската библиотека осигурява много добро информационно осигуряване на учебния процес и достъп до многоотраслови бази данни с научна информация. Необходими са непрекъснато обновяване на библиотечния фонд с повече нови книги, електронни носители и други информационни източници, както и повече средства за абониране на периодични издания по профила на Университета.

3. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА, НАУЧНО-ПРИЛОЖНА И ПРИЛОЖНА ДЕЙНОСТ

3.1. Научноизследователска дейност

3.1.1. Научноизследователска дейност, финансирана целево със средства от държавния бюджет

През мандатния период за присъщата на ТУ-Габрово научна дейност и за издаване на учебници и научни трудове, съгласно постановления на Министерски съвет за изпълнение на държавния бюджет на Република България, от бюджета на Министерството на образованието и науката е определена субсидия с общ размер 394 546 лв., от която 370 546 лв. за организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси и 24000 лв. за издателска дейност. Разпределението на средствата по години е представено в Таблица 3.1.

Таблица 3.1. Средства за присъщата на ТУ-Габрово научна дейност и за издаване на учебници и научни трудове

Година	Средства от бюджета, лв.	Средства за организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси, лв.	Средства за издателска дейност, лв.
2016	110 071	104 071	6000
2017	94969	88969	6000
2018	94969	88969	6000
2019	94537	88537	6000
Общо	394 546	370 546	24000

Съгласно Наредба №3/27.11.2015 г. на МОН и Системата за организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси за научни изследвания на ТУ-Габрово са подписани 117 договора и допълнителни споразумения към тях на обща стойност 447 100 лв. Разпределението им по години е показано в *Таблица 3.2.*

Таблица 3.2. Научноизследователски проекти, финансирани през мандатния период

Година	2016	2017	2018	2019	Общо
Брой договори	36	27	28	26	117
Сума, лева	106 550	110 200	113 450	116 900	447 100

Проектите са изпълнявани съобразно ежегодно утвърждавания от АС на ТУ-Габрово График на дейностите, свързани с организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси за научни изследвания и разработените план-програми на проектите. Всички междинни (шестмесечни) и окончателни отчети на научните колективи са представяни в срок. В срок са представяни и отчетите за научноизследователската работа на ТУ-Габрово в МОН.

Проектите спомагат за разработването и реализирането на системи, стендове и лабораторни макети. Такива са системите за видеонаблюдение, за лазерно гравирание и за позициониране на подвижни обекти и лабораторните стендове за научни изследвания и обучение на студенти и докторанти. Проектите осигуряват и възможности за закупуване на оборудване за нуждите на ТУ-Габрово и отделни звена на Университета, като специализирана апаратура, компютърна и измервателна техника.

В колективите, разработващи проектите, участват преподаватели, докторанти, студенти и сътрудници. В *Таблица 3.3* е дадена информация за участието на отделните групи по години.

Таблица 3.3. Участници в научноизследователските проекти

Година	Участници					
	Общо	Преподаватели		Докторанти	Студенти	Изследователи
		Хабилитирани	Нехабилитирани			
2016	397	81	79	64	159	14
2017	366	87	64	50	130	35
2018	375	81	79	47	144	24
2019	330	74	68	21	129	19

Разработването на проектите в периода 2016-2019 г. допринася и за научното и кадрово развитие на академичния състав на ТУ-Габрово.

3.1.2. Научноизследователска дейност, финансирана със средства извън бюджетната субсидия за научна дейност на ТУ-Габрово

- *Проекти по процедури BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“ и BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.:*

- BG05M2OP001-1.002-0023 Център за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“, бюджет 23 569 719 лв., начало 30 март 2018 г. - край 31 ноември 2023 г. Водеща организация: Технически университет – Габрово, партньори: Технически университет - София, Технически университет - Варна, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ – Факултет по химия и фармация, Институт по роботика - БАН, Институт по електроника – БАН, Централна лаборатория по приложна физика – БАН. Ръководител: проф. д-н Райчо Иларионов; Водещ координатор: доц. д-р Илия Железаров.
Приоритетна област на ИСИС: Мехатроника и чисти технологии.

- BG05M2OP001-1.001-0008 Център за върхови постижения „Национален център по мехатроника и чисти технологии“, бюджет 69 184 530 лв., начало 28 февруари 2018 г. - край 31 декември 2023 г. Водеща организация: Институт по обща и неорганична химия – БАН, партньори: Технически университет – Габрово, Технически университет – София, Технически университет – Варна, Химико-технологичен и металургичен университет - София и още 11 института на БАН. Координатор за ТУ-Габрово: проф. д-н Димитър Дичев.
Приоритетна област на ИСИС: Мехатроника и чисти технологии.

- BG05M2OP001-1.002-0006 Център за компетентност „Квантова комуникация, интелигентни системи за сигурност и управление на риска“ (Quasar), бюджет 13 500 000 лв., начало 01.06.2018 г. - край 01.06.2023 г. Водеща организация: Институт по роботика – БАН, партньори: Технически университет – Габрово, Институт по металознание, съоръжения и технологии „Академик Ангел Балевски“ с Център по хидро-и аеродинамика при БАН, Висше военноморско училище „Н.Й. Вапцаров“ – Варна, Национален военен университет „Васил Левски“ - Велико Търново, Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика при БАН, Геолого-географски факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Сдружение „Съвременни летателни технологии“. Координатор за ТУ-Габрово: проф. д-р Анатолий Александров.
Приоритетна област на ИСИС: Информатика и ИКТ.

- BG05M2OP001-1.002-0002 Център за компетентност „Дигитализация на икономиката в среда на Големи данни“, бюджет: 13 333 869 лв., начало 30 март 2018 г. - край 31 ноември 2023 г. Водеща организация: Университет за национално и световно стопанство, партньори: Технически университет – Габрово, Икономически университет – Варна, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Институт по информационни и комуникационни технологии – БАН. Координатор за ТУ-Габрово: доц. д-р Боян Карапенов.
Приоритетна област на ИСИС: Информатика и ИКТ.

- *Проекти по Фонд научни изследвания*

В периода 2016-2019 г. учени от ТУ-Габрово участват в изпълнението на 3 договора, финансирани от Националния фонд „Научни изследвания“ (Таблица 3.4).

- *Проекти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.:*

- BG16RFOP002-1.005-0307 „Разработване на иновативен високоефективен текстилен апликатор за събиране на електрофизиологични данни за целите на телемедицинската диагностика, мониторинга и спешната медицинска реакция“. Координатор за ТУ-Габрово: доц. д-р Красимир Друмев.

- BG16RFOP002-1.005-0371 „Повишаване на иновативната дейност в ОСЪМ АД чрез разработване на произведена иновация-технология за производство на сложни отливки от високоякостен чугун“. Координатор за ТУ-Габрово: доц. д-р Георги Рашев.

- BG16RFOP002-1.005-0170 „Разработване на иновативен линеен оптично димен пожарогасител, използващ за детекция на синия спектър на светлината“. Координатор за ТУ-Габрово: доц. д-р Велимира Тодорова.

- BG16RFOP002-1.002-0035 „Създаване на иновационна среда и инфраструктура в „Електро Лоджика“ ЕООД за разработването на иновативен продукт – LED паркови и улични осветителни тела“. Координатор за ТУ-Габрово: доц. д-р Пламен Цанков.

Таблица 3.4. Национални научноизследователски проекти

Договор №	Тема	Участници
ДФНИ Т02/9	Изследване и разработване на нови методи и технологии за измерване на геометричните параметри на голямо-габаритни детайли и съоръжения	Ръководител на проекта: доц. д-р Димитър Дяков, ТУ–София Участници от ТУ–Габрово: проф. дн Димитър Дичев; доц. д-р Христофор Коев
ДН07/10	Изследване на архитектури, модели и методи за автономен мениджмънт в интернет на бъдещето	Ръководител на проекта: проф. дн Евелина Пенчева, ТУ–София Участници от ТУ–Габрово: доц. д-р Росен Иванов; доц. д-р Пенчо Пенчев; гл. ас. д-р Мирослав Славов
ДН07/18	Нов неразрушителен метод за изследване на повърхността в полупроводникови структури	Ръководител на проекта: акад. проф. дтн Чавдар Руменин, БАН Участници от ТУ–Габрово: проф. д-р Анатолий Александров; гл. ас. д-р Горан Горанов; ас. Искрен Кандов

- *Други проекти:*

Проект 2016-1-PL01-КА202-026350 „Стратегическо партньорство в областта на мехатрониката за иновативен и интелигентен растеж на европейските малки и средни предприятия“. Контактното лице от ТУ-Габрово: проф. д-р Тошко Ненов.

3.2. Публикационна и издателска дейност

3.2.1. Публикационна дейност

Резултатите от изпълнението на научноизследователските проекти са публикувани в специализирани научни списания в страната и чужбина (включително в реферирани и индексирани списания), а също така са представени в международни и университетски конференции. Информация за тях е дадена в *Таблица 3.5*.

Резултатите от научната работа на студентите, свързана с участието им в проекти или с разработката на проблеми, обект на дипломното проектиране, са представяни ежегодно на Студентската научна сесия в три тематични направления. Материалите са отпечатвани в сборник „Студентска научна сесия“. В сесията участват с доклади студенти от страната и чужбина. Част от наградите са осигурени по проекта „Габрово–директно“ на Габровската търговско-промишлена палата. Разпределението на докладите по години е представено в *Таблица 3.6*.

Всяка година, в предпоследната седмица на месец ноември, се провежда Международната научна конференция УНИТЕХ. В *Таблица 3.7* е представен броят на публикуваните доклади по години. В конференцията са участвали учени от Австрия, Германия, Гърция, Казахстан, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Русия, Република Сръбска – Босна и Херцеговина, Сърбия, Турция, Украйна, Чехия. От 2018 г. докладите се рецензират от двама рецензенти и се публикуват в пълноцветни тематични сборници, както и на компакт диск с материалите на конференцията, мултимедийна информация за Университета, поканата за участие в следващата конференция.

През мандатния период са издадени осем тома на списание „Известия на Технически университет - Габрово“. За отпечатване са използвани 6198,90 лева от бюджета.

Таблица 3.5. Публикационна дейност

СТАТИИ					ДОКЛАДИ					Общо
Списания с IF (Web of Science)	Реферирани списания	Чуждестранни списания, известия и годишници	Национални списания	Известия и годишници в страната	Международни конференции в чужбина (реферирани в Scopus)	Международни конференции в страната (без УНИТЕХ)	УНИТЕХ	Национални конференции	Университетски конференции	
2016 г.										
9	3	21	18	15	7	26	68	70	5	242
2017 г.										
9	8	20	19	18	17	41	61	44	6	243
2018 г.										
10	3	14	25	7	25	33	41	21	25	204
2019 г.										
10	4	18	23	11	23	31	63	31	19	233
Общо										
38	18	73	85	51	72	131	233	166	55	922

Таблица 3.6. Доклади, представени на Студентската научна сесия

Година	Основно звено			Общо
	ФЕЕ	ФМУ	ФС	
2016	49	15	63	127
2017	61	7	23	91
2018	24	6	11	41
2019	28	13	23	64

Таблица 3.7. Доклади на Международната научна конференция УНИТЕХ

Година	Направление			Общо
	Електротехника и електроника	Машиностроене и уредостроене	Стопански науки	
2016	120	56	91	267
2017	120	34	80	236
2018	92	28	57	178
2019	93	39	74	206

3.2.2. Издателска дейност

През мандатния период са издадени общо 84 учебника и учебни пособия, като броят им по основни звена и години е представен в Таблица 3.8.

Таблица 3.8. Издателска дейност

Година	2016	2017	2018	2019
Основно звено				
ФЕЕ	14	9	6	7
ФМУ	6	5	-	5
ФС	3	9	5	5
ТК-Ловеч	-	4	4	2
Общо	23	27	15	19

3.3. Научно-приложна и приложна дейност

3.3.1. Научно-приложна дейност, производство и услуги

Научно-приложната и приложната дейност се реализират в следните направления:

- Научноизследователска, научно-приложна и приложна дейност, както и производство на основата на договори с външни възложители.
- Производствени услуги, извършвани от Университетско издателство „Васил Априлов”.

Научно-приложна и приложна дейност се осъществяват в Университетския център за научни изследвания и технологии (УЦНИТ) (Таблица 3.9), след като от 1 март 2012 г. търговското дружество „Високотехнологичен център“ ЕООД (ВТЦ ЕООД) преустанови дейността си.

При изпълнение на договори за научно-производствена дейност основният принос е на научноизследователските и учебно-производствените лаборатории „Динамика на машините” с ръководител доц. д-р Марин Маринов, „Фотон – метрология и метрологично осигуряване” с ръководител проф. дн Димитър Дичев, „Изпитания на металите” с ръководител проф. дтн Йордан Максимов, „Текстил” с ръководител доц. д-р Красимир Друмев, „Електротест” с ръководител доц. д-р Красимир Маринов и на учебно-производствения център „СNC технологии, САD/САM проектиране и прототипиране” с ръководител доц. д-р Йосиф Митев.

Таблица 3.9. Икономически показатели на УЦНИТ

Година	Приходи, лв.				
	Договори	Печатна база	Книжарница	УНИТЕХ	Всичко
2016	69031,80	7310,20	33105,12	15325,64	124 772,76
2017	71147,64	4898,60	35514,62	13807,57	125 368,43
2018	26978,64	5192,00	31929,43	9011,68	73111,75
2019*	10810,84	1601,32	29973,64	9708,34	52094,14

* Резултатите са към 15.11.2019 г.

3.3.2. Развитие на информационната система на ТУ-Габрово

3.3.2.1. Разработване на програмни приложения (софтуер)

Дейностите, свързани с разработване на програмни приложения, са реализирани от сектор „Информационно осигуряване” на Университетския център за информационни системи и технологии (УЦИСТ). През мандатния период са постигнати следните резултати:

- Разработени са програмни модули за автоматизирано създаване на списъчна структура на курсове (по ОКС, специалности и семестър) във виртуалната платформа за електронно и дистанционно обучение DMOODLE. Включени са възможности за синхронизиране на създадените курсове с УИС. Осигурен е достъп на преподавателите до електронните курсове по факултети и катедри (<http://dmoodle.tugab.bg>).
- Създадени са нови и са актуализирани съществуващи модули на автоматизираната система за управление на научни проекти по фонд „Научни изследвания“ във връзка с изисквания на Системата за организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси за научни изследвания на ТУ-Габрово.
- Разработени са нови модули на УИС, предназначени за въвеждане на данни (Моите Патенти, Модели, Участия в редколегии, Цитати и др.) и генериране на справки с публикации, проекти и др. на преподавателите.
- Във връзка с управление на качеството и Рейтинговата система на висшите училища в България са разработени нови модули на УИС, предназначени за публикуване на различни по вид документи.
- Разработени са нови модули на УИС, предназначени за въвеждане и публикуване на квалификационни характеристики на учебни планове, характеристики на учебни програми по дисциплини от учебните планове, водещи преподаватели по учебни дисциплини, както и за публикуване и търсене на дипломни задания по специалности и други критерии. Създаден е портал за осигуряване на публичност на учебните планове.
- Актуализирани са модули на УИС във връзка с оптимизиране на изготвянето на автоматизиран разпис на учебните занятия.
- Актуализирана е структурата на базата данни на УИС и на модулите за автоматично генериране на данни за студентите на ТУ-Габрово към националната информационна система на МОН.
- Разработена е нова система за автоматизиране на дейностите по организиране, регистриране, провеждане и публикуване на резултати на състезание по програмиране за студенти и ученици – Gabrovo Applied Programming COMpetition (GAPCOM) на ТУ-Габрово (<http://umis.tugab.bg/gapcom>).
- Във връзка с административното обезпечаване на ДФО по нови магистърски програми във факултет „Стопански“ са актуализирани базата от данни и модули на УИС.
- Разработена е нова система, предназначена за електронно анкетиране в ТУ-Габрово.
- Осигурени са съдействие на отделни звена и сектори на ТУ-Габрово при използване на модулите и подсистемите на УИС и при работа с други информационни системи на Университета, както и административно обезпечаване на деловодната система на ТУ-Габрово (<http://ads.tugab.bg>) и на системата за онлайн управление на научни проекти по фонд „Научни изследвания“ на ТУ-Габрово (<http://nis.tugab.bg>).
- Проведено е обучение на служители за работа с модулите на УИС.

3.3.2.2. Дейност на сектор „Техническо обслужване” към УЦИСТ

През мандатния период дейността на сектора е в две направления – „Техническо обслужване“ и „Интернет публикации“.

- *Направление „Техническо обслужване“*

Дейността на направлението е насочена към: извършване на контрол, диагностика и ремонт на компютърна техника; осигуряване на достъп на потребителите до университетската компютърна мрежа (УКМ) и интернет.

През мандатния период са обособени потребителските заявки и е подготвена документация за ежегодно провежданите търгове за компютърна техника, в резултат на което са закупени компютърна техника и периферни устройства на приблизителна стойност 180 000 лева. Новозакупената техника е инсталирана и въведена в експлоатация.

Непрекъснато се модернизира и разширява УКМ. Изградена е нова инфраструктурна среда в учебни корпуси (УК) 1 и 2 и частично в учебен корпус 3.

Осигурена е нормална работна среда на системата за видео наблюдение на сградите на Университета във всички корпуси.

Хардуерно е осигурено ежегодното провеждане на кандидатстудентските кампании.

Софтуерно е обезпечено ежегодното провеждане на Международната научна конференция УНИТЕХ.

- *Направление „Интернет публикации“*

Целта на направлението е обслужване на интернет страницата на ТУ-Габрово и на други приложения, спомагащи дейността на Университета в областта на обучението, научните изследвания, кандидатстудентския прием, развитието на академичния състав. Публикуват се обяви и публикации по Закона за развитието на академичния състав в Република България и информация за акредитацията на Университета, професионалните направления и докторските програми, за студентски награди и стипендии; одити, международни и национални програми и проекти, за Международната научна конференция УНИТЕХ. Обособени са периодични издания на Избрани доклади от УНИТЕХ, както и броевете на вестник „Известник“ и на научното списание „Известия на Технически университет -Габрово“, профил на купувача и обществени поръчки. Информацията за ТУ-Габрово, факултетите, катедрите и другите звена на Университета се обновява периодично.

3.4. Участие на ТУ-Габрово в сдружения с фирми и организации

През мандатния период ТУ-Габрово е участвал в следните фирми и сдружения:

- Високотехнологичен център ЕООД (ВТЦ ЕООД);
- Българо-германски институт по управление на качеството и промишлен мениджмънт - БГИК ООД;
- Клъстер подемна техника ООД.

3.4.1. Високотехнологичен център ЕООД

Дейността на ВТЦ ЕООД, свързана с научно-приложна дейност, производствена дейност и предоставяне на услуги, е преустановена на 1 март 2012 г.

3.4.2. Българо-германски институт по управление на качеството и промишлен мениджмънт - БГИК ООД

В периода 2016-2019 г. дейността на БГИК ООД е в областта на консултирането и обучението по системи за управление, базирани на международни стандарти. Резултатите от дейността на дружеството са представени в *Таблица 3.10*.

3.4.3 Клъстер подемна техника ООД

През мандатния период „Клъстер подемна техника“ ООД работи по проект BG16RFOP002-2.009-0011 „Развитие и интернационализация на Клъстер Подемна техника“, процедура BG16RFOP002-2.009 „Развитие на клъстери в България“ по Оперативна програма „Иновации и Конкурентоспособност“ 2014-2020.

Дружеството има капитал от 100 лв., а ТУ-Габрово има дружествен дял от 2 лв. (2%).

Таблица 3.10. Резултати от дейността на БГИК ООД

Година	Приходи от консултантски договори, лв.	Приходи от обучения, лв.	Общо, лв	Резултат (Печалба, лв.)
2016	10500	11450	21950	731
2017	14950	060	24010	670
2018	20150	5460	25610	4078
2019*	3650	2115	5765	-
*Резултатите са към месец октомври 2019 г.				

3.5. Изводи и препоръки

- *Научноизследователската дейност е реализирана в съответствие със Стратегията за развитие на научните изследвания на Технически университет - Габрово за периода 2015-2020 година.*
- *Научноизследователската дейност, финансирана със средства от държавния бюджет, е организирана и проведена на добро ниво, в съответствие с нормативните документи на Министерския съвет и МОН и с изискванията на Системата за организиране, провеждане и отчитане на вътрешни конкурси за научни изследвания в ТУ-Габрово.*
- *През мандатния период от Националния фонд „Научни изследвания” са финансирани три проекта с участие на учени от ТУ-Габрово и в партньорство с други висши училища и с Българска академия на науките.*
- *С Решение №354/29.06.2017 г. на Министерския съвет, в Националната пътна карта за научна инфраструктура е включен предложението от ТУ-Габрово обект „Еко и енергоспестяващи технологии”.*
- *Технически университет - Габрово участва в 4 проекта по Ос 1 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, като в един от тях (Център за компетентност „Интелигентни мехатронни еко- и енергоспестяващи системи и технологии”) е водеща организация, а в други три („Национален център по мехатроника и чисти технологии”, Център за компетентност „Квантова комуникация, интелигентни системи за сигурност и управление на риска“ (QUASAR) и Център за компетентност „Дигитализация на икономиката в среда на Големи данни”) е партньор.*
- *На много добро ниво се провежда ежегодната Международна научна конференция УНИТЕХ. С голям интерес от страна на участници и гости преминават дискусиите по време на пленарната сесия на конференцията, на заседанията по секции, както и на организирани кръгли маси.*
- *Резултатите от съвместната работа на преподаватели и студенти, свързана с участието им в научноизследователски проекти или с разработването на проблеми, обект на дипломното проектиране, са представяни в 323 доклада на традиционната Студентската научна сесия, провеждана всяка година в третата седмица на месец октомври.*
- *Публикационната дейност на научно-преподавателския състав е на добро ниво. Увеличава се броят на статиите и докладите в реферирани и индексирани научни*

издания. През мандатния период реферираните публикации са над 120, от които 38 са статии в списания с импакт фактор. Издадени са осем броя на списание „Известия на Технически университет - Габрово”.

- Университетското издателство „Васил Априлов” работи активно по подготовката и отпечатването на: документацията за кандидатстудентската кампания на Университета; рекламни материали; списание „Известия на Технически университет - Габрово”; вестник „Известник”; сборниците от Международната научна конференция УНИТЕХ; учебници и ръководства за упражнения.
- Университетският център за информационни системи и технологии работи по актуализирането и усъвършенстването на УИС, както и за осигуряването на достъп на потребителите до университетската компютърна мрежа и интернет.
- Университетският център за научни изследвания и технологии успешно администрира договори за научно-приложни разработки, производство и услуги, изпълнявани в научно-производствените лаборатории и Университетското издателство „Васил Априлов”.

4. АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ

4.1. Състояние и развитие на академичния състав

Академичният състав на основен трудов договор (ОТД) в ТУ-Габрово, заедно с ТК-Ловеч, към 20^{ти} октомври 2019 г. се състои от 154 преподаватели, от които хабилитираните преподаватели са 72 (46,75%), а нехабилитираните - 82 (53,25%) - Таблица 4.1.

Съотношението на хабилитираните към нехабилитираните преподаватели за 2016 г., 2017 г., 2018 г. и към октомври 2019 г. е показано в Таблица 4.2.

Таблица 4.1. Академичен състав

Основно звено	Проф. дн		Проф. д-р		Доц. дн		Доц. д-р		Гл. ас. д-р Ст. преподавател д-р		Старши преподавател		Асистент д-р		Асистент		Общо, бр.	
	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%		
2016 г.																		
ФЕЕ	1	1,75	3	5,26	-	-	25	43,86	18	31,58	-	-	-	-	10	17,54	57	
ФМУ	1	2,00	3	6,00	1	2,00	20	40,00	17	34,00	1	2,00	1	2,00	6	12,00	50	
ФС	2	4,65	-	-	1	2,32	20	46,51	11	25,58	-	-	2	4,65	7	16,28	43	
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	2	14,29	2	14,29	7	50,00	-	-	3	21,42	14	
ТУ-Габрово	4	2,44	6	3,66	2	1,22	67	40,85	47	28,66	8	4,88	3	1,83	27	16,46	164	
ТК-Ловеч	-	-	-	-	-	-	1	7,69	2	15,38	1	7,69	1	7,69	8	61,54	13	
Общо	4	2,25	6	3,37	2	1,12	68	38,76	49	27,53	9	5,06	4	2,25	35	19,66	177	
2017 г.																		
ФЕЕ	1	2,0	3	6,1	-	-	22	44,9	19	38,8	-	-	-	-	4	8,2	49	
ФМУ	3	6,7	2	4,4	-	-	20	44,4	17	37,8	-	-	-	-	3	6,7	45	
ФС	2	5,0	-	-	1	2,5	20	50,0	14	35,0	-	-	-	-	3	7,5	40	
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	2	14,3	1	7,1	7	50,0	-	-	4	28,6	14	
ТУ-Габрово	6	4,0	5	3,4	1	0,7	64	43,2	51	34,5	7	4,7	-	-	14	9,5	148	
ТК-Ловеч	-	-	-	-	-	-	1	12,5	5	62,5	-	-	-	-	2	25,0	8	
Общо	6	3,8	5	3,2	1	0,6	65	41,7	56	35,9	7	4,5	-	-	16	10,3	156	

Таблица 4.1.

2018 г.																		
ФЕЕ	1	2,2	4	8,7	-	-	18	39,1	18	39,1	-	-	1	2,2	4	8,7	46	
ФМУ	3	6,8	2	4,6	-	-	20	45,5	14	31,8	-	-	-	-	5	11,4	44	
ФС	1	2,5	-	-	1	2,5	19	47,5	16	40,0	-	-	1	2,5	2	5,0	40	
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	2	13,3	1	6,7	7	46,7	-	-	5	33,3	15	
ТУ-Габрово	5	3,5	6	4,1	1	0,7	59	40,7	49	33,8	7	4,8	2	1,4	16	11,0	145	
ТК-Ловеч	-	-	-	-	-	-	3	37,5	3	37,5	-	-	1	12,5	1	12,5	8	
Общо	5	3,3	6	3,9	1	0,7	62	40,5	52	33,9	7	4,6	4	2,6	16	10,5	153	
2019 г.																		
ФЕЕ	1	2,13	3	6,4	-	-	18	38,3	22	46,8	-	-	-	-	3	6,38	47	
ФМУ	3	6,8	2	4,5	-	-	21	47,72	15	34,09	-	-	-	-	3	6,82	44	
ФС	1	2,5	-	-	1	2,5	18	45	17	42,5	-	-	1	2,5	2	5	40	
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	1	7,14	3	21,43	6	42,9	-	-	4	28,57	14	
ТУ-Габрово	5	3,5	5	3,4	1	0,7	58	40	57	39,3	6	4,14	1	0,7	12	8,28	145	
ТК-Ловеч	-	-	-	-	-	-	3	33,33	4	44,44	-	-	-	-	2	22,22	9	
Общо	5	3,25	5	3,25	1	0,65	61	39,6	61	39,6	6	3,9	1	0,65	14	9,09	154	

Таблица 4.2. Съотношение между хабилитирани и нехабилитирани преподаватели

Основно звено	2016 г.					2017 г.					2018 г.					2019 г.				
	Хабил. преп.		Нехаб. преп.		Общо	Хабил. преп.		Нехаб. преп.		Общо	Хабил. преп.		Нехаб. преп.		Общо	Хабил. преп.		Нехаб. преп.		Общо
	Бр.	%	Бр.	%		Бр.	Бр.	%	Бр.		%	Бр.	Бр.	%		Бр.	Бр.	%	Бр.	
ФЕЕ	29	50,9	28	49,1	57	26	53,1	23	46,9	49	23	50,0	23	50,0	46	22	46,8	25	53,2	47
ФМУ	25	50,0	25	50,0	50	25	55,6	20	44,4	45	25	56,8	19	43,2	44	26	59,1	18	40,9	44
ФС	23	53,5	20	46,5	43	23	57,5	17	42,5	40	21	52,5	19	47,5	40	20	50	20	50	40
ДЕСО	2	14,3	12	85,7	14	2	14,3	12	85,7	14	2	13,3	13	86,7	15	1	7,14	13	92,9	14
ТУ-Габрово	79	48,2	85	51,8	164	76	51,3	72	48,7	148	71	49,0	74	51,0	145	69	47,6	76	52,4	145
ТК-Ловеч	1	7,7	12	92,3	13	1	12,5	7	87,5	8	3	37,5	5	62,5	8	3	33,3	6	66,66	9
Общо	80	45,2	97	54,6	177	77	49,4	79	50,6	156	74	48,4	79	51,6	153	72	46,75	82	53,25	154

През мандатния период академичният състав на ТУ-Габрово е намалял с 23 преподаватели на ОТД. Изменението по основни звена е, както следва: във ФЕЕ има намаление с 10 преподаватели, във ФМУ – с 6 преподаватели, във ФС – с 3 преподаватели, в ТК-Ловеч – с 4 преподаватели (Таблица 4.2).

Кадровото развитие на академичния състав в ТУ-Габрово през мандатния период е показано в Таблица 4.3. Обявени са 58 конкурса за академични длъжности, от които 4 – за академична длъжност „професор”, 6 – за академична длъжност „доцент”, 29 – за академична длъжност „главен асистент” и 19 – за академична длъжност „асистент”. В резултат на проведените конкурси академичната длъжност „професор” е заета от 3 преподаватели, академичната длъжност „доцент” – от 3 преподаватели, академичната длъжност „главен асистент” – от 30 преподаватели и академичната длъжност „асистент” – от 14 преподаватели. В периода 2016-2019 г. един преподавател е придобил научната степен „доктор на науките”, а 17 преподаватели - образователната и научна степен „доктор”.

Таблица 4.3. Конкурси за академични длъжности, назначени и напуснали преподаватели

Основно звено	Пенсионирани и напуснали преподаватели, бр.			Обявени конкурси, бр.				Назначени преподаватели, бр.		
	Хаб.	Нехаб.	Общо	Ас./ Гл. ас	Доц.	Проф.	Общо	Ас./ Гл.ас	Доц.	Проф.
2016 г.										
ФЕЕ	-	2	2	0/9	-	-	9	0/9	-	-
ФМУ	1	-	1	1/3	1	2	7	1/3	1	1
ФС	1	4	5	1/2	-	-	3	1/2	-	-
ДЕСО	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
ТК-Ловеч	1	-	1	2/1	-	-	3	2/1		
ТУ-Габрово	2	7	9	2/14	1	2	19	2/14	1	1
Общо	3	7	10	4/15	1	2	22	4/15	1	1
2017 г.										
ФЕЕ	3	9	12	5/2	-	1	8	3/2	-	-
ФМУ	-	3	3	1/1	-	-	2	0/1	-	1
ФС	-	6	6	1/2	-	-	3	1/3	-	-
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ТК-Ловеч	3	18	21	7/5	-	1	13	4/6	-	1
ТУ-Габрово	1	8	9	0/1	2	-	3	0/1	-	-
Общо	4	26	30	7/6	2	1	16	4/7	-	1
2018 г.										
ФЕЕ	3	1	4	1/0	-	-	1	1/0	-	1
ФМУ	-	-	-	3/0	-	-	3	3/0	-	-
ФС	2	-	2	1/0	-	-	1	1/0	-	-
ДЕСО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ТК-Ловеч	-	-	-	2/0	-	-	2	1/0	2	-
ТУ-Габрово	5	1	6	5/0	-	-	5	5/0	-	1
Общо	5	1	6	7/0	-	-	7	6/0	2	1
2019 г.										
ФЕЕ	2	-	2	1/5	2	-	8	0/5	-	-
ФМУ	-	-	-	0/1	1	1	3	0/1	-	-
ФС	1	-	1	0/1	-	-	1	0/1	-	-
ДЕСО	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
ТК-Ловеч	-	-	-	0/1	-	-	1	0/1	-	-
ТУ-Габрово	4	-	4	1/7	3	1	12	0/7	-	-
Общо	4	-	4	1/8	3	1	13	0/8	-	-

4.2. Изводи и препоръки

- *Технически университет – Габрово разполага с академичен състав на основен трудов договор, който отговаря на изискванията на Закона за висшето образование и осигурява качеството на учебния процес и научноизследователската дейност.*
- *Обявяването на конкурси за академични длъжности се съобразява с приоритетните области на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 година, препоръките на Акредитационния съвет и на постоянните комисии на Националната агенция за оценяване и акредитация, както и с изискванията за минимален брой на състава на основните звена в ТУ-Габрово при спазване на приетите от Академичния съвет съотношения между хабилитирани и нехабилитирани преподаватели.*

5. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

През мандатния период международното сътрудничество в Технически университет – Габрово се осъществява в съответствие с изискванията на ЗВО, Правилника за работа по програма „Еразъм+”, Ключова дейност 1 (КД 1): Образователна мобилност в Технически университет – Габрово и Правилника за устройството и дейността на Университетския център за международни и национални програми и проекти. Дейностите по международното сътрудничество са подчинени на стратегическата цел за развитие на Университета и конкретните задачи, заложи в Мандатната програма:

- Създаване на условия за пълноценно интегриране на ТУ-Габрово в европейското образователно и изследователско пространство чрез подобряване на организацията, структурата и начина на осъществяване на международното сътрудничество.
- Активизиране на участието на Технически университет – Габрово в изготвянето на проекти по международни програми, включително и с ключови бизнес партньори, целево насочени към приоритетните научни области на Университета.
- Методическа подкрепа при разработването и управлението на проекти, изпълнявани от ТУ-Габрово.
- Стимулиране на участието на академичния състав, студентите и докторантите в европейски образователни и научноизследователски програми с цел повишаване на качеството на учебния процес и научните изследвания.
- Стимулиране на преките контакти на академичния състав с учени и специалисти от чуждестранни университети и научни организации с оглед постигане на образователни и научни резултати от подписаните договори.
- Създаване на нови и поддържане на съществуващите контакти с чуждестранни образователни и научни институции за разширяване на мобилността на студенти, докторанти и преподаватели, развитие на научни изследвания и популяризиране на постиженията на ТУ-Габрово.
- Коопериране с европейски образователни и изследователски институции за обмен и обучение по съвместни програми за издаване на двойни дипломи.
- Поддържане на активна комуникация с институциите на държавната и местната власт, бизнеса, национални и международни партньори с цел популяризиране на образователните и научни постижения на ТУ-Габрово.
- Разработване на концепция за модерна визия, информационна и рекламна дейност на ТУ-Габрово.

- Утвърждаване на ролята на Университетския кариерен център като водещо звено в областта на професионалното ориентиране и реализация на студентите. Поддържане на обратна връзка с работодателите.

Акцентите в международната политика на Технически университет - Габрово са поставени върху засилване на присъствието на Университета в международна среда в условията на нарастваща конкуренция на националния и международен пазар. Задълбочени са положителните тенденции от предходните години за: създаване на условия за увеличаване на броя на международните и националните проекти, по които ТУ-Габрово е координатор или партньор; сключване на междуинституционални договори по програма „Еразъм+” и разширяване на възможностите за избор за осъществяване на мобилности; увеличаване на броя на мобилностите на преподаватели, докторанти и студенти чрез организиране на информационни Еразъм+ дни; сключване на договори за съвместно обучение на студенти и докторанти; сключване на нови двустранни договори за сътрудничество с европейски и международни университети; популяризиране на постиженията на ТУ-Габрово в регионален, национален и международен мащаб; организиране на съвместни събития с представители на бизнеса, граждански и неправителствени организации на местно и международно ниво.

В рамките на мандатния период са реализирани дейности в следните направления:

- Участия в международни и национални образователни и научноизследователски програми;
- Двустранно сътрудничество;
- Участия в международни научни форуми, симпозиуми и конгреси.

5.1. Участие в международни образователни и научноизследователски програми

Международните проекти на ТУ–Габрово са основна форма за поддържане и разширяване на обмена и сътрудничеството на преподаватели, студенти и докторанти. В рамките на Европейските образователни и научноизследователски програми се реализират проекти, които не само решават конкретни задачи, но позволяват и обмен на добри практики и укрепват връзката „обучение – научни изследвания – иновации”.

През мандатния период се наблюдава тенденция за увеличаване на проектната активност. Технически университет - Габрово участва в разработването и реализирането на 21 проекта, финансирани по международни и национални програми, от които 10 проекта по програма „Еразъм+”, 1 проект по Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г. – „Иновации в зелената индустрия”, 1 проект по дейност Мария Склодовска Кюри на Европейската комисия, 6 проекта по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) и 3 проекта по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” (Таблица 5.1).

Технически университет - Габрово работи по 10 проекта по трите ключови дейности на програмата „Еразъм+“, което съответства на стремежа за прилагане на интегративен подход в областта на обучението, преподаването и научните изследвания.

Значително се активизира работата по национални проекти, финансирани от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г.

5.1.1. Програма „Еразъм+“

Основен принос за разширяване на интеграцията на ТУ-Габрово с Европейските университети има участието на Университета в програма „Еразъм+”.

Ежегодно ТУ-Габрово кандидатства с проектно предложение по програма „Еразъм+“, КД 1 „Образователна мобилност за гражданите“. Подавани са проектни предложения по КД 1 - „Образователна мобилност за гражданите“, сектор Висше образование, дейност: „Мобилност между програмни и партниращи държави“, които получават високи оценки за качество. Въпреки положителните оценки, проектните предложения не са финансирани поради ограничения в средствата, договорени от Центъра за развитие на човешките ресурси средства.

Таблица 5.1. Международни и национални проекти

№	Програма	Проект	Тема	Продължителност	Финансиране за ТУ – Габрово (Кофинансиране)
Програма „Еразъм+“					
1.	ЕРАЗЪМ+ КД 1: Образователна мобилност за граждани	№2015 – 1 – BG01-КА103-013808 Координатор: проф. д-н Райчо Иларионов Контактно лице: доц. д-р Цветелина Ганкова	Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни	01.06.2015 г. - 30.09.2016 г.	102 719 €
2.	ЕРАЗЪМ+ КД 1: Образователна мобилност за граждани	№2016-1-BG01-КА103-023204 Координатор: проф. д-н Райчо Иларионов Контактно лице: доц. д-р Лиляна Русанова	Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни	01.06.2016 г.- 30.09.2017 г.	91086 €
3.	ЕРАЗЪМ+ КД 1: Образователна мобилност за граждани	№ 2017 – 1 – BG01-КА103-035598 Координатор: проф. д-н Райчо Иларионов Контактно лице: доц. д-р Лиляна Русанова	Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни	01.06.2017 г.- 30.09.2018 г.	82339 €
4.	ЕРАЗЪМ+ КД 1: Образователна мобилност за граждани	№2018-1-BG01-КА103-047173 Координатор: проф. д-н Райчо Иларионов Контактно лице: доц. д-р Лиляна Русанова	Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни	01.06.2018 г.- 30.09.2019 г.	127 305 €
5.	ЕРАЗЪМ+ КД 1: Образователна мобилност за граждани	№2019-1-BG01-КА103-061312 Координатор: проф. д-н Райчо Иларионов Контактно лице: доц. д-р Лиляна Русанова	Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни	01.06.2019 г.- 30.09.2020 г.	113 870 €
6.	Програма ЕРАЗЪМ: Обучение през целия живот	№539461-LLP-1-2013-1-BG-ERASMUS-ENW Контактно лице: доц. д-р Ив. Симеонов	Бъдещото образование и обучение по компютърни науки: Как да подпомагаме обучението по всяко време и навсякъде (“FETCH”)	01.10.2013 г.- 30.09.2016 г	1800 €

Таблица 5.1

7.	ЕРАЗЪМ+ КД 2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики	№2016-1-PL01- КА202-026350 Контактно лице: проф. д-р Тошко Ненов	Стратегическо партньорство в областта на мехатрониката за иновативен и интелигентен растеж на европейските малки и средни предприятия (MechMate)	01.11.2016 г.- 31.12.2018 г.	42317 € (833 €)
8.	ЕРАЗЪМ+ КД 2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики	№2017-1-BG01- КА202-036327 Контактно лице: проф. д-р Тошко Ненов	Разработване на иновативни подходи за професионално образование с цел стимулиране на кариерната реализация и обучението в сферата на науката, технологиите, инженерството и математиката	01.10.2017 г.- 30.11.2019 г.	39749 €
9.	ЕРАЗЪМ+ КД 2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики	№586297-EPP-1- 2017-1-EL-EPPKA2- CBHE-JP Контактно лице: ст. преп. Цветелина Петрова	Активно учене в интернационална инженерна среда (ALIEN)	11.01.2018 г.- 31.01.2020 г.	36205 €
10.	ЕРАЗЪМ+ КД 3: Бизнес партньорства в областта на ПОО за обучения на работното място и стажове	№ 585151-EPP-1- 2017-1-BG- EPPKA3-VET- APPREN Контактно лице: ст. преп. Ирена Рашкова	Клъстер - стажове за подготвени за нуждите на индустрията бъдещи инженери	01.10.2017 г.- 30.09.2019 г.	53104 € (13277 €)
Програма NORWAY GRANTS					
11.	NORWAY GRANTS Норвежки финансов механизъм 2009-2014 – „Иновации в зелената индустрия”	№RAAND 2401/104568 Контактно лице: доц. Пламен Цанков	Разработка и производство на иновативни енергоспестяващи промишлени осветителни тела с вградени светодиоди	07.11.2014 г.- 30.04.2016 г.	71639 лв.
Програма „Хоризонт 2020”					
12.	Дейности Мария Склодовска – Кюри „Европейска нощ на учените“	№818879 – REFRESH Контактно лице: доц. д-р Лиляна Русанова	REFRESH (Relate, Experience, Find Research Everywhere and SHare) РЕФРЕШ	01.06.2018 г.- 01.03.2020 г.	6125 €
ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”					
13	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001- 2.03 Контактно лице: доц. д-р Илия Железаров	Студентски стипендии - фаза 1	29.03.2016 г. - 29.03.2018 г.	501 845 лв.

Таблица 5.1

14.	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001-2.002-0001 Контактно лице: доц. д-р Марин Маринов	Студентски практики – фаза 1	04.07.2016 г. - 19.12.2018 г.	729 306 лв.
15.	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001-1.002-0023 Координатор: проф. д-н. Райчо Иларионов	Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии	30.03.2018 г. - 30.11.2023 г.	23 569 719 лв.
16.	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001-1.002-0006-C02 Контактно лице: проф. д-р Анатолий Александров	Квантова комуникация, интелигентни системи за сигурност и управление на риска (Quasar)	01.06.2018 г. - 01.06.2023 г.	1 408 584 лв.
17.	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001-1.002-0002 Контактно лице: доц. д-р. Боян Карапенов	Дигитализация на икономиката в среда на Големи данни“ (ДИГД)	30.03.2018 г. - 30.12.2023 г.	0 лв.
18.	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”	BG05M2OP001-1.001-0008-C01 Контактно лице: проф. д-н Димитър Дичев	„Национален център по мехатроника и чисти технологии“	30.03.2018 г. - 30.12.2023 г.	732 647 лв.
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”					
19.	ОП „Иновации и конкурентоспособност“	BG16RFOP002-1.005-0307 Контактно лице: доц. д-р Красимир Друмев	Разработване на иновативен високоефективен текстилен апликатор за събиране на електрофизиологични данни за целите на телемедицинската диагностика, мониторинга и спешната медицинска реакция	01.08.2018 г. - 31.05.2020 г.	96936 лв. (33927 лв.)
20.	ОП „Иновации и конкурентоспособност”	BG16RFOP002-1.005-0371 Контактно лице: доц. д-р Георги Рашев	Повишаване на иновативната дейност в „ОСЪМ” АД чрез разработване на произведена иновация-технология за производство на сложни отливки от високоякостен чугун	31.05.2018 г. - 31.05.2020 г.	124 000 лв. (54950 лв.)
21.	ОП „Иновации и конкурентоспособност”	BG16RFOP002-1.005-0170 Контактно лице: доц. д-р Велимира Тодорова	Разработване на иновативен линеен оптично-димен пожарогасител, използващ за детекция на синия спектър на светлината	08.06.2018 г. - 08.06.2020 г.	73 850 лв. (25847 лв.)

За качественото управление на програмата административното ръководство на ТУ-Габрово прилага адекватни мерки (финансови, административни и организационни):

- разпространяване на информация за отворени за кандидатстване процедури;
- оказване на съдействие за намиране на подходящи партньори;
- подпомагане на попълването на документация при подаване на проектни предложения;
- усъвършенстване и последователност при прилагането на утвърдените процедури за подбор и академично признаване на кредитите, получени по време на обучение в чужбина на студенти, чрез по-активното включване на декани, зам.-декани по научноизследователска дейност и кадрови потенциал, зам.-декани по учебна дейност и преподаватели;
- увеличаване на броя на междуинституционалните договори и подобряване на географския баланс на мобилностите;
- разяснителна работа сред академичната общност - преподаватели и факултетни Еразъм+ координатори, за подобряване на администрирането на мобилностите и обратната връзка със студентите;
- добра информационна политика сред преподаватели и студенти за популяризиране на мобилностите и усъвършенстване на начина на подбор на студенти и преподаватели;
- прозрачно прилагане на Правилника за натрупване и трансфер на кредити и усъвършенстване на процедурите за признаване на натрупаните в чужбина кредити.

Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни

През мандатния период са приключили дейностите по следните договори: №2015-1-BG01-КА103-013808; №2016-1-BG01-КА103-023204; №2017-1-BG01-КА103-035598; №2018-1-BG01-КА103-047173.

В рамките на договор №2019-1-BG01-КА103-061312 са утвърдени нови студентски и преподавателски мобилности, като техният общ бюджет е на стойност 113 870 евро:

- Студентска мобилност с цел обучение – 20050 евро;
- Студентска мобилност с цел практика – 22440 евро;
- Преподавателска мобилност с цел преподаване – 26010 евро;
- Мобилност на преподавателски и преподавателски състав с цел обучение – 25770 евро;
- Организационна подкрепа – 19600 евро.

Утвърдените и реализирани студентски и преподавателски мобилности за мандатния период са показани в *Таблица 5.2*. В *Таблица 5.3* са проследени тенденциите в студентската и преподавателската мобилност.

Постигнати са следните резултати:

- Реализираните студентски мобилности с цел практика и обучение за мандатния период са общо 63 при 47 мобилности в предходния мандат. По договор №2019-1-BG01-КА103-061312 са утвърдени нови 16 студентски мобилности, от които са стартирали 3. Студентската мобилност с цел обучение е по-предпочитана в сравнение със студентската мобилност с цел практика. Положителен принос за реализираните студентски мобилности имат подписаните нови договори по програма „Еразъм+“, чрез които се постига разширяване на възможностите за избор сред студентите, както и реализираното съвместно обучение с Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия, завършващо с двойни дипломи. Финалните отчети на проектите са одобрени от Центъра за развитие на човешките ресурси и откряват постигането на висок процент на удовлетвореност на участниците, 100% признаване на натрупаните кредити в резултат на студентска мобилност с цел обучение и добро ниво на усвояване на отпуснатите средства. Програмата „Еразъм+“ е разпознаваема сред студентите, благодарение на реализираните Еразъм+ информационни дни. Липсата на дългосрочно планиране сред студентите за участие в програмата е съществен проблем при планиране на дейностите по проектите.

- В рамките на мандатния период пет студенти са приключили успешно участието си в програмата за двойни дипломи в ОКС „бакалавър“ по специалност „Мехатроника“, развивана между ТУ-Габрово и Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия. През

2019 г. двама студенти от специалност „Мехатроника“, ОКС „бакалавър“ са завършили успешно двата задължителни семестъра на обучение в Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия, а един студент ще приключи престоя си през 2020 г.

Таблица 5.2. Студентска и преподавателска мобилност

Дейности	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019		
	Бр. участници		Субсидия, Евро	Бр. участници		Субсидия, Евро	Бр. участници		Субсидия, Евро	Бр. участници		Субсидия, Евро
	Планирани	Реализирани		Планирани	Реализирани		Планирани	Реализирани		Планирани	Реализирани	
Студентска мобилност с цел обучение	10	4	10100	8	15	34919	5	4	9371	12	12	27459
Студентска мобилност с цел практика	9	8	16440	7	7	18130	8	4	9134	6	6	12969
Преподавателска мобилност с цел преподаване	25	19	15462	25	13	10520	20	13	14070	19	12	14560
Мобилност на преп. и непреп. състав - обучение	4	6	5636	8	8	6260	7	18	17590	21	24	26810
Общо	48	37	47638	48	43	69829	40	39	63815	58	54	81798
Изпълнение	58,99%			93,19%			77,50%			89,71%		

Таблица 5.3. Студентска и преподавателска мобилност - тенденции

Дейности	Учебна година									
	2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Бр. участници	Субсидия, евро	Бр. участници	Субсидия, евро	Бр. участници	Субсидия, евро	Бр. участници	Субсидия, евро	Бр. участници	Субсидия, евро
Студентска мобилност	12	26540	22	53049	8	18505	18	40428	3	12
Преподавателска мобилност	25	21098	21	16780	31	31660	36	41370	9	10560
Мениджмънт, евро	12950		15050		13650		19950		4200	

- За мандатния период са реализирани общо 122 преподавателски мобилности (за периода 2011 г.-2015 г. реализираните преподавателски мобилности са общо 96). По договор №2019-1-BG01-KA103-061312 са утвърдени нови 40 мобилности за преподавателите, от които са реализирани 9. През последните години се наблюдава устойчива тенденция за включване на нови участници в програмата, както и по-голям интерес към преподавателската мобилност с цел обучение. Това позволява въвеждането на нови подходи на преподаване, както и обмен на добри практики в областта на учебните програми, учебните планове и съдържанието на лекционните курсове.

- Наблюдава се устойчива тенденция за по-голямо съответствие между планираните и реализираните мобилности. Процентът на изпълнение на проектите стартира от 58,99%, като през 2018/2019 г. е постигнато 89,71% изпълнение.

В рамките на договорите по програма „Еразъм+“ КД 1: Образователна мобилност за граждани през мандатния период са реализирани входящи студентски и преподавателски мобилности:

- Студентска мобилност с цел обучение е реализирана от 8 студенти: 2 студенти от University of Applied Sciences FH Joanneum, Австрия и от Rezeknes Augstskola, Латвия са се обучавали в специалност „Техника и технологии за опазване на околната среда“; 2 студенти от Constantin Brancusi University of Targu-Jiu, Румъния са се обучавали в специалност „Стопанско управление“; 2 студенти от Bartin University, Република Турция са се обучавали в специалност „Технология на материалите и материалознание“; 1 студент от Technical University of Darmstadt, Германия е реализирал студентска мобилност с цел обучение във факултет „Електротехника и електроника“; 1 студент от Malaga University, Испания се обучава в специалност „Социални дейности“ през 2019/2020 учебна година.

Входящата студентска мобилност не съответства на потенциала на ТУ-Габрово и изисква по-целенасочени усилия от академичния състав. С оглед по-доброто администриране на дейностите по програма „Еразъм+“ и по-бързото информирание на входящи Еразъм+ студенти още през 2017 г. са предприети действия за публикуване на интернет страницата на Университета на дисциплини, включени в учебните планове за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, за които може да се проведе обучение на чужд език. Въпреки това обучението на чужд език продължава да бъде предизвикателство.

- През мандатния период са реализирани 99 входящи преподавателски мобилности, както следва: 19 входящи преподавателски мобилности са реализирани през академичната 2015/2016 г., 27 - през академичната 2016/2017 г., 23 - през академичната 2017/2018 г. и 30 - през академичната 2018/2019 г.

Реализирането на обмен на преподаватели, студенти и докторанти с други висши училища в чужбина се осъществява на основата на междуинституционални споразумения. Към настоящия момент Университетът поддържа 84 договора по програма „Еразъм+“ с партниращи и програмни страни. През отчетния период са подписани 36 нови договора по програма „Еразъм+“ в различни области на знанието, преподписани са и са разширени 7 междуинституционални договора и са подписани междуинституционални споразумения със 7 университета от партниращи на програмата „Еразъм+“ страни:

2015/2016 г.

Нови договори:

1. University Politehnica of Bucharest (UPB), Romania;
2. Riga Stradins University, Latvia;
3. AGH University of Science and Technology, Krakow, Poland;
4. University of Valencia, Spain;
5. Lodz University of Technology, Poland;
6. Istanbul Medeniyet University, Turkey;
7. Alanya Alaaddin Keykubat University, Turkey.

Преподписани междуинституционални договори:

1. Riga Technical University, Latvia;

2. University “Dunarea de Jos”, Galati, Romania.

Междунституционални споразумения със страни извън Европейския съюз:

1. Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine;
2. Belarusian National Technical University, Minsk, Belarus;
3. Ivane Javakhishili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia.

2016/2017 г.

Нови договори:

1. Gazi University, Turkey;
2. University of Salerno, Italy;
3. Rosenheim University of Applied Sciences, Germany;
4. Lithuania Business University of Applied Sciences, Lithuania;
5. State University of Applied Sciences in Kalisz, Poland.

Преподписани и разширени договори с партньорски университети:

1. University of Applied Sciences - Mittweida, Germany;
2. Technical University of Liberec, Czech Republic.

Междунституционални споразумения със страни извън Европейския съюз:

1. Caspian State University of Technologies and Engineering named after S. Yessenov, Kazakhstan;
2. Innovative University of Eurasia, Kazakhstan;
3. Higher educational Establishment of Ukoopspilka “Poltava University of Economics and Trades”, Ukraine;
4. Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Ukraine.

2017/2018 г.

Нови договори:

1. International Slavic University “Gavrilo Romanovich Derzhavin“, Republic of North Macedonia;
2. University of Osijek, Republic of Croatia;
3. Polytechnic Hrvatsko Zagorje in Krapina, Croatia
4. Zagreb University of Applied Sciences, Republic of Croatia;
5. University of Craiova, Romania;
6. Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania;
7. West Pomeranian University of Technology, Szczecin, Poland;
8. Gdansk University of Technology (Politechnika Gdańska), Poland;
9. Goce Delcev" University, Stip, Republic of North Macedonia;
10. Technical University of Dresden, Germany;
11. University of Niš, Republic of Serbia;
12. University of Kragujevac, Faculty of Technical Sciences Cacak, Republic of Serbia.

Разширени и преподписани договори с партньорски университети:

1. Schmalkalden University of Applied Sciences, Germany;
2. Namik Kemal University, Turkey;
3. Hogeschool PXL (PXL University College), Belgium;
4. Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine.

Междунституционални споразумения със страни извън Европейския съюз:

1. Almaty Technological University, Kazakhstan.

2018 /2019 г.

Нови договори:

1. Maltepe University, Turkey;
2. Mother Teresa University in Skopje, Republic of North Macedonia;
3. University of Information Science and Technology “St Paul the Apostle“, Republic of North Macedonia;
4. International Hellenic University Kavala University Campus, Greece

Разширени и преподписани договори с партньорски университети:

1. Belarusian National Technical University, Belarus

Дейностите по програма „Еразъм+“ в ТУ-Габрово се развиват динамично, като през мандатния период е постигнато следното:

- Реализирани са 63 изходящи и 8 входящи студентски мобилности. Проведени са 8 информационни Еразъм+ дни (2 дни през всяка академична година), в рамките на които студентите обменят опит и се запознават с възможностите на програмата. Оказваната подкрепа по време на кандидатстване и академичното признаване на престоя в приемащата институция се приемат добре сред студентите и влияят върху тяхната мотивация. Важен мотив за студентите за предприемане на мобилност е споделяният опит от техни колеги, както и договорите за съвместно обучение с партньорски университети. Недостатъчната езикова подготовка е съществен мотив за отказ от мобилност.
- Факултетните Еразъм+ координатори – зам.-деканите по научноизследователска дейност и кадрови потенциал, осъществяват активна информационна кампания сред преподаватели и студенти, прозрачно прилагат утвърдените процедури за подбор на участниците и академично признаване на периодите на обучение и практика в чужбина и съдействат за по-бързата адаптация на студентите в приемащата институция.
- Комисиите по учебна дейност и трансфер на кредити по основни звена последователно прилагат процедурите за признаване на кредити, придобити в друго висше училище, или кредити по сходни дисциплини от друга специалност въз основа на представена официално заверена академична справка и документ за потвърждение на периода на мобилност. През отчетния период е постигнато пълно признаване на натрупаните кредити на студенти, реализирали мобилност с цел обучение.
- Реализирани са дейности по отпечатването на брошури, рекламни материали и публикации за Еразъм+ дейностите на уеб сайта и фейсбук страницата на Университета, във вестник „Известник“ и регионални медии. През 2018 г. е сключен договор с изпълнител по открита процедура с предмет: „Изработка и доставка на печатни и рекламно-информационни материали по проект: №2018-1-BG01-КА103-047173 „Мобилност на студенти и персонал от висши училища между програмни страни“. През 2019 г. е обявена открита процедура за доставка на печатни и рекламно-информационни материали по програма „Еразъм+“.
- Периодично се обновява цялата информация за програмата „Еразъм+“ на сайта на Университета. Списъкът с партньорските университети се допълва постоянно. На разположение в сайта са всички необходими документи (заявление, декларации, тристранно споразумение, отчети и др.) за всеки вид мобилност както за пристигащи, така и за заминаващи преподаватели, административен състав и студенти.
- Поддържа се пълна информация за всяка мобилност в системата на Европейския съюз - Mobility Tool. Всеки участник в програмата подава онлайн отчет след реализирана мобилност.
- Реализирани са общо 122 изходящи и 99 входящи преподавателски мобилности. Наблюдава се тенденция за включване на нови преподаватели в програмата.
- Увеличен е броят на подписаните Еразъм+ междуинституционални договори. Установени са контакти с 36 нови партньори, като през 2019 г. ТУ-Габрово поддържа отношения с 84 университета от програмни и партниращи страни.

Анализът на постигнатите резултати показва, че:

- През мандатния период броят на заминаващите Еразъм+ студенти е по-висок в сравнение с предходния мандат. Студентите демонстрират сериозен интерес към програмата и едновременно с това и известни притеснения, произтичащи от нивото на владеене на език и несигурност в студентското си състояние.

- Поддържането на непрекъснат контакт със студентите, оказването на съдействие преди, по време и след мобилността са важни фактори при взимането на решение за реализиране на мобилност. Необходимо е по-активно участие на преподавателите от катедрите за насърчаване на студентите да предприемат мобилност.
- Необходими са повече усилия за увеличаване на броя на входящите Еразъм+ студенти, както и подобряване на академичните и битови условия по време на техния престой.

5.1.2. Програма Lifelong Learning

През 2016 г. успешно приключи изпълнението на дейностите по проект 539461-LLP-1-2013-1-BG-ERASMUS-ENW „Future Education and Training in computing: How to Support Learning at Anytime Anywhere”, в който ТУ-Габрово е партньор на Русенски университет „Ангел Кънчев”.

5.1.3. Програма „Еразъм+“, ключови дейност 2 и 3

В рамките на мандатния период ТУ-Габрово изпълнява 4 договора по програма „Еразъм+“, ключова дейност 2 („Разработване на иновативни подходи за професионално образование с цел стимулиране на кариерната реализация и обучението в сферата на науката, технологиите, инженерството и математиката“, „Стратегическо партньорство в областта на мехатрониката за иновативен и интелигентен растеж на европейските малки и средни предприятия“ и „Активно учене в интернационална инженерна среда“, в който ТУ – Габрово е партньор) и 1 проект по ключова дейност 3 „Клъстер - стажове за подготвени за нуждите на индустрията бъдещи инженери“.

5.1.3. Програма „Хоризонт 2020“

През 2018/2019 г. ТУ-Габрово участва като партньор в проект РЕФРЕШ, финансиран от Европейската комисия по дейностите Мария Склодовска-Кюри на програма „Хоризонт 2020“. Основната цел на проекта е да се повиши осведомеността на широката общественост относно научноизследователските и иновационните дейности, да се увеличи общественото признание на труда на изследователите, да се разбере въздействието на работата на изследователите върху ежедневието на гражданите, да се насърчат младите хора да започнат изследователска дейност и кариера. Съгласно работната програма на проекта ТУ-Габрово се включи в „Европейска нощ на учените“ на 28.09.2018 г. и 29.09.2019 г. с поредица от събития и взе участие в дейността „Посланици РЕФРЕШ“.

5.2. Национални оперативни програми, съфинансирани от Европейския социален фонд

5.2.1. Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

Технически университет – Габрово участва в следните проекти по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирани от Европейския социален фонд:

- BG05M2OP001- 2.03 – Студентски стипендии – фаза 1. Проектът е с продължителност от 29.03.2016 г. до 29.03.2018 г. като до този момент са изплатени стипендии на обща стойност 5 010 845 лв.
- BG05M2OP001-2.002-0001 – Студентски практики – фаза 1. Проектът е с продължителност от 04.07.2016 г. до 19.12.2018 г., а средствата са на обща стойност 729 306,40лв.

През 2018 г. стартира работата по проект BG05M2OP001-1.002-0023 - Център за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.,

съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Партньори по проекта са Технически университет – Габрово, Технически университет – София, Технически университет – Варна, Софийски университет „Св. Климент Охридски”, Институт по роботика – БАН, Институт по електроника – БАН, Централна лаборатория по приложна физика – БАН. Бюджетът на проекта е в размер на 23 569 719, 17 лева, от които 20 034 261,29 лв. европейско и 3 535 457,88 лв. национално съфинансиране. Проектът е с продължителност от 30 март 2018 г. до 30 ноември 2023 г.

Проектът има за цел да изгради устойчив национален Център за компетентност, в който трите страни на „триъгълника на знанието“ – образование, научни изследвания и бизнес, се намират в ефективно и динамично взаимодействие, основаващо се на споделени стратегии, силни и конкретни ангажименти и съвместни научни проекти и партньорство. В рамките на отчетния период се изпълняват предвидените дейности по проекта с оглед постигане на заложените индикатори.

От 2018 г. ТУ-Габрово е партньор в 3 проекта, финансирани по Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, процедура „Изграждане и развитие на центрове за компетентност”.

5.2.2. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

От 2018 г. ТУ-Габрово участва като партньор в следните проекти, финансирани по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“:

- BG16RFOP002-1.005-0307 „Разработване на иновативен високоефективен текстилен апликатор за събиране на електрофизиологични данни за целите на телемедицинската диагностика, мониторинга и спешната медицинска реакция“. Проектът е с продължителност от 01.08.2018 г. до 31.05.2020 г.
- BG16RFOP002-1.005-0371 „Повишаване на иновативната дейност в „ОСЪМ АД“ чрез разработване на произведена иновация-технология за производство на сложни отливки от високоякостен чугун“. Проектът е с продължителност от 31.05.2018 г. до 31.05.2020 г.
- BG16RFOP002-1.005-0170 „Разработване на иновативен линеен оптично димен пожарогасител, използващ за детекция на синия спектър на светлината“ с продължителност от 08.06.2018 г. до 08.06.2020 г.

5.3. Двустранно сътрудничество

През мандатния период се запазва и развива традиционното сътрудничество на Университета с висши училища в чужбина на основата на сключените двустранни договори в области и форми, доказали своята ефективност. Технически университет - Габрово поддържа контакти с 90 чуждестранни висши училища от 30 страни.

Новите двустранни договори за сътрудничество през мандатния период са:

1. Университет „Sao Caetano do Sul – USCS, Сан Паоло, Бразилия;
2. Университет по технологии и мениджмънт, Матура, Индия;
3. Тернополски национален технически университет „Иван Пулюй“, Тернопол, Украйна;
4. Държавно висше учебно заведение „Могильов-Подолски монтажикономически колеж“, Могильов-Подолски, Украйна;
5. Държавно висше учебно заведение „Киевски електромеханически колеж“, Киев, Украйна;
6. Български теоретически лицей „Васил Левски“, Кишинев, Молдова;
7. Университет „Политехника“, Букурещ, Румъния;
8. Университет по приложни науки – Шмалкалден – съвместно обучение на докторанти, Шмалкалден, Германия;

9. Център за фундаментални и приложни икономически изследвания (CSEFA) към Университет „Константин Брънкуш”, Търгу Жиу, Румъния;
10. Университет по приложни науки – Митвайда – съвместно обучение на магистри по „Индустиален мениджмънт“, Митвайда, Германия;
11. Университет за приложни науки – Шмалкалден – съвместно обучение на бакалаври, Шмалкалден, Германия;
12. Университет Къркларели, Къркларели, Република Турция;
13. Национален университет „Одеска морска академия“, Одеса, Украйна.

През месец декември 2016 г., на официална среща между Ректора на ТУ-Габрово и Ректора на Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия е обсъдена възможност за подписване на договор за съвместно обучение на докторанти. През месец декември 2016 г., на работно посещение в Университет за приложни науки – Митвайда, Германия е обсъдена възможност за издаване на двойни дипломи по магистърска специалност „Индустиален мениджмънт“.

През месец август 2017 г., на работно посещение в ТУ-Габрово е Ректорът на Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия. Проведената среща очертава възможностите за сътрудничества между двата университета с акцент стартиране на нови проекти за съвместно обучение на студенти и докторанти. В резултат на проведените през 2017 г. срещи с представители от Университета за приложни науки – Шмалкалден, Германия през 2018 г. е разработено и подписано споразумение за съвместно обучение и издаване на двойни дипломи за ОКС „бакалавър” между Технически университет – Габрово и Университета по приложни науки – Шмалкалден, Германия по специалности от факултет „Електротехника и електроника” на ТУ-Габрово и специалност „Electrical Engineering and Information Technology” на Университета по приложни науки – Шмалкалден.

През месец октомври 2017 г. делегация от Университета за приложни науки – Митвайда, Германия осъществява работно посещение във връзка с разработването на учебна документация на нова магистърска специалност „Иновации и бизнес развитие“ в професионално направление 5.13 Общо инженерство. През 2017 г. е подписан договор между двата университета за съвместно обучение на магистри.

През декември 2017 г. Ректорът на ТУ-Габрово е на официално посещение в Университета по приложни науки – Висмар, Германия. Работното посещение има за цел да се обсъдят възможностите за стартиране на дистанционно обучение, основано на опита на партньорския университет, както и за разработването на проектни предложения в области от взаимен интерес.

В резултат на успешното двустранно сътрудничество ТУ-Габрово традиционно е приемаща институция на студенти от Алматински технологичен университет, Казахстан. През мандатния период 17 студенти от Алматински технологичен университет са провели специализация в ТУ-Габрово, като 5 студенти от специалност „Технология и конструиране на изделия в леката промишленост“, 4 студенти от специалност „Технология и дизайн на текстилни материали“, 1 студент от специалност „Безопасност при използване на нехранителни продукти“ и 1 студент от специалност „Технологични машини и съоръжения“ са провели специализация във факултет „Машиностроене и уредостроене“, а 4 студенти от специалност „Автоматика и управление“, 1 студент от специалност „Информационни технологии“ и 1 студент от специалност „Информационни системи“ - във факултет „Електротехника и електроника“.

Двама студенти от Каспийски държавен университет по технологии и инженеринг „Шахмардан Есенов”, гр. Актау, Казахстан са провели специализация във факултет „Машиностроене и уредостроене“.

По силата на сключен рамков договор между Технически университет – Габрово и Украинската инженерно-педагогическа академия (УИПА), Харков, Украйна 8 студенти от ОКС „магистър“, специалност „Компютърни технологии“ са осъществили учебна практика във факултет „Електротехника и електроника“, катедра КСТ.

5.4. Командировки в чужбина и участие в международни научни форуми

Участието в научни конференции, симпозиуми и работни срещи по проекти са форма за поддържане и разширяване на обмена и сътрудничеството на преподаватели и докторанти. В Таблица 5.4 са показани реализираните командировки на академичния състав в чужбина.

Таблица 5.4. Командировки на академичния състав в чужбина

№	Цел на командировката	Брой участници			
		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
1.	Семинари	6	5	10	24
2.	Конгреси	1	2	-	1
3.	Симпозиум	5	3	-	-
5.	Работни срещи по проекти	6	9	14	7
6.	Конференции	20	12	8	23
Общ брой командировки		38	31	32	55

Технически университет – Габрово насърчава чрез финансово подпомагане краткосрочни командировки за участие на преподаватели в международни конференции, симпозиуми и семинари. През отчетния период са реализирани 156 командировки на академичния състав в чужбина.

През мандатния период преподавателите са участвали в работни срещи по проекти. Броят на командировките по международните проекти е определен от техните работни програми и е представен в Таблица 5.5.

Таблица 5.5. Брой командировки по международни проекти за мандатния период

Програма/Проект	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Проект EUDURO	2	-	-	-
Проект: Стратегическо партньорство в областта на мехатрониката за иновативен и интелигентен растеж на европейските малки и средни предприятия	2	2	4	-
Проект: Future Education and Training in computing: How to Support Learning at Anytime Anywhere“	2	-	-	-
Проект „Клъстер - стажове за подготвени за нуждите на индустрията бъдещи инженери“	-	7	5	-
Проект: Разработване на иновативни подходи за професионално образование с цел стимулиране на кариерната реализация и обучението в сферата на науката, технологиите, инженерството и математиката	-	-	3	3
Проект: Активно учене в интернационална инженерна среда (ALIEN)	-	-	2	4
Общо	6	9	14	7

През мандатния период ТУ-Габрово е оказал частично финансово съдействие, а в някои случаи и пълно покриване на финансовите разходи, при участие на преподаватели и докторанти в международни научни конференции, семинари и симпозиуми. Данните са представени в Таблица 5.6.

Таблица 5.6. Участие на преподаватели и докторанти в международни научни прояви

№	Конференция/ Симпозиум	Място на провеждане	Брой участници			
			2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
1.	ICEST 2016	Охрид, Македония	4	-	-	
2.	Mathematics Applied	Охрид, Македония	2	-	-	-
3.	HERVEX 2016	Байле Говора, Румъния	3	-	-	-
4.	МНК	Нюнберг, Германия	2	-	-	-
5.	МНК	Решница, Румъния	2	-	-	-
6.	МНК	Скопие, Македония	1	-	-	-
7.	МНК	Братислава, Словакия	1	-	-	-
8.	ISFEE	Букурещ, Румъния	3	-	-	-
9.	ISFEE	Торино, Италия	2	-	-	-
10.	МНК „Seemous-2017“	Охрид, Македония	-	1	-	-
11.	МНК „ELMAR-2017“	Задар, Република Хърватска	-	2	-	-
12.	МНК	Върнячка Баня, Република Сърбия	-	1	-	-
13.	МНК	Опатия, Република Хърватска	-	1	-	-
14.	МНК „ICEST 2017“	Ниш, Република Сърбия	-	2	-	-
15.	МНК „RADMI-17“	Златибор, Република Сърбия	-	3	-	-
16.	МНК „СИЕМ 2017“	Букурещ, Румъния	-	2	-	-
17.	МНК	Букурещ, Румъния	-	1	-	-
18.	МНК „Индустрия 4.0“	Виена, Австрия	-	2	-	-
19.	XIV МНК по информатика и информационни технологии	Маврово, Република Македония	-	-	1	-
20.	МНК PICM – 2018	Нюрнберг, Германия	-	-	1	-
21.	МНК „RaDMI - 2018“	Върнячка Баня, Република Сърбия	-	-	2	-
22.	МНК SEEMOUS-2018	Яш, Румъния	-	-	2	-
23.	III МНК Телекомуникации, информатика, енергетика и мениджмънт	Бозджаада, Република Турция	-	-	2	-

Таблица 5.6

24.	X МНК „Международен диалог Изток-Запад“	Международен славянски университет „Гаврило Романович Державин“, Република Северна Македония	-	-	-	2
25.	V МНК по напредъка в статистиката ICAS 2019 в	Атина, Гърция	-	-	-	2
26.	LIV МНК по информатика, комуникационни и енергийни системи и технологии ICEST 2019	Охрид, Република Северна Македония	-	-	-	3
27.	МНК „Contemporary Materials 2019“	Баня Лука, Босна и Херцеговина.	-	-	-	3
28.	МНК „Телекомуникации, информатика, енергетика и мениджмънт“ (TIEM 2019)	Технологичен институт на Източна Македония и Тракия на Международен гръцки университет, Кавала, Гърция	-	-	-	7
29.	МНК по електромобили „Electric Vehicles International Conference & Show“ (EV 2019).	Букурещ, Румъния	-	-	-	3
30.	Участие в СЕЕС форум и научна конференция “The Belt and Road”	Научно-образователен център за технологичен обмен” към Технологичен университет – Нинбо, Народна Република Китай	-	-	-	2
Общ брой командировки			20	15	8	22

5.5. Участие в международни асоциации

През мандатния период ТУ-Габрово поддържа участието си в следните международни асоциации: Регионална мрежа на инженерите за развитие към ЮНЕСКО (UNESCO RENED), Европейска университетска асоциация (EUA), Асоциация на ректорите и деканите на техническите университети от страните на Балканския полуостров, Сдружение на университетите от Европа и Азия (EURAS), Европейска асоциация на националните технически съюзи (FEANI), Институт на инженерите по електротехника и електроника (IEEE).

5.6. Университетски кариерен център

Дейността на Университетския кариерен център (УКЦ) през мандатния период е в няколко направления:

- *Поддържане на информационен масив с данни на регистрираните в УКЦ студенти*

Поддържа се информационен масив от действащи студенти, необходим за осъществяване на студентски стажове и заемане на работни места, провеждане на презентации и посещения на фирми. Регистрирането на студентите в УКЦ се осъществява чрез посещение в УКЦ, намиращ се в Университетската библиотека, и чрез регистрационни карти при записване в ТУ–Габрово.

През мандатния период в масивите на УКЦ са регистрирани 1884 студенти, като разпределението по факултети е, както следва:

- факултет „Електротехника и електроника” – 476 студенти от ОКС „бакалавър” и 191 студенти от ОКС „магистър”;
- факултет „Машиностроене и уредостроене” – 383 студенти от ОКС „бакалавър” и 192 студенти от ОКС „магистър”;
- факултет „Стопански” – 476 студенти от ОКС „бакалавър” и 166 студенти от ОКС „магистър”.

- *Събиране на информация за реализацията на завършилите студенти*

Въз основа на информационната база данни за завършващи студенти, УКЦ следи реализацията на випускниците в момента на тяхното дипломиране. Информацията, свързана с реализацията, се събира с помощта на бланки, предоставени на завършващите обучението си студенти в деня на дипломната защита или държавния изпит (Таблицы 5.7 и 5.8).

Таблица 5.7. Реализация на завършили студенти, ОКС „бакалавър”

Основно звено	Вид реализация				
	Пряко заети в професионалната област	Непряко заети в професионалната област	Заети извън професионалната област	Без реализация	Общо
2016 г.					
ФЕЕ	60	14	13	72	159
ФМУ	52	7	12	24	95
ФС	48	12	35	62	157
ТУ-Габрово	160	33	60	158	411
2017 г.					
ФЕЕ	55	8	11	12	86
ФМУ	78	11	5	1	95
ФС	56	18	27	0	101
ТУ-Габрово	189	37	43	13	282
2018 г.					
ФЕЕ	65	13	17	14	109
ФМУ	105	10	8	0	123
ФС	40	6	9	11	66
ТУ-Габрово	210	29	34	25	298
2019 г.					
ФЕЕ	52	6	18	50	126
ФМУ	91	13	11	16	131
ФС	45	14	44	29	132
ТУ-Габрово	188	33	73	95	389

Таблица 5.8. Реализация на завършили студенти, ОКС „магистър”

Основно звено	Вид реализация				
	Пряко заети в професионалната област	Непряко заети в професионалната област	Заети извън професионалната област	Без реализация	Общо
2016 г.					
ФЕЕ	46	8	8	20	82
ФМУ	37	9	8	6	60
ФС	54	16	24	34	128
ТУ-Габрово	137	33	40	60	270
2017 г.					
ФЕЕ	46	18	3	0	67
ФМУ	67	7	4	0	78
ФС	39	8	14	0	61
ТУ-Габрово	152	33	21	0	206
2018 г.					
ФЕЕ	65	13	17	14	109
ФМУ	105	10	8	0	123
ФС	40	6	9	11	66
ТУ-Габрово	210	29	34	25	298
2019 г.					
ФЕЕ	51	13	6	12	82
ФМУ	45	14	5	5	69
ФС	46	13	22	19	100
ТУ-Габрово	142	40	33	36	251

- Осъществяване на връзка с работодателите и потребителите на кадри

Връзките с работодателите се осъществяват чрез организиране и провеждане на презентации на фирми от страната и чужбина пред студентите и преподавателския състав на ТУ–Габрово. На проведените през мандатния период срещи с фирми представителите им са предоставили на студентите и информация относно предстоящи стажантски програми и свободни работни позиции.

Информацията относно провеждането на работни срещи с работодатели своевременно е оповестявана посредством: създадения сайт на УКЦ; уведомителни писма, изпратени по електронна поща на регистриралите се студенти; обяви на информационните табла на УКЦ във всички учебни корпуси на ТУ–Габрово.

През мандатния период УКЦ е организиран презентации и семинари пред студенти и преподаватели от ТУ–Габрово на следните фирми и организации:

- За 2016 г.: „АББ България” ЕООД; „Aiger Engineering“ Ltd; „Монтюпе” ЕООД; „Хранинвест-ХМК” АД; WAGO Kontakttechnik GmbH&Co KG; „М+С Хидравлик” АД; „ВИТТЕ Аутомотив България” ЕООД; „СисМо” ООД; „СКФ Беринг България” ЕАД; „Бош Термотехника ГмбХ“; „Пайплайф България” ЕООД; „Метрисис” ООД; „СОД – Царевец” ЕООД; „VTL Industries Bulgaria“; „Подемкран” АД; JobTiger; Агенция „Шанс” ЕООД; „Нови Енергийни Системи” ООД; „М КАД” ЕООД; „Оптикоелектрон Груп” АД.

- За 2017 г.: „МУЛТИВАК България Продакшън” ЕООД; „КРОНОШПАН България” ЕООД; „Промет сейф” ООД; „Олива” АД; „VMG”; Център за кариерно ориентиране – Габрово; „Изи Консулт” ООД; „ЛИБХЕР-ХАУСГЕРЕТЕ МАРИЦА” ЕООД; „АББ България” ЕООД; „Пайплайф България” ЕООД; „Пътни строежи – Велико Търново” АД.

- За 2018 г.: Дирекция „Бюро по труда” – Габрово; „АББ България” ЕООД; Google Дигитален гараж; „РАЙС” ООД – гр. Пазарджик; Немска федерална фондация за околна среда (Deutsche Bundesstiftung Umwelt – DBU). Проведена е презентация на д-р инж. Ернесто Паньоци (Италия) на тема „Иновативни технологии във вакуумното сушене на дървесина”. Организиран е семинар на тема „Професия: Автор на техническа документация” с участието на Организацията на авторите на техническа документация в България.

- За 2019г.: „Йота Волт” ЕООД; „АББ България” ЕООД.

- *Обяви за работа и стаж*

Една от основните задачи на УКЦ е да предоставя информация за свободни позиции в различните фирми, сътрудничащи си с Центъра. През мандатния период са получени и обработени обяви за свободни работни позиции на следните фирми:

- За 2016 г.: „Adesso Bulgaria”; „Айгер Инженеринг” ООД; „Bright Point”; „Steam; DevriX”; „ИЗИ Консулт”; „Електрокабел България” ЕООД; „HMG Links”; „Хранинвест-ХМК”; „Луфтханза Техник”; „М+С Хидравлик”; „Melexis”; „Palfinger”; „ProCredit Bank”; „Профилинк”; „ЕЙЧТИ Консултинг”; „Silvae Technologies”; „София Мед”; „Софтел”; „ВАЛИНА”; Дирекция „Бюро по труда” - Габрово; „ВАПТЕХ”; „ВИКЗИШК”; „Енергоремонт” - Гълъбово; „Идеал Стандарт – Видима”; Приключенски парк с хотел „Незабравка”; „Поликонтакт”; „Сафил АД – клон Булсафил” КЧТ.

- За 2017 г.: „Human Capital Store”; „IMG Electronic & Power Systems GmbH”; „Кроношпан България”; „ММ Солушънс” АД; „Подем” АД; „Прометсейф” ООД; Дирекция „Бюро по труда” – Габрово; „Енерго-Про Мрежи” АД; „Икономикс-М” ЕООД; „Мултивак България”; „НЕС- Нови Енергийни Системи” ООД; „Олива” АД; „Палфингер”; „Пластформ”; „Поликонтакт”; „Пътни строежи ВТ”; „Сенсата Технолоджис”; „Златна Панега Цимент” АД; „Топлофикация”; „ПроКредит Банк”.

- За 2018 г.: „Integrated Micro-Electronics; Дирекция „Бюро по труда” – Габрово; „ЦЕРАТИЦИТ България”; „Язаки България” ЕООД; „КРЕС-Д” ЕООД; „Мизия – 96” АД; „НЕОХИМ” АД; „Монтюпе” ЕООД; „Photolithics” ООД; „VMG Data”; „ММ Солушънс” ЕАД; „Изи Консулт”; „АМК” ЕООД; „Verstraete Enterprises”.

- За 2019 г.: „LEONI”; „УниКредит”; „Палфингер Продукционстехник България”; „ВАПТЕХ”; e//marketing; „Аксес Консултанси”; Язаки България”; „Antelope Audio”.

През отчетния период в УКЦ са постъпили обяви за стажове и стажантски позиции от следните компании:

- За 2016 г.: „АББ България”, клон Севлиево; „Culture & Media Agency Europe”; „Енерго-про”; „ГОУ ЛАЙВ БГ”; „Kostal; Melexis”; „МУЛТИВАК България”; „Palfinger”; „POLISH MARKET WORK” Ltd; „Поликонтакт”; „ProCredit Bank”; „Златна Панега Цимент”; „Идеал Стандарт – Видима”.

- За 2017 г.: „АББ България”; „Балканфарма”; „Шишеджам Аутомотив България” ЕАД; „Поликонтакт”; АЕЦ „Козлодуй”; „Axel Johnson International”; Държавна администрация; „Елаците-Мед” АД; „Крум Чешмеджиев” ЕТ; „Златна Панега Цимент” АД; „Мултивак България”; „Либхер – Хаусгерете Марица” ЕООД; „ПроКредит Банк”.

- За 2018 г.: „АББ България”; „Алианц България Холдинг” АД; „Немска федерална фондация за околна среда” (Deutsche Bundesstiftung Umwelt – DBU); „Енерго-Про”; Сдружение „Ениуеър Оупън Сопс”; „Integrated Micro-Electronics”, Inc.; „Кяшиф” ЕООД; „Melexis; „МондиСтамболийски” ЕАД; „PwC България”; „Кодкий Технолоджис” ООД; „КРЕС-Д” ЕООД; „НЕС” ООД.

- За 2019 г.: Енерго-Про”; „ДАВИД Холдинг”; АЕЦ „Козлодуй”; e//marketing; СКФ; Държавна администрация; „Melexis”; „Antelope Audio”; „Photolithics”; „Либхер-Хаусгерете Марица”.

- *Организиране на посещения във фирми за студентите на ТУ-Габрово*

Университетският кариерен център е в основата на организирането на посещения във водещи компании в страната. В посещенията са участвали студенти от всички факултети. За мандатния период са проведени организирани посещения в следните фирми: ВЕЦ „Пещера“; ВЕЦ „Батак“; ВНТС, Индустриална зона София – Божурище; „Монтюпе“ ЕООД – гр. Русе; „Мултивак“; „Либхер - Хаусгерете Марица“ ЕООД; „Идеал-Стандарт“ - Севлиево; „Оптикоелектроникс“ – Панагюрище; „АББ България“, клон Севлиево.

- *Организиране на Дни на кариерата в ТУ-Габрово*

През 2017 г. за пръв път са организирани Дни на Кариерата в ТУ-Габрово. Мероприятието е проведено в сътрудничество с Агенцията за подбор на персонал „JobTiger“. Оттогава, всяка пролет УКЦ организира този форум за кариерно развитие, като в него ежегодно участват над 20 водещи компании в България.

През 2019 г. УКЦ, съвместно с JobTiger, организира IT дни на кариерата, насочени към студенти, ориентирани към информационните и компютърни технологии.

- *Организиране на състезания*

През мандатния период УКЦ, съвместно с преподаватели от ТУ-Габрово и със съдействието на външни фирми, организира и проведе следните състезания с професионална насоченост: Състезание по 3D моделиране с Autodesk Inventor – организирано съвместно с фирма VMG DATA; Състезание по програмиране GARCOS (Gabrovo Applied Programming Competition) - организирано съвместно с Центъра за работа с изявени студенти и ученици към ТУ-Габрово; Състезание по приложна електроника – организирано съвместно с фирма „Елимекс“.

- *Общност на възпитаниците на Технически университет – Габрово (Алумни)*

През мандатния период е изградена Общност на възпитаниците на Технически университет – Габрово (Алумни). Това е структура, имаща за цел да съдейства за поддържане на връзката между успешно завършилите студенти и Технически университет - Габрово. За функционирането на Общността е създаден сайт: <http://umis.tugab.bg/real/>, където завършилите студенти могат да се регистрират и да получават известия за предстоящи събития в Университета.

5.7. Вестник „Известник“

В рамките на мандатния период са отпечатани 23 броя на вестник „Известник“, всеки от тях в 12 пълноцветни страници.

През 2016 г. са отпечатани 6 броя през месеците април, май, юни, септември, октомври, декември, през 2017 г. - 6 броя през април, юни, юли, октомври, ноември, декември, през 2018 г. - 6 броя през март, май, юни, август, ноември, декември, през 2019 г. - 5 броя през месеците февруари, април, юни, септември и октомври. В началото на месец декември 2019 г. предстои издаването на шести брой, който ще обхване събитията по честването на 55-годишнината на Технически университет - Габрово.

Вестник „Известник“ отделя сериозно внимание на важните за деня събития с голям обществен отзвук и значимост, организирани от Университета или с негово партньорство. Чрез вестника се популяризират различни събития в Университета, както и постиженията на студенти, докторанти, преподаватели и служители.

5.8. Изводи и препоръки

- *Организацията и реализирането на сътрудничеството на ТУ-Габрово с други висши училища и организации се извършва в съответствие с изискванията на чл. 21, ал. 1, т. 9 и т. 12, чл. 30, ал. 1, т. 10б. от Закона за висшето образование. Дейностите, свързани с поддържане на връзки с университети и чуждестранни организации, подпомагане на участието на екипи от ТУ-Габрово в международни програми на Европейската комисия и други организации, работа по двустранни международни*

договори, подкрепа на студенти, докторанти и преподаватели за обучението им в чужбина и осъществяване на мобилност, са приоритетни в развитието на ТУ-Габрово.

- Организацията и реализирането на сътрудничеството на ТУ-Габрово с други висши училища и организации се осъществява в съответствие с вътрешно нормативната уредба на Университета.
- Успешно се развива сътрудничеството с висшите училища, с които ТУ-Габрово е в договорни отношения. Университетът поддържа контакти с 90 чуждестранни висши училища от 30 страни.
- Преподавателският състав участва в образователни и научноизследователски проекти, финансирани по програми на Европейския съюз и оперативните програми, което спомага за приобщаване на ТУ-Габрово към Европейското образователно и научноизследователско пространство. През мандатния период ТУ-Габрово работи по 21 проекта, финансирани по програма „Еразъм+”, програма „Хоризонт 2020“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“.
- През мандатния период ТУ-Габрово активно реализира дейностите, свързани с мобилност на студенти, преподаватели и преподавателски състав по програма „Еразъм+” в рамките на подписаните 84 споразумения за двустранно сътрудничество с партньорски университети от програмни и партниращи страни. Реализирани са 63 изходящи и 8 входящи студентски мобилности и 122 изходящи и 99 входящи преподавателски мобилности.
- Подписани са 36 нови договора по програма „Еразъм+“ и са разширени възможностите за избор за реализиране на мобилност.
- Подписано е споразумение за съвместно обучение и издаване на двойни дипломи за образователно-квалификационна степен „бакалавър” между Технически университет – Габрово и Университета по приложни науки – Шмалкалден, Германия по специалности от факултет „Електротехника и електроника” на ТУ-Габрово и специалност „Electrical Engineering and Information Technology” на Университета по приложни науки – Шмалкалден.
- Подписано е споразумение за издаване на двойни дипломи между ТУ-Габрово и Университета по приложни науки в Митвайда по специалност „Индустриален мениджмънт - иновации и бизнес развитие”, образователно-квалификационна степен „магистър”.
- Технически университет – Габрово финансово подпомага участието на преподаватели и докторанти в международни научни форуми, което създава добри условия за публикуване в чужбина и установяване на нови професионални контакти.
- Развитието на ефективна и последователна международна дейност на регионално и европейско ниво спомага за издигане на имиджа на Университета и допринася за търсенето му като надежден партньор в различни образователни и научноизследователски проекти.

6. АКРЕДИТАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

6.1. Акредитация

Дейностите, свързани с акредитацията в ТУ-Габрово през мандатния период, са в следните направления:

- подготовка на документация за институционална акредитация на ТУ-Габрово;
- подготовка на документация за програмна акредитация на професионални направления и докторски програми;
- успешно приключване на разкритите процедури за програмна акредитация на професионални направления и докторски програми;
- подготовка на документация за следакредитационно наблюдение и контрол (САНК) на професионални направления и докторски програми;
- актуализация и приемане на нови вътрешно-нормативни документи.

С цел подобряване на планирането, организирането и отчитането на дейностите, свързани с институционалната акредитация, програмната акредитация на професионални направления и докторски програми и САНК, и осигуряване на методическо и организационно ръководство и мониторинг на подготовката на материалите за акредитационните процедури е създаден Център за рейтинг и акредитация. Избрани са и са назначени със заповед на Ректора Университетска и факултетни комисии за акредитация, САНК и рейтинг. За всяка акредитационна процедура към тези комисии се сформират работни групи за подготовка на необходимата документация за акредитация и САНК.

6.1.1. Институционална акредитация

Във връзка с институционалната акредитация на Технически университет – Габрово са разработени, приети от Академичния съвет и представени в Националната агенция за оценяване и акредитация следните документи:

- Доклад самооценка за институционална акредитация на Технически университет - Габрово, изготвен в съответствие с действащата Критериална система на НАОА за институционална акредитация на висшите училища и Методическите насоки за изготвяне на доклад самооценка за акредитационни процедури.

- Доклад за изпълнение на препоръките, посочени в решението на Акредитационния съвет на НАОА от предходната процедура и от процедурата за следакредитационно наблюдение и контрол.

- Мотивирано предложение за капацитет на Технически университет – Габрово.

- Информация за структурата на ТУ–Габрово в съответствие със ЗВО.

Процедурата за институционална акредитация на ТУ–Габрово е разкрита с Решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №22) от 27.10.2016 г.

След разкриването на процедурата за институционална акредитация на ТУ–Габрово, във връзка с изпълнение на изискванията на приетите на 20.10.2016 г. от НАОА нови критерии за институционална акредитация на висшите училища в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) и обогатяване на постъпилата по официален ред в НАОА документация в ТУ–Габрово са реализирани следните действия:

- Приети са нови вътрешно-нормативни документи - Правила за работа на Етичната комисия на Технически университет – Габрово, Правилник за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища в Технически университет – Габрово и Правила за административното обслужване в Технически университет – Габрово.

- Актуализирани са действащи вътрешно-нормативни документи - Етичен кодекс на Технически университет – Габрово, Правилник за организация на учебната дейност, Правилник за натрупване и трансфер на кредити, Правилник за приемане на студенти в Технически

университет – Габрово, Правилник за приемане и обучение на докторанти в Технически университет – Габрово, Методически указания за учебна документация, Правилник за атестиране на академичния състав в Технически университет – Габрово, Правилник за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Технически университет – Габрово, Правилник за работа по програма „Еразъм+”, Ключова дейност 1: Образователна мобилност в Технически университет – Габрово, Правилник за устройството и дейността на Университетския център за международни и национални програми и проекти в Технически университет – Габрово.

- Приети са квалификационни характеристики на всички специалности от образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ и на всички докторски програми, съответстващи на нива 6А, 6Б, 7 и 8 на Националната квалификационна рамка на Република България.

- Приети са нови параметри на учебните планове за специалностите от образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър“ и „бакалавър“, въз основа на които е разработена нова учебна документация.

- Актуализирана е информацията в рубриката ЕСТК-пакет на уеб сайта на ТУ-Габрово.

- Избрана е Етична комисия и са актуализирани съставите на Университетската и факултетните комисии по качество на обучението и на комисиите по атестиране на факултетите, като са включени представители на потребителите на кадри и на студентите.

- Събрани са нови факти и доказателства и е актуализирана информацията, свързана с образователната дейност, научноизследователската и публикационната дейност на преподаватели, студенти и докторанти, кариерното развитие и квалификацията на академичния състав, прилагането на Системата за управление на качеството (СУК), развитието на материалната и на информационната база за обучение и изследователска дейност, прилагането на новаторски практики, нови методи и форми на обучение, реализацията на завършилите студенти, международното сътрудничество и обмена на преподаватели, студенти и докторанти.

Постигнатите резултати от ТУ–Габрово, събраните нови доказателства и актуализираната информация за изпълнението на критериите за институционална акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование са представени при посещението на експертната група на НАОА за институционална акредитация в периода 23.10–26.10.2017 г.

На базата на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, с решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №28 от 21.12.2017 г.) Технически университет - Габрово получи институционална акредитация с обща оценка по критериите 9.08 (девет цяло и осем стотни). Срокът на валидност на акредитацията е шест години, в съответствие с чл. 79, ал. 4, т. 1 от ЗВО. Определен е капацитет на ТУ–Габрово от 8000 студенти и докторанти. Дадена е и положителна оценка на средата за дистанционно обучение в ТУ–Габрово.

6.1.2. Програмна акредитация и САНК на професионални направления и докторски програми

През мандатния период успешно са приключили процедурите за САНК на професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство и 5.6 Материали и материалознание.

Успешно са приключили процедурите за програмна акредитация на:

- професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.7 Администрация и управление, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство (Таблица 6.1);

- докторски програми: „Микроелектроника“, „Квантова и оптоелектроника“, „Електронизация“, „Индустриална електроника“, „Елементи и устройства на автоматиката и изчислителната техника“ от професионално направление 5.2 Електротехника, електроника и автоматика; „Компютърни системи, комплекси и мрежи“, „Автоматизация на инженерния труд и

системи за автоматизирано проектиране“ и „Автоматизирани системи за обработка на информация и управление“ от професионално направление 5.3 Комуникационна и компютърна техника; „Хидравлични и пневматични задвижващи системи” от професионално направление 5.1 Машинно инженерство; „Промислена топлотехника” от професионално направление 5.4 Енергетика (Таблица 6.2).

Таблица 6.1. Акредитирани професионални направления

Професионално направление	ОКС	Дата на решението на ПК	Акр. оценка	Образователен капацитет	Срок на валидност на акредитацията
3.4 Социални дейности	Бакалавър	16.07.2018 г./ Протокол №25 на ПКПНСД	9.18	200 студенти редовна и задочна форма на обучение	16.07.2024 г. (шест години)
	Магистър			80 студенти редовна, задочна и дистанционна форма на обучение	
3.7 Администрация и управление	Бакалавър	28.12.2016 г./ Протокол №25 на ПКСНУ	8.24	550 студенти редовна и задочна форма на обучение	28.12.2021 г. (пет години)
	Магистър			200 студенти редовна, задочна и дистанционна форма на обучение	
3.8 Икономика	Бакалавър	29.06.2016 г./ Протокол №15 на ПКСНУ	8.38	240 студенти редовна и задочна форма на обучение	29.06.2021 г. (пет години)
5.1 Машинно инженерство	Професионален бакалавър	31.05.2019 г./ Протокол №15 на ПКТН	9.23	180 студенти редовна форма на обучение	31.05.2025 г. (шест години)
	Бакалавър			1040 студенти редовна и задочна форма на обучение	
	Магистър			180 студенти редовна, задочна и дистанционна форма на обучение	
5.6 Материали и материалознание	Бакалавър	19.04.2019 г./ Протокол №12 на ПКТН	9.07	225 студенти редовна и задочна форма на	19.04.2025 г. (шест години)
	Магистър			75 студенти редовна и задочна форма на обучение	
5.13 Общо инженерство	Бакалавър	19.01.2018 г./ Протокол №1 на ПКТН	9.24	800 студенти редовна и задочна форма на	19.01.2024 г. (шест години)
	Магистър			340 студенти редовна и задочна форма на обучение	
ПКТН – Постоянна комисия по технически науки ПКПНСД - Постоянна комисия по педагогически науки и социални дейности ПКСНУ – Постоянна комисия по стопански науки и управление					

Таблица 6.2. Акредитирани докторски програми

Професионално направление	Докторска програма	Акредитационна оценка	Решение на ПКТН	Срок на валидност на акредитацията
5.1 Машинно инженерство	Хидравлични и пневматични задвижващи системи	8.78	Протокол №19/28.06.2019 г. на ПКТН	28.06.2024 г. (пет години)
5.2 Електротехника, електроника и автоматика	Електронизация	9.19	Протокол №17/16.06.2017 г. на ПКТН	16.06.2023 г. (шест години)
	Елементи и устройства на автоматиката и изчислителната техника	9.35		
	Индустриална електроника	9.23		
	Микроелектроника	9.10		
	Квантова и оптоелектроника	9.18		
5.3 Комуникационна и компютърна техника	Автоматизация на инженерния труд и системи за автоматизирано проектиране	9.09	Протокол №19/07.07.2017 г. на ПКТН	07.07.2023 г. (шест години)
	Автоматизирани системи за обработка на информация и управление	9.07		
	Компютърни системи, комплекси и мрежи	9.08		
5.4 Енергетика	Промишлена топлотехника	9.07	Протокол №19/28.06.2019 г. на ПКТН	28.06.2025 г. (шест години)
ПКТН – Постоянна комисия по технически науки				

През мандатния период са разкрити процедури за програмна акредитация на докторски програми:

- „Електромеханика”, „Електроснабдяване и електрообзавеждане” и „Светлинна техника и източници на светлина” от професионално направление 5.2 Електротехника, електроника и автоматика;
- „Машинознание и машинни елементи”, „Точно уредостроене”, „Теория на механизмите, машините и автоматичните линии”, „Приложна механика”, „Технология на текстилните материали”, „Машини и съоръжения за леката промишленост”, „Метрология и метрологично осигуряване”, „Технология на машиностроенето”, „Металорежещи машини и системи”, „Рязане на материалите и режещи инструменти” и „Строителна механика, съпротивление на материалите” от професионално направление 5.1 Машинно инженерство;
- „Материалознание и технология на машиностроителните материали” от професионално направление 5.6 Материали и материалознание.

С цел повишаване на качеството на обучение и във връзка с решенията и заключенията на постоянните комисии на НАОА, формулирани при програмната акредитация на професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.7 Администрация и управление, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство, 5.2 Електротехника, електроника и автоматика, 5.3 Комуникационна и компютърна техника, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство, както и при програмната акредитация на докторските програми във ФЕЕ и ФМУ, са разработени и приети от Академичния съвет програми от мерки за изпълнение на препоръките на

постоянните комисии на НАОА и доклади за изпълнение на препоръките в рамките на едно-, дву-, три- и четиригодишния следакредитационен период.

Тези документи са разработени след анализ на резултатите от програмната акредитация на професионалните направления и докторските програми на катедрени съвети на профилиращите и обучаващите катедри и на факултетни съвети на факултети „Стопански”, „Машиностроене и уредостроене” и „Електротехника и електроника“. Те показват, че са предприети коригиращи действия в съответствие със Системата за управление на качеството в ТУ-Габрово за изпълнение на препоръките на постоянните комисии на НАОА. С цел огласяване на предприетите мерки за повишаване на качеството на обучение след акредитации, разработените програми и доклади за изпълнение на програмите от мерки са публикувани в Университетската информационна система на ТУ-Габрово - <http://umis.tugab.bg/studenti/merkikachestvo1.php?hide=1>

6.2. Система за управление на качеството

В Технически университет - Габрово функционира и постоянно се подобрява Системата за управление на качеството (СУК), която в настоящия момент е в съответствие с изискванията на стандарт БДС EN ISO 9001:2015. В документацията на системата са определени процесите, методите и критериите, ресурсите, заинтересованите страни, външните и вътрешните обстоятелства, рисковете и възможностите, необходими за или свързани с функционирането на Системата за управление на качеството.

Центърът по качество на обучението извършва необходимата подготовка за сертифициране на Системата за управление на качеството в съответствие със стандарт ISO 9001:2015, включваща изискваните нови дейности и документи, както и промяна на Наръчника на системата за управление на качеството (Наръчника по качеството), версия 6, приета от Академичния съвет на 31.05.2016 г. Разработени са и нови процедури: ПР 1-01 „Управление на документираната информация”; ПР 1-05 „Изисквания и удовлетвореност на клиенти и други заинтересовани страни”; ПР 1-06 „Идентификация и оценка на рисковете и възможностите“.

Всяка година се утвърждава от Ректора на ТУ-Габрово „Програма (годишен план) за вътрешни одити”. Обект на одити са: ръководството на ТУ-Габрово – Ректор, зам.-ректори, ръководител АСС, факултети „Електротехника и електроника”, „Машиностроене и уредостроене” и „Стопански”; Технически колеж – Ловеч; Център по качество на обучението (общо 10 одитирани звена). В резултат на одитирането се изготвят обобщени доклада, включващи оценка за степента на съответствие, констатираните пропуски и препоръки за подобряване.

В периода от 2016 – 2019 г. са извършени два сертификационни одита на Системата за управление на качеството от представители на DQS GmbH. В докладите на сертифициращия орган (Reg. №290800) е потвърден обхватът на сертификацията, а именно висше образование, следдипломна квалификация и научни изследвания в техническите науки и технологии, икономиката, социалните дейности, управлението и администрацията. Последният сертификат е със срок на валидност до 11.09.2022 г.

Със заповеди на Ректора на ТУ-Габрово всяка година се анкетираат извънпланово кандидат-студенти, студенти и докторанти. Броят на анкетираните студенти и докторанти годишно надхвърля 1800. За 2018 г. анкетираните студенти и докторанти са 1855. За 2019 г. са анкетирани 1932 студенти. Резултатите от анкетирането са представени в доклади към съответните звена и лица за сведение и изпълнение на препоръките.

Популяризирането на резултатите от функционирането на Системата за управление на качеството се осъществява като в Университетската информационна система периодично се публикуват докладите от одитите на СУК, решенията на Акредитационния съвет и на постоянните комисии на НАОА при акредитация и следакредитационно наблюдение и контрол на професионални направления и докторски програми, както и предприетите мерки за подобряване на качеството и получените сертификати.

Центърът по качество на обучението оказва постоянно съдействие при подготовката на документация за институционална акредитация, програмна акредитация и САНК на професионални направления и докторски програми.

6.3. Изводи и препоръки

- *С решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №28 от 21.12.2017 г.) Технически университет - Габрово получи институционална акредитация с обща оценка по критериите 9.08 (девет цяло и осем стотни) за срок от шест години и капацитет от 8000 студенти и докторанти. Дадена е и положителна оценка на средата за дистанционно обучение в ТУ–Габрово.*
- *Дейностите, свързани с програмна акредитация на професионални направления и докторски програми и следакредитационно наблюдение и контрол в ТУ-Габрово, са извършвани в съответствие с критериалните системи на НАОА и методическите насоки за изготвяне на доклад от висше училище по изпълнение на препоръките при програмна/институционална акредитация, при спазване на Закона за висшето образование, Правилника на НАОА и утвърдените план-графици в ТУ-Габрово.*
- *Препоръките на постоянните комисии на НАОА се изпълняват при спазване на посочените срокове, като изпълнението им се документира чрез решения на катедрени съвети, факултетни съвети, Съвет на Колежа и Академичен съвет. Приети са програми и доклади за изпълнение на препоръките, дадени при програмните акредитации на професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.7 Администрация и управление, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство, 5.2 Електротехника, електроника и автоматика, 5.3 Комуникационна и компютърна техника, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство и са публикувани в Университетската информационна система.*
- *Технически университет - Габрово получи програмна акредитация на професионални направления 3.4 Социални дейности, 5.1 Машинно инженерство, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство за срок от шест години с общи оценки по критериите 9.18, 9.23, 9.07 и 9.24 и на професионални направления 3.7 Администрация и управление и 3.8 Икономика за срок от пет години с общи оценки по критериите 8.24 и 8.38. Технически университет - Габрово получи програмна акредитация и за обучение в образователната и научна степен „доктор” по десет докторски програми: една - от професионално направление 5.1 Машинно инженерство, пет – от професионално направление 5.2 Електротехника, електроника и автоматика, три – от професионално направление 5.3 Комуникационна и компютърна техника и една - от професионално направление 5.4 Енергетика.*
- *В ТУ–Габрово успешно функционира Система за управление на качеството (система за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучението и академичния състав), сертифицирана по стандарт ISO 9001:2015 – една от първите в България и в унисон с изискванията на Стратегията за развитие на висшето образование в България. Сертификатът е със срок на валидност до 11.09.2022 г.*
- *Актуализирани са и са приети вътрешно-нормативни документи, необходими за управлението и функционирането на ТУ-Габрово.*

7. АДМИНИСТРАТИВНО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Усилията и задълженията на Административно-стопанския сектор при ТУ-Габрово през мандатния период са насочени към:

- ✓ създаване на оптимални условия за осъществяване на основния предмет на дейност на Университета - обучение и научни изследвания;
- ✓ управление на собствеността и приходите от нея с грижата на добър стопанин;
- ✓ намаляване на разходите за електроенергия и топлоенергия, вода, материали за домакинства и поддръжка на сградния фонд;
- ✓ изграждане на съвременна материално-техническа база за учебна и научноизследователска дейност, подобряване на интериора и екстериора на сградите на ТУ-Габрово и ТК-Ловеч, както и на базите за спорт, отдих и туризъм, подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд и университетската инфраструктура;
- ✓ контрол по изпълнението на предписанията на Регионалната здравна инспекция, Инспекцията по храните, органите по пожарна безопасност и защита на населението и на ОД „Инспекция по труда”.

7.1. Административна дейност

В съответствие с измененията в законодателството и работата в Университета през мандатния период са извършени основен преглед и актуализация на вътрешно-нормативната уредба: Правилник за дейността на Технически университет – Габрово, Вътрешни правила за управление на цикъла на обществените поръчки в Технически университет - Габрово, Система за финансово управление и контрол, Правила за съставяне, разпределение, управление и отчитане на бюджета на Технически университет - Габрово, Стратегия за управление на риска в Технически университет – Габрово, Правилник за ползване на студентските общежития и столове и др.

7.1.1. Усъвършенстване на административната дейност

С цел осигуряване на бързо и качествено извършване на деловодните операции, въвеждане на по-съвременна форма на обслужване на документооборота в служба „Деловодство” и гарантиране на по-голяма сигурност, прецизност и икономичност, през мандатния период продължава успешно да работи и да се оптимизира въведеният през 2015 г. софтуер за автоматизирана деловодна система (АДС). За осигуряване на бързо и качествено извършване на деловодните операции чрез АДС са изготвени и приети от АС Вътрешни правила за деловодната дейност и документооборота в Технически университет – Габрово.

7.1.2. Усъвършенстване на стопанската дейност

За оптимизиране на стопанската дейност през отчетния период, със заповеди на Ректора са въведени редица мерки, съобразени със законодателството и Наредбата за финансово управление и контрол на Университета. Чрез тях е осигурено по-пълно оползотворяване на ограничения човешки ресурс, по-икономично разходване на материали и парични средства, както и постигане на по-големи гаранции за качеството на възложените строително-ремонтни дейности.

7.1.3. Обезпечаване на провеждането на процедурите по ЗДС, ЗОП

Задълженията на администрацията включват: подготовка, организиране и провеждане на процедурите за отдаване под наем на недвижими имоти - публична държавна собственост, управлявани от ТУ-Габрово, и на процедурите за доставка на машини, съоръжения, стоки и услуги; възлагане на строително-ремонтни дейности и продажба на движими вещи, частна държавна собственост.

През четирите години на мандатния период във водения „Регистър на договорите” са вписани общо 2057 документа (договори и анекси) - договори за наем, за абонаментно под-

държане, за изработка, договори за доставка на услуги, стоки и машини, договори за съвместна дейност, за строително-монтажни работи, за сътрудничество, договори по чл. 18 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ).

Проведени са: 57 открити процедури по смисъла на ЗОП; 15 процедури за събиране на оферти чрез обяви; 4 процедури чрез публично състезание; 8 процедури чрез договаряне без предварително обявление. Въз основа на тези процедури са сключени договори за доставки, строителство или услуги.

Документалната и организационна подготовка на съществена част от проведените процедури и поети ангажименти, както и последващият контрол по изпълнение на договорените текстове са задължение и отговорност на Административно-стопанския сектор.

7.1.4. Обезпечаване на дейността

През мандатния период, във връзка с дейността на ТУ–Габрово, са извършени разходи за (Таблица 7.1):

- канцеларски материали – 37000 лв. към фирма „Панда Пен” ООД гр. Габрово, избрана за доставчик след проведена процедура по ЗОП;
- печатни и копирни услуги – ТУ–Габрово използва базата към УЦНИТ;
- телефон и GSM услуги – 61000 лева към фирма БТК АД, гр. София.

През 2016 г. е закупен нов лек автомобил Шкода Superb на стойност 60000 лв. и е обявен за продажба чрез търг закупеният през 2002 г. Фолксваген Pasat, на който поддръжката и разходът на гориво са икономически неизгодни.

Таблица 7.1. Разходи за канцеларски материали, телефон и GSM услуги, лв.

№	Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	До 09. 2019 г.
1.	Канцеларски материали	12049	8684	8816	7485
2.	Телефон и GSM услуги	20021	20012	16073	5754

7.1.5. Условия на труд

Осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в ТУ–Габрово през мандатния период се извършва съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие, с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите.

В ТУ–Габрово е оформена и се поддържа изискващата се от нормативните актове документация, осъществява се контрол по спазването на нормите и изискванията за безопасност и здраве при работа, изпълняват се и произтичащите от това задължения на преките ръководители, преподаватели и служители.

В дейността на ТУ–Габрово се спазват изискванията на ЗЗБУТ и на актуалните наредби и правилници за осигуряване на безопасност и здраве. В изпълнение на ангажиментите на ТУ–Габрово, свързани със ЗЗБУТ, през мандатния период е извършено следното:

- Оформена е и се поддържа изискващата се от нормативните актове документация, необходима за контрол по спазване на нормите и изискванията за безопасност и здраве при работа. Контролира се и изпълнението на задълженията на ръководителите и работещите.
- Осигурено е обслужване от външна служба по трудова медицина – ИКОНОМИКС-М ЕООД, гр. Севлиево.
- Успешно работи Комитет по условия на труд, включващ в състава си представители на работодателя и на преподавателите и служителите в Университета.
- В съответствие с промените в специализираното законодателство е преработен Планът за предотвратяване и ликвидиране на аварии в ТУ–Габрово.
- Ежегодно се провежда обучение на членовете на Комитета по условия на труд.

- Лицата, които провеждат начален инструктаж, са преминали обучение, съгласно Наредба РД-07-2.
- Преподавателите и служителите, които обслужват машини и съоръжения, притежават необходимата квалификация и правоспособност.
- Регулярно, през месец март се провежда обучение в ЦСДК при ТУ-Габрово на лицата, за които се изисква да притежават квалификационна група по електробезопасност.
- Съоръженията с повишена опасност, подлежащи на технически надзор, са изправни и са изпитвани в срок, указан в съответните наредби. Осигурени са с ревизионни книги.
- През 2017 г. е осигурено работно облекло на работещите в ТУ-Габрово.
- Измерени са следните параметри на електрическите уредби и енергообзавеждането: импеданс на контура „фаза-защитен проводник“; съпротивление на защитните заземителни уредби; съпротивление на мълниезащитните заземителни уредби.

7.1.6. Социална политика

Социалната политика на ТУ–Габрово през мандатния период цели изграждане на стабилно партньорство и диалог със синдикалните организации и академичната общност при решаването на трудови и социални въпроси, въвеждане на механизми за повишаване на мотивацията и трудовото възнаграждение на преподавателите и служителите в съответствие с ефективността и качеството на извършваната от тях работа, както и осигуряване на добри условия на труд, места за отдих, медицинско обслужване, сигурност и чистота. В резултат на конструктивните взаимоотношения и работата с ръководствата на трите синдикални организации на територията на ТУ–Габрово в сферата на социалната политика през периода е извършено следното:

- Проведени са 13 редовни заседания на Комисията за социално подпомагане, като са настанени 8 преподаватели във ведомствения жилищен фонд и са подпомогнати 8 преподаватели, служители и работници на ТУ-Габрово с парична сума.
- Извършени са ремонтни дейности за обновяване на почивните бази „Потока” и в село Младен, управлявани от ТУ–Габрово. През 2018 г. е направен основен ремонт на битовата сграда на базата в село Младен (подмяна на дограма, полагане на нова хидроизолация на покрива, боядисване на фасادا и вътрешни помещения, подмяна на осветление, ремонт на ел. таблото и инсталацията на сградата, възстановяване на парковото осветление).
- Продължават да работят, под управление на ТУ-Габрово, кафе барче в УК1, кафе барче в УК6, кафе барче в УК2 и Студентски стол в УК6.

7.1.7. Узаконяване на собствеността на ТУ-Габрово.

През мандатния период продължават усилията за изясняване и доказване на имотите, предоставени за управление на ТУ-Габрово.

Отстранени са забележките по одитния доклад на Сметната палата за различия в данните по одобрената кадастрална карта на град Габрово и издадените през 2008 г. актове за държавна собственост (АДС).

Актуализирани са АДС за УК6, УКЦ, УК1, УК5, УНЛ - Динамика на машините и Студентска къща, включващи земя и сгради. В актуализираните АДС са нанесени самостоятелните обекти, отдадени под наем.

7.1.8. Взаимодействие с институции

При изпълнение на преките си задължения административно-стопанското направление в ТУ–Габрово кореспондира компетентно и коректно с Министерството на образованието и науката, Министерството на финансите, Агенцията за енергийна ефективност, ОД „Главна инспекция по труда”, ОД „Полиция”, РС „Пожарна безопасност и защита на населението”, ОД „Гражданска защита”, Областен Управител, Община Габрово и др.

7.2. Стопанска дейност

Стопанската дейност на ТУ–Габрово включва управление на собствеността и управление на разходите.

7.2.1. Управление на собствеността

7.2.1.1. Управление на собствеността, извън необходимата за учебния процес

През 2015 г. с договори за наем са 10 обекта, собственост на ТУ–Габрово. През 2019 г. обектите, отдавани под наем, са 8. Приходите от наемни договори през мандатния период и сравнителната оценка с предходни години са представени в Таблица 7.2.

Приходите от нощувки в хотелската част на УК6, почивните бази на ТУ–Габрово, както и възможност за сравнителна оценка с предходни години са представени в Таблица 7.3.

Приходите от хотела и почивните бази са съизмерими през годините, благодарение на създадената организация за обслужване и популяризиране, отчитайки тенденцията на намаляване на броя на студентите.

Таблица 7.2. Приходи от наеми по договори, лв.

№	Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	До 09.2019 г.
1.	Приходи от наеми	109 581	113 127	108 797	74975
1.1.	Приходи от наеми на търговски обекти	40775	38514	41295	33530
1.2.	Приходи от наеми на студентски общежития	63966	70214	64262	40099
1.3.	Приходи от наеми на ведомствени жилища	4840	4399	3240	1342

Таблица 7.3. Приходи от наеми и нощувки, лв.

№	Обект	2016 г.	2017 г.	2018 г.	До 09. 2019 г
1.	Хотел УК6	48107	45291	47565	36500
2.	Студентско общежитие УК6	9720	12995	13290	11802
3.	База „Потока”	5690	5230	6 804	6255
4.	База с. Младен				
5.	УчКЦ				

7.2.1.2. Поддържане на материалната база

Поддържането на материалната база включва дейности по основни и текущи ремонти на сградния фонд, хигиенизиране на помещенията, облагородяване на прилежащите територии – паркинги и зелени площи.

- Основни и текущи ремонти

Нуждите от основни и текущи ремонти и поддръжка на сградния фонд и прилежащите му територии надхвърлят многократно финансовите възможности на Университета. Затова, приоритетно за всяка година на мандата, са извършени основни и текущи ремонти, свързани с: ремонт на покриви; отводняване от природни води на помещения, стени и основи на сгради; ремонти за отстраняване на загуби при енергоносители; ремонти, свързани с осветлението на сградите.

Основните и текущите ремонти са възложени за изпълнение на външни фирми, предложили икономически най-изгодна оферта на проведените от ТУ–Габрово обществени поръчки и покани. Тези ремонти в учебните корпуси са насочени към обновяване на сградния фонд, прилежащите територии и учебните помещения и към общо поддържане на материалната база. По количествени и стойностни параметри те са представени в Таблица 7.4.

Таблица 7.4. Реконструкция и модернизация на сградния фонд (основни и текущи ремонти)

2016 г.	
Реконструкция на отоплителна инсталация на фитнес зала, спортен салон и спомагателни помещения	5018 лв.
Основен ремонт и пускане в експлоатация на асансьор 3, ремонт и модернизация – подмяна бутониери и сигнализация на асансьори 1 и 2 в УК1	5274 лв.
Монтаж щори в зала 3114	161 лв.
Ново обзавеждане стаи в СО в УК6 – легла, матраци, столове и бюра	17764 лв.
Ремонтни работи по PVC и AL дограма в УК1, УК2, УК2А, УК3, УБ и УК6	3704 лв.
Монтаж на бойлери и водомери, преустройство на ВиК инсталация в 142 стаи на СО в УК6	39034 лв.
Основен ремонт на покрив на битова къща в база Вили	10222 лв.
Монтаж на ламиниран паркет в помещения 3118, 3125 на УК3 и 102 и 226 на СО на УК6	1712 лв.
Озеленяване около УК1, УК2 и възстановителни дейности по паркинг на УК1	47999 лв.
Асфалтиране около УК2 и УК2А	166584 лв.
Доставка на радиатори за УК6 – учебна зала 6010 и за УК2 - барче	1 547 лв.
Обзавеждане с мебели и монтаж на бойлери в кухненски боксове на СО в УК6 – I, II, III, IV и V етаж	5 682 лв.
Подмяна на вертикални щори в заседателната зала на УБ	200 лв.
Подмяна на дървена с PVC и AL дограма на битова сграда – база „Младен”	4441 лв.
Абонаментно поддържане на зелени площи около УК1, УК2, УК2А и УК6	15600 лв.
Чаршафи, калъфки, възглавници и завивки за УК6 - хотел и общежитие	1335 лв.
Закупуване на автомобил Шкода Superb	60280 лв.
Общо	386 557 лв.
2017 г.	
Закупуване на софтуер за управление на Хотел към УК6, инсталиране и въвеждане	1100 лв.
Осигуряване на пропускателен режим с монтиране на входна врата с карточетащо устройство за Хотел към УК6	950 лв.
Асфалтиране около Студентско общежитие към УК6	74316 лв.
Ново обзавеждане (легла, матраци, столове и бюра) за стаи в Студентско общежитие към УК6	3020 лв.
Частично изкърпване и боядисване с латекс в стаи на Студентско общежитие към УК6	750 лв.
Закупуване на 38 броя интериорни врати за подмяна в Студентско общежитие към УК6	3812 лв.
Ремонт на битова сграда в Почивна база в село Младен – изкърпване и боядисване с латекс на вътрешни помещения, външно боядисване с фасадна боя и мозаечна мазилка, отводнителен канал	3487 лв.
Монтиране на разговорни устройства и ремонт на асансьорни уредби в УК1	1270 лв.
Закупуване на косачка за Почивна база в село Младен	863 лв.
Ремонт на покрив на гараж (УК3)	1414 лв.
Закупуване на аварийни лампи за изграждане на аварийно осветление за УК1, УК2, УК3, УК6	2160 лв.
Абонаментно поддържане на зелени площи към УК1, УК2, УК2А, УК3, УБ и УК6	26352 лв.
Общо	119 494 лв.

2018 г.	
Обзавеждане с електроуреди (5 броя хладилници и 5 броя готварски печки) на кухненски помещения в Студентско общежитие УК6.	3020 лв.
Ремонтни дейности в Студентско общежитие УК6: монтаж на 8 броя входни врати на стаи; изкърпване на стени, шпакловка и боядисване с латекс в 16 стаи; подмяна на вътрешно обзавеждане в 5 стаи с ново – 10 броя легла с матрак, 10 броя бюра и 10 броя столове.	3950 лв.
Ремонтни дейности в Хотел към УК6: изкърпване на стени, шпакловка и боядисване с латекс в 16 стаи; поставяне на нови первази и боядисване на врати в 8 стаи; ВиК ремонтни дейности в бани (подмяна на кранове; подмяна на 40 бр. тоалетни казанчета с нови; подмяна на гъвкави връзки и сифони).	3200 лв.
Основен ремонт на стълби и подходи към УК3 - Ректорат и УБ.	44998 лв.
Ремонтни дейности, свързани с преминаване от отопление с топлоенергия от ТЕЦ към отопление на газ за УК3 - Ректорат и УБ: проектиране; изграждане и въвеждане в експлоатация на площадков газопровод; изграждане и въвеждане в експлоатация на котелно и съоръжения, работещи на природен газ; подмяна на отоплителни радиатори в сграда Ректорат; строителен надзор.	152 393 лв.
Пребазиране на учебни зали, лаборатории и кабинети от УК6 в УК1: - разходи за прехвърляне на мебели и оборудване със специализиран транспорт от УК6 в УК1;	1364 лв.
- разходи за изкърпване и боядисване с латекс на учебни зали, лаборатории и кабинети, за закупуване и монтаж на ламинирани подови покрития за учебни зали, лаборатории и кабинети и за електроматериали.	41566 лв.
Ремонтни дейности за ТК – Ловеч. текущ ремонт на сграда Учебен корпус (ремонт на покрив; подмяна на дограма; укрепване на фасадна облицовка).	166 642 лв.
Общо	417 133 лв.
2019 г.	
Обзавеждане с нови мебели на 67 стаи в хотел към УК6 (155 бр. легла; 155 бр. бюра; 80 бр. гардероби; 5 бр. шкафове; 155 бр. столове).	49288 лв.
Ремонтни дейности в студентско общежитие УК6: подмяна на дървените врати на баните с алуминиеви врати за 150 стаи, измазване и боядисване; боядисване на коридори; изкърпване на стени, шпакловка и боядисване с латекс в 15 стаи.	59747 лв.
Ремонтни дейности в хотел към УК6: изкърпване на стени, шпакловка и боядисване с латекс на коридори и в 25 стаи; поставяне на нови первази и боядисване на врати в 12 стаи; ВиК ремонтни дейности в бани: подмяна на кранове, тоалетни казанчета, гъвкави връзки и сифони.	5400 лв.
Ремонтни дейности УК2: - Асфалтиране на баскетболно игрище към УК2 на ТУ-Габрово. - Подмяна на дървени и метални врати с алуминиеви.	36191 лв. 1 300 лв.
Ремонтни дейности УК3. ремонт на част от покрива на УК3 - Ректорат (високо тяло) - полагане на нова хидроизолация.	11561 лв.
Общо	163 487 лв.

Технически университет - Габрово е водеща организация по проект BG05M2OP001-1.002-0023 Център за компетентност „Интелигентни мехатрони, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. В обхвата на проекта са заложили преустройство и строителство в три подобекта на територията на Университета – сграда Вила 2, лаборатория 1013 на УК1 и хале на УК5. Общата стойност на инвестираните средства за проектиране,

строителен надзор и изпълнение на строително-монтажните работи (СМР) възлиза на 1 883 602 лева.

Технически университет - Габрово е партньор по два проекта:

- Проект BG05M2OP001-1.001-0008 „Национален център по мехатроника и чисти технологии”, Процедура „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“, Компонент „Мехатроника и чисти технологии“. Средствата за финансиране на проекта са осигурени по Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие.

- Проект BG05M2OP001-1.002-0006 „Квантова комуникация, интелигентни системи за сигурност и управление на риска” (Quasar)”, Грантова схема: BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“, финансирана по оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 г., Компонент: „Информатика и информационни и комуникационни технологии“.

В обхвата на тези два проекта е изграждането на „Научноизследователски комплекс - лаборатории, зали, складове”, финансиран от бюджета на Технически университет – Габрово. Заложени са преустройство и строителство в сграда Вила 1 на територията на Университета. Общата стойност на инвестираните средства за проектиране, строителен надзор и изпълнение на строително-монтажните работи възлиза на 274 440 лв.

Завършването на заложените СМР по тези проекти е предвидено да стане в края на 2019 г.

Текущото поддържане и обновяване на сградния фонд на Университета се извършва и от работниците по поддръжка, от електроинженерите, машинните инженери и майсторите научна апаратура, назначени в катедри на Университета.

През мандатния период и основно по време на ваканциите, чрез предварително систематизиране по степен на необходимост и разход на средства, са извършвани ремонтни дейности във всички учебни корпуси и бази на Университета:

- ремонт, почистване и възстановяване на покриви на УК1, УК2, УК2А, УБ, УК5, УК6, централен склад, учебни халета, на сградите на комплекс Вили и на база Потока;
- ремонти в учебните корпуси, свързани с отстраняване на повреди и аварии на ВиК инсталациите, ремонт на санитарните помещения и отоплителната система, подмяна на радиатори;
- ремонти, свързани с електроинсталации, осветление, ел. табла, ел. контакти, ел. машини и съоръжения;
- строително-монтажни ремонти през целия отчетен период, свързани с: боядисване на кабинети, зали и лаборатории; възстановяване и почистване на шахти, отводнителни канали и водосточни тръби; зидане и измазване на фуги и стени, възстановяване на фаянс, тротоари и подпорни стени.
- целогодишно поддържане и почистване на прилежащите територии, на зелените площи и паркинги към всички учебни корпуси и сгради на Университета.

Поддържането на хигиената в корпусите на ТУ-Габрово през мандатния период се извършва средно от 20 чистачки. Вложени са хигиенни материали и инвентар на обща стойност приблизително 58000 лв. (Таблица 7.6). В сградите на УБ, УК1, УК2 и УК2а, УК3 – Ректорат функционират обновени тоалетни, редовно снабдявани с необходимите хигиени материали и консумативи.

7.2.1.3. Опазване на собствеността

Опазването на собствеността от външни и други нерегламентирани посегателства до средата на 2018 г. се осъществява от фирма-охранител по договор за охрана и чрез монтираната в корпусите сигнално-охранителна техника. От началото на месец юни охраната на сградите на ТУ-Габрово се осъществява чрез монтираната сигнално-охранителна техника и договор за охрана чрез СОТ с фирма СОТ – ЕООД, гр. София. За осъществяване на пропускателния режим в сградите са назначени 13 служители, изпълняващи длъжността портиер. В сградите на ТУ-Га-

брово – УБ, УК1-Барче, УК3-каса, УК5 и УК6, с цел опазване на имуществото са изградени и се поддържат от служители на Университета сигнално охранителни системи (СОС).

От началото на 2018 г., в изпълнение на предписание на РДПБЗН - гр. Габрово, започва поетапно изграждане на пожароизвестителна система (ПИС) в учебен корпус УК1. С ПИС са осигурени УБ и учебните корпуси УК2, УК2а, УК5 и УК1- етаж 1, 2, 3.

С цел противопожарна превенция и изпълнение на изискванията на нормативната база, с вътрешни заповеди и подписани договори ежегодно се осигуряват надзорът на съоръженията с повишена опасност, сигурността на мълниезащитата на корпусите, изправността на електрическите уреди и електрическите контакти, годността на пожарогасителите, изправността на пожарните кранове и асансьорните уредби.

В изпълнение чл. 12 (1) на ЗДС задължително ежегодно се застрахова застроената публична държавна собственост на ТУ–Габрово.

Сравнение на направените разходи по позиции е представено в Таблица 7.5.

Таблица 7.5. Разходи по опазване на собствеността, лв.

№	Показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	До 09.2019 г.
1.	Охрана на ТУ-Габрово (охрана на учебни корпуси и сграда на общежитие към УК6)	130 698	142 546	71273 (до месец юни 2018 г.)	3 040 Охрана чрез СОТ
2.	Абонамент, поддръжка и ремонт ПИС	84 лв./мес.	120 лв./мес.	120 лв./мес.	120 лв./мес.
3.	Ремонт и презареждане на пожарогасители	2729	1658 лв.	1456	-
4.	Годишно обслужване на вътрешни пожарни кранове, шлангове и пожарни касети	-	621	496	496
5.	Абонаментна поддръжка и ремонт на асансьорни уредби	160 лв./мес. за 3 бр. АУ	220 лв./мес. за 4 бр. АУ	220 лв./мес. за 4 бр. АУ	220 лв./мес. за 4 бр. АУ
6.	Технически надзор на СПО	600	600	600	780
7.	Измерване на газови емисии, изпускани в атмосферата	Няма измерване	Няма измерване	Няма измерване	Няма измерване
8.	Дезинфекция и дератизация – ДДД обеззаразяване на обекти:	2503	2396	2641	1763
	- Абонаментна поддръжка	778	778	778	864
	- Допълнителни дейности по дезинфекции.	1725	1618	1863	899
9.	Застраховка публична държавна собственост	10911	10799	10799	6996
10	Абонаментно техническо обслужване на газови съоръжения	1620	1620	1620	1620
11.	Абонаментно поддържане на зелени прилежащи площи към УК1, УК2, УК3, УБ, УК6 и Вили	15600 (УК2, УК3, УБ и УК6)	26352 (УК1, УК2, УК3, УБ, УК6)	35880 (УК1, УК2, УК3, УБ, УК6, Вили)	9610 (УК1, УК2, УК3, УБ, УК6, Вили)

7.2.2. Управление на разходите

При изразходването на средствата за административни и стопански разходи в Университета се спазват разпоредбите на Закона за държавния бюджет, действащото законодателство за управление на собствеността и Системата за финансово управление и контрол на ТУ-Габрово.

С действащите вътрешни правила и заповеди ръководството на Университета се стреми да минимизира рисковете от разхищения на материали, енергоносители – ток и горива, на вода и телефони, като се използва икономично и ефективно ограниченият паричен ресурс.

Справка за направените разходи по вид и стойност е представена в *Таблица 7.6.*

Вижда се, че разходите по основните пера през годините на мандатния период са с тенденция към намаляване, отчитайки обстоятелството, че единичните цени на енергоносителите непрекъснато растат.

Таблица 7.6. Справка за разходите, лв.

Вид на разхода	2016 г.	2017 г.	2018 г.	До 09.2019 г.
Електрическа енергия	121 748	102 534	127 797	99 800
Гориво за отопление	Газ 103 164	Газ 114 563	Газ 121 590	Газ 96793
Топлоенергия УКЗ и УБ	26500	28137	26314	-
Вода	56 605	50369	44681	28888
Телефонни разходи	20021	20012	16073	5754
Хигиенни, почистващи препарати и консумативи	13509	15667	15050	13564
Пране бельо – хотел и почивни бази	5485	4073	4101	4278

8. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

Заложените приоритети в Мандатната програма на Технически университет – Габрово за периода 2015-2019 година са изпълнявани посредством обезпечаване на основните дейности на висшето училище с финансови средства, получени от:

- Трансфери от държавния бюджет по чл. 90, ал. 3 от ЗВО.

- Собствени приходи.

- Трансфери за изпълнение на проекти, финансирани от Европейския съюз.

Елементите, от които е съставен държавния трансфер по чл.90, ал.3 от ЗВО, са:

- Трансфери за издръжка на обучението – изчислени на база средно приравнен брой студенти в ТУ-Габрово и ТК-Ловеч.

- Трансфери за присъщата за висшето училище научноизследователска и художественотворческа дейност и за издаване на учебници и научни трудове.

- Трансфери за социално-битови разходи за студентите и докторантите, като в т.ч. се включват трансфери за стипендии и трансфери за студентските столове и обществения.

- Трансфери за капиталови разходи.

Общият размер на годишните трансфери, получени от държавния бюджет на Република България през периода, е показан на *Фиг. 8.1.*

Фиг. 8.1. Годишна субсидия

Забелязва се тенденция към увеличаване на трансферите, получавани от държавния бюджет на Република България. Това се дължи на по-високите коефициенти за някои професионални направления, които водят до увеличаване на размера на средствата, предоставяни за издръжка на тези професионални направления. Въпреки увеличението на средствата, тенденцията за намаляване на средно приравнения брой студенти в ТУ-Габрово продължава, както и в предходния мандатен период. Средно приравненият брой студенти и докторанти, обучаващи се в ТУ-Габрово и ТК-Ловеч през всяка от годините на мандата, е, както следва: през 2016 г. - 2952 бр., през 2017 г. – 2761 бр., през 2018 г. – 2542 бр. и през 2019 г. – 2450 бр. Увеличението на държавните трансфери през периода е с 9,6%, а средно приравненият брой студенти за периода е намалял със 17%. Видно е, че намалението на средно приравнения брой студенти засега не е повлияло върху размера на държавните трансфери. Ако негативната тенденция за намаляване на броя на студентите продължи и в следващите години, това неминуемо ще доведе до спад в размера на получаваните средства от държавния бюджет в ТУ-Габрово.

Елементите, които формират собствените приходи в ТУ-Габрово, са:

- Приходи от такси на студенти и докторанти.
- Приходи от такси за обучение в Центъра за следдипломна квалификация и Центъра за професионално обучение.
- Приходи от наеми на имущество.
- Приходи от наеми в студентските общежития.
- Приходи от студентските столове.
- Приходи от нощувки в почивните бази, хотела и общежитията, стопанисвани от Университета.
- Приходи от Печатна база.
- Приходи от продажби на учебници.
- Други приходи.

Най-голям относителен дял в размера на собствените приходи имат приходите от такси на студенти и докторанти.

Налице е тенденция за увеличаване на собствените приходи през периода и това се дължи на минималното увеличение на размера на студентските такси през годините.

Общият размер на собствените приходи в бюджета, получени през периода, е показан на *Фиг. 8.2.*

Фиг. 8.2. Собствени приходи

През мандатния период разходите по бюджета на Технически университет – Габрово са основно за:

- ✓ Възнаграждения.
- ✓ Осигурителни вноски.
- ✓ Текуща издръжка;
- ✓ Капиталови разходи.

Най-голям относителен дял в размера на разходите заемат разходите за възнаграждения, които за периода са:

- За 2016 г. – 4 545 688 лв. при средногодишна щатна численост 322 щатни бройки – 58% от общия размер на разходите.

- За 2017 г. – 4 264 913 лв. при средногодишна щатна численост 321 щатни бройки – 59,5% от общия размер на разходите.

- За 2018 г. – 4 493 292 лв. при средногодишна щатна численост 289 щатни бройки – 59,3% от общия размер на разходите.

- За 2019 г. – 3 247 279 лв. при средногодишна щатна численост 304 щатни бройки – 56,2% от общия размер на разходите.

Средната брутна заплата на персонала за 2016 г. е 1176 лева, за 2017 г. – 1107 лева, за 2018 г. – 1295 лева и очаквано изпълнение за 2019 г. – 1285 лева. През периода 2016 – 2019 г. средната месечна брутна заплата се е увеличила с 9,3%.

Нарастването на средната месечна брутна заплата в ТУ-Габрово е отразено на Фиг. 8.3.

През всяка една от годините на мандата за капиталови разходи са предоставяни средно годишно над 200 000 лева. Това допринася за подобряване на цялата материално-техническа база и за оптимизиране на разходите за текуща издръжка, които през годините на мандата са намалели от 1 210 467 лева през 2016 г. до 1 012 469 лева за 2017, 921 795 през 2018 г. и 896 394 лева за деветмесечието на 2019 г. Спестени са почти 300 000 лева, което дава възможност на Университета да бъде в стабилно финансово състояние към края на мандата, въпреки намаляването на броя на студентите.

Фиг. 8.3. Средна брутна месечна щатна заплата

Най-голям относителен дял в разходите за издръжка в ТУ-Габрово имат разходите за вода, горива и енергия. Ръководството на Университета през мандатния период предприе мерки за оптимизиране на тези разходи, като е извършено газифициране на учебни корпуси и монтиране на енергоспестяващи осветителни тела. Продължава тенденцията за намаляване на разходите за вода, горива и енергия, което е свързано както с въведените енергоспестяващи мерки, така и с излизането на свободния пазар за доставка на електрическа енергия.

На *Фиг. 8.4* е показано как се отразяват тези действия върху разходите за вода, горива и енергия през годините.

Фиг. 8.4. Разходи за вода, горива и енергия

От представените данни е видно, че всички мерки, предприети от ръководството на Университета, са довели до оптимизация на разходите, без това да се отразява на качеството

на работа в Университета. Очакванията са до края на 2019 г. разходите за вода, горива и енергия да не надхвърлят 320 000 лева, което означава, че за четирите години икономии, реализирани по този показател, ще бъдат около 10%.

През периода 2016-2019 г. в ТУ-Габрово са изпълнявани проекти, финансирани от оперативните програми на Европейския съюз, международни проекти, финансирани от програма „Еразъм +“, проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания“, и съвместни проекти с други висши училища от страната. Всички проекти са изпълнявани при спазване на посочените в тях правила за допустимост на разходите, строго съблюдаване на финансовата дисциплина и правилно и коректно отчитане на дейностите пред финансиращите органи. Поради тези причини всички приключили проекти са финансирани изцяло и не са налагани никакви финансови корекции от страна на Управляващите органи на съответни програми.

Получените средства по проекти, финансирани от оперативните програми на Европейския съюз и другите международни програми, по години може да се види от *Фиг. 8.5*.

Фиг. 8.5. Средства по проекти

От представените данни се вижда, че най-голям е размерът на получените средства през 2019 г., което е логично обяснимо с факта, че изпълнението на дейности по проектите от новия програмен период 2014-2020 г. е стартирало едва през 2018 г.

С получените средства по Оперативните програми на Европейския съюз и другите международни програми са изплатени възнаграждения и осигурителни вноски на участниците в тези проекти – преподаватели и служители на ТУ.Габрово, на стойност 805 751 лева. Съществена част от средствата са използвани за подобряване на материално-техническата база на Университета, като са доставени машини и оборудване на стойност 582 358 лева и компютърна техника на стойност 21301 лева. Изплатени са стипендии на студенти и докторанти в размер на 935 050 лева.

От представените данни може да бъде направен изводът, че през периода 2016-2019 г. ТУ-Габрово, като бенефициент и партньор при изпълнение на дейности по проекти, финансирани от Европейския съюз, е успял да привлече значителен ресурс, който е спомогнал за професионалното развитие на преподавателите и служителите и за повишаване на административния капацитет на персонала, както и за утвърждаване на престижа на ТУ-Габрово като образователна и научноизследователска структура не само в България, но и в редица държави от Европейския съюз.

През изминалия мандат са извършени одити на ТУ-Габрово за законосъобразност на изразходване на средствата от Агенция „Държавна финансова инспекция“, от Сметна палата на Република България и от Звено „Вътрешен одит“ в Министерството на образованието и науката. Констатациите на трите институции са, че няма направени закононарушения при изразходване на публичните средства, всички направени препоръки са изпълнени, спазена е финансовата дисциплина и се прилагат всички изисквания на действащата нормативна база в областта на публичните финанси.

През мандатния период са предприети мерки за оптимизиране на действащата вътрешна нормативна уредба в областта на финансовото управление. Приети са нови Вътрешни правила за провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки, актуализирана е Системата за финансово управление и контрол. Промените, направени във вътрешните нормативни документи, допринасят за по-добро управление на финансовите средства на Университета и за оптимално изразходване на публичния ресурс с оглед постигане на добри резултати в дейностите, свързани с обучението на студенти и докторанти и с научноизследователската работа на преподавателите и младите учени.

В заключение трябва да се отбележи, че през мандатния период финансовото управление на Университета е било законосъобразно, целесъобразно, ефективно и ефикасно, като стремежът на ръководството е бил посредством финансовите възможности, с които разполага висшето училище, то да се утвърди като важен фактор в образователната система в Република България и същевременно като научноизследователски център с авторитет не само у нас, но и в Европа.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите, постигнати през мандатния период, са положителни и отговарят на основните задачи, заложи в Мандатната програма на Технически университет – Габрово за периода 2015 – 2019 година.

- *Учебната дейност е организирана и проведена в съответствие със Закона за висшето образование, Правилника за дейността на Технически университет-Габрово, Правилника за организация на учебната дейност, Правилника за натрупване и трансфер на кредити и решенията на Академичния съвет.*
- *В съответствие с пазарните изисквания и потребности на бизнеса са актуализирани специалностите за редовна и задочна форма на обучение в образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“. Разкрити са пет нови специалности за обучение в ОКС „бакалавър“ и четири нови специалности в ОКС „магистър“. Преименувана е една специалност в ОКС „бакалавър“ и две специалности в ОКС „магистър“. За новите и преименуваните специалности е приета съответна учебна документация.*
- *Бизнес-ориентираното обучение, съчетаващо теоретично обучение в Университета и практическо обучение във фирмите, се утвърди като ефективна форма за организация на учебния процес, която гарантира успешна реализация на студентите и намира подкрепа сред работодателите в страната*
- *Приета е нова учебна документация за всички специалности от ОКС „бакалавър“ и ОКС „професионален бакалавър“ и нови учебни планове за 9 специалности от ОКС „магистър“ (11 магистърски програми). Актуализирани са квалификационните характеристики на 21 специалности от ОКС „магистър“ (26 магистърски програми) и на 26 докторски програми.*
- *Организирана е и е провеждана успешна кандидатстудентска кампания за прием на студенти във всички образователно-квалификационни степени и форми на обучение. Разширен е образователният маркетинг за привличане на български и чуждестранни студенти и е усъвършенствана кандидатстудентската политика чрез прилагане на гъвкави форми за прием на студенти.*
- *Осигурени са условия за провеждане на дистанционна форма на обучение в ТУ-Габрово. Акредитирани са средата за провеждане на дистанционно обучение в Университета и специалности „Стопанско управление“, магистърска програма „Управление на проекти“ и „Социална работа и европейски политики“, ОКС „магистър“ за обучение в дистанционна форма.*
- *Центърът за следдипломна квалификация и Центърът за професионално обучение са водещи звена за повишаване на квалификацията и за професионално обучение на студенти и граждани в условията на голяма конкуренция в сферата на образователните услуги.*
- *Научните изследвания, финансирани от държавния бюджет, са организирани и проведени в съответствие с изискванията на Министерството на образование и науката. Реализирани са 117 договора, резултатите от които са отразени в публикации в научни списания, симпозиуми и конференции. Съвместната научна работа на преподаватели, студенти и докторанти при реализиране на тези проекти е отразена и в Студентската научна сесия, по време на която са изнесени 323 доклада в три научни направления.*
- *Разработени са три проекта, финансирани от Националния фонд „Научни изследвания“, в партньорство с други висши училища и Българска академия на науките.*

- *Публикационната дейност на академичния състав е на добро ниво. Отпечатани са 922 статии и доклади, от които 38 - в списания с импакт фактор. Издадени са осем броя на списание „Известия на Технически университет - Габрово“.*
- *Международната научна конференция UNITECH се провежда ежегодно на много високо ниво. С голям интерес от страна на участници и гости преминават дискусиите на пленарните сесии на конференцията, както и по време на организирани кръгли маси.*
- *Технически университет – Габрово разполага с академичен състав на основен трудов договор, който отговаря на изискванията на Закона за висшето образование и осигурява качеството на учебния процес и научноизследователската дейност.*
- *Осигурено е качествено и устойчиво развитие на академичния състав по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника по прилагането му в ТУ-Габрово. През мандатния период 17 преподаватели успешно са защитили дисертации за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, един преподавател е придобили научната степен „доктор на науките“, 3 преподаватели са заели академичната длъжност „професор“, 3 - академичната длъжност „доцент“, 30 – академичната длъжност „главен асистент“ и 14 – академичната длъжност „асистент“.*
- *Успешно се развива сътрудничеството с висшите училища, с които ТУ-Габрово е в договорни отношения, като се съчетава с възможностите, предоставяни от програмите на Европейския съюз. Университетът поддържа контакти с 90 чуждестранни висши училища от 30 страни.*
- *Засилено е участието на академичния състав в образователни и научноизследователски проекти, финансирани по програми на Европейския съюз и оперативните програми, което спомага за приобщаване на ТУ-Габрово към Европейското образователно и научноизследователско пространство. През мандатния период в ТУ-Габрово се работи по 21 проекта, финансирани по програма „Еразъм+“, програма „Хоризонт 2020“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“.*
- *Технически университет – Габрово подпомага участието на преподаватели и докторанти в международни научни форуми, с което се създават добри условия за публикуване в чужбина, както и за установяване на нови професионални контакти.*
- *Активно се реализират дейностите, свързани с мобилност на студенти, преподаватели и преподавателски персонал по програма „Еразъм“ в рамките на подписаните 84 споразумения за двустранно сътрудничество с партньорски университети от програмни и партниращи страни. Реализирани са 63 изходящи и 8 входящи студентски мобилности и 122 изходящи и 99 входящи преподавателски мобилности.*
- *Подписани са споразумения за съвместно обучение и издаване на двойни дипломи за образователно-квалификационна степен „бакалавър“ между ТУ-Габрово и Университета по приложни науки – Шмалкалден, Германия по всички специалности от факултет „Електротехника и електроника“ и между ТУ-Габрово и Университета по приложни науки в Митвайда по специалност „Индуриален мениджмънт - иновации и бизнес развитие“, образователно-квалификационна степен „магистър“.*

- *Материално-техническата база за учебния процес и научните изследвания непрекъснато се развива и обогатява със специализирано оборудване, компютърна и измервателна техника. Подобрени са енергийната ефективност на сградния фонд и университетската инфраструктура.*
- *Непрекъснато се усъвършенства информационната база за обучение и изследователска дейност. Университетската библиотека се развива като съвременна институция с модерна информационна система. Университетската компютърна мрежа и Университетската информационна система гарантират качествено изпълнение на дейностите в образователната и научноизследователската сфера.*
- *Развива се и се усъвършенства Системата за управление на качеството, която е сертифицирана по стандарт ISO 9001:2015 до 11.09.2022 г.*
- *Актуализирани са и са приети основни вътрешно-нормативни документи, необходими за ефективното управление и функциониране на ТУ-Габрово.*
- *Успешно приключиха процедурите за: институционална акредитация на ТУ-Габрово; програмна акредитация на професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.7 Администрация и управление, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство, 5.6 Материали и материалознание и 5.13 Общо инженерство; програмна акредитация на 2 докторски програми във факултет „Машиностроене и уредостроене“ и 8 докторски програми във факултет „Електротехника и електроника“; САНК на професионални направления 3.4 Социални дейности, 3.8 Икономика, 5.1 Машинно инженерство и 5.6 Материали и материалознание.*